

Jurnalul Oficial al Uniunii Europene

L 28

Ediția în limba română

Legislație

Anul 61

31 ianuarie 2018

Cuprins

II Acte fără caracter legislativ

DECIZII

- ★ Decizia (UE) 2018/117 a Comisiei din 14 iulie 2017 privind ajutorul de stat SA.29064 (2011/C) (ex 2011/NN) – Irlanda – neaplicarea taxei pe transportul aerian în cazul pasagerilor aflați în tranzit sau în transfer [notificată cu numărul C(2017) 4932] ⁽¹⁾ 1
- ★ Decizia (UE) 2018/118 a Comisiei din 31 august 2017 privind ajutorul de stat SA.35818 (2016/C) (ex 2015/NN) (ex 2012/CP) pus în aplicare de Spania în favoarea Iberpotash [notificată cu numărul C(2017) 5877] ⁽¹⁾ 25
- ★ Decizia (UE) 2018/119 a Comisiei din 18 septembrie 2017 privind ajutorul de stat SA.47702 (2017/C) (ex 2017/N) – Regatul Unit – Pachet alternativ pentru înlocuirea angajamentului Royal Bank of Scotland de a cesiona activitatea Rainbow [notificată cu numărul C(2017) 6184] ⁽¹⁾ 49

⁽¹⁾ Text cu relevanță pentru SEE.

RO

Actele ale căror titluri sunt tipărite cu caractere drepte sunt acte de gestionare curentă adoptate în cadrul politicii agricole și care au, în general, o perioadă de valabilitate limitată.

Titlurile celorlalte acte sunt tipărite cu caractere aldine și sunt precedate de un asterisc.

II

(Acte fără caracter legislativ)

DECIZII

DECIZIA (UE) 2018/117 A COMISIEI

din 14 iulie 2017

privind ajutorul de stat SA.29064 (2011/C) (ex 2011/NN)

Irlanda – neaplicarea taxei pe transportul aerian în cazul pasagerilor aflați în tranzit sau în transfer

[notificată cu numărul C(2017) 4932]

(Numai textul în limba engleză este autentic)

(Text cu relevanță pentru SEE)

COMISIA EUROPEANĂ,

având în vedere Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, în special articolul 108 alineatul (2) primul paragraf,

având în vedere Acordul privind Spațiul Economic European, în special articolul 62 alineatul (1) litera (a),

după ce părțile interesate au fost invitate să își prezinte observațiile ⁽¹⁾ și având în vedere observațiile acestora,

întrucât:

1. PROCEDURA

- (1) Prin scrisoarea din 21 iulie 2009, înregistrată la Comisie la 22 iulie 2009 sub numărul CP 231/2009, Comisia a primit o plângere din partea companiei aeriene Ryanair Ltd (în prezent Ryanair Designated Activity Company, denumită în continuare „Ryanair”) potrivit căreia Irlanda acordase un ajutor de stat ilegal prin intermediul taxei pe transportul aerian („TTA”), o acciză introdusă de Irlanda la plecarea pasagerilor cu zboruri de pe aeroporturile irlandeze.
- (2) Prin scrisoarea din 28 iulie 2009, Comisia a transmis plângerea Irlandei și i-a solicitat să se pronunțe asupra afirmațiilor formulate în scrisoarea din 21 iulie 2009.
- (3) Prin scrisoarea din 26 august 2009, Irlanda a solicitat o prelungire a termenului stabilit pentru furnizarea răspunsului, iar Comisia a acceptat acest lucru prin scrisoarea din 3 septembrie 2009.
- (4) La 15 octombrie 2009, Irlanda a răspuns scrisorii Comisiei, iar răspunsul a fost înregistrat la Comisie în aceeași zi.
- (5) Având în vedere că pretinsul ajutor a fost pus în aplicare fără notificarea prealabilă a Comisiei, cazul a fost înregistrat drept măsură de ajutor care nu a fost notificată. Comisia a efectuat o investigație preliminară în temeiul articolului 108 alineatul (3) din TFUE.

⁽¹⁾ JO C 220, 17.6.2016, p. 13.

- (6) Prin decizia din 13 iulie 2011 („decizia din 2011”) ⁽¹⁾, adoptată la sfârșitul etapei investigației preliminare, Comisia a respins majoritatea plângerilor formulate de Ryanair. În special, aceasta a constatat că neaplicarea TTA în cazul pasagerilor aflați în tranzit sau în transfer nu constituia un ajutor de stat în sensul articolului 107 alineatul (1) din TFUE. Însă Comisia a decis, de asemenea, să inițieze o procedură oficială de investigare privind ratele diferențiate ale taxei aplicabile zborurilor către destinații situate la cel mult 300 km de aeroportul din Dublin și tuturor celorlalte zboruri.
- (7) Prin cererea depusă la grefa Tribunalului la 24 septembrie 2011, Ryanair a introdus o cerere de anulare parțială împotriva deciziei din 2011, în măsura în care aceasta constată că neaplicarea TTA în cazul pasagerilor aflați în transfer sau în tranzit nu constituia un ajutor de stat în sensul articolului 107 alineatul (1) din TFUE. Cauza a fost înregistrată cu nr. T-512/11.
- (8) La 25 iulie 2012, Comisia și-a adoptat decizia („decizia din 2012”) privind aplicarea ratelor diferențiate ale TTA ⁽²⁾. Aceasta a constatat că Irlanda acordase un ajutor de stat sub forma unei rate mai mici a TTA aplicabile zborurilor către destinații situate la cel mult 300 km de aeroportul din Dublin în perioada cuprinsă între 30 martie 2009 și 28 februarie 2011. În plus, Comisia a constatat că ajutorul de stat este ilegal și incompatibil cu piața internă și a solicitat Irlandei să recupereze ajutorul incompatibil de la beneficiari.
- (9) Prin cererile depuse la 1 noiembrie 2012 și 15 noiembrie 2012, Ryanair și Aer Lingus au atacat decizia din 2012. Cauzele au fost înregistrate cu numerele T473/17 și T-500/12.
- (10) Prin hotărârea din 25 noiembrie 2014, Tribunalul a anulat decizia din 2011, în măsura în care decizia din 2011 a constatat că neaplicarea TTA în cazul pasagerilor aflați în transfer sau în tranzit nu constituia un ajutor de stat în sensul articolului 107 alineatul (1) din TFUE ⁽³⁾. Potrivit Tribunalului, Comisia ar fi trebuit să inițieze procedura oficială de investigare prevăzută la articolul 108 alineatul (2) din TFUE.
- (11) Prin hotărârea din 5 februarie 2015, Tribunalul a anulat decizia din 2012 privind ratele diferențiate ale taxei aplicabile zborurilor către destinații situate la cel mult 300 km de aeroportul din Dublin, în măsura în care decizia din 2012 a dispus recuperarea ajutorului de la beneficiari, stabilit la 8 euro per pasager ⁽⁴⁾. Comisia a formulat recurs împotriva acestei hotărâri în fața Curții de Justiție.
- (12) În urma anulării deciziei din 2011, prin scrisoarea din 28 septembrie 2015, Comisia a informat Irlanda că a decis să inițieze procedura prevăzută la articolul 108 alineatul (2) din TFUE în legătură cu neaplicarea TTA în cazul pasagerilor aflați în transfer sau în tranzit. Această decizie („decizia de inițiere”) a fost publicată în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene* ⁽⁵⁾. Comisia a invitat părțile interesate să își prezinte observațiile cu privire la măsura în cauză.
- (13) Irlanda și-a prezentat observațiile cu privire la decizia de inițiere prin scrisoarea din 22 decembrie 2015, înregistrată la Comisie la 6 ianuarie 2016.
- (14) Comisia a primit observații formulate de două părți interesate. Prin scrisoarea din 23 august 2016, Comisia a transmis aceste observații Irlandei, căreia i s-a oferit posibilitatea de a răspunde. În absența unui răspuns din partea Irlandei, Comisia și-a reiterat invitația adresată Irlandei de a răspunde la observațiile primite de la părțile interesate prin scrisoarea din 17 octombrie 2016.
- (15) Prin scrisoarea din 9 decembrie 2016, Comisia a solicitat Irlandei să furnizeze informații suplimentare. Irlanda a oferit un răspuns prin scrisoarea din 18 ianuarie 2017. În această scrisoare, Irlanda a oferit comentarii și cu privire la observațiile primite de la părțile interesate.
- (16) Prin hotărârea din 21 decembrie 2016, Curtea de Justiție a anulat hotărârile Tribunalului în măsura în care aceste hotărâri anulasera decizia din 2012 ⁽⁶⁾. Astfel, Curtea de Justiție a confirmat că Irlanda trebuie să recupereze suma de 8 euro per pasager de la companiile aeriene care au beneficiat de acest ajutor de stat ilegal.

⁽¹⁾ Decizia Comisiei din 13 iulie 2011 privind ajutorul de stat SA.29064 (2011/NN) Scutire de la taxa pe transportul aerian de pasageri, Irlanda (JO C 306, 18.10.2011, p. 10).

⁽²⁾ Decizia 2013/199/UE a Comisiei din 25 iulie 2012 privind ajutorul de stat SA.29064 (11/C ex 11/NN) Rate diferențiate ale taxei pe transportul aerian puse în aplicare de Irlanda (JO L 119, 30.4.2013, p. 30).

⁽³⁾ Hotărârea Tribunalului din 25 noiembrie 2014, Ryanair/Comisia, T-512/11, ECLI:EU:T:2014:989.

⁽⁴⁾ Hotărârea Tribunalului din 5 februarie 2015, Aer Lingus Ltd/Comisia, T-473/12, ECLI:EU:T:2015:78.

⁽⁵⁾ JO C 220, 17.6.2016, p. 13.

⁽⁶⁾ Hotărârea Curții de Justiție din 21 decembrie 2016, Comisia/Aer Lingus Ltd și Ryanair, cauzele conexate C-164/15 P și C-165/15 P, ECLI:EU:C:2016:990.

2. DESCRIEREA DETALIATĂ A MĂSURII ȘI A PROCEDURILOR ANTERIOARE

2.1. TTA

- (17) TTA a fost instituită în temeiul secțiunii 55 punctul (2) din Legea finanțelor (nr. 2) din 2008 („Legea finanțelor”) ⁽¹⁾. Legea finanțelor a intrat în vigoare la 30 martie 2009. În conformitate cu secțiunea 55 punctul (2) din Legea finanțelor, companiile aeriene plătesc TTA pentru „fiecare plecare a unui pasager cu o aeronavă de pe un aeroport din Irlanda”.
- (18) Termenii utilizați în secțiunea 55 punctul (2) din Legea finanțelor sunt definiți în secțiunea 55 punctul (1). Definiția termenului „pasager” din secțiunea 55 punctul (2) din Legea finanțelor exclude în mod explicit un „pasager aflat în tranzit sau în transfer”, ceea ce înseamnă că plecarea unui „pasager aflat în tranzit sau în transfer” nu constituie o „plecare a unui pasager” pentru care companiile aeriene sunt obligate să plătească TTA. Un „pasager aflat în tranzit” este definit drept „un pasager care se află la bordul unei aeronave care aterizează pe un aeroport în cursul călătoriei sale și care își continuă călătoria cu aceea aeronavă”. În plus, un „pasager aflat în transfer” înseamnă „un pasager care sosește cu un zbor pe un aeroport și care pleacă de pe acel aeroport cu un alt zbor, către altă destinație decât aeroportul de unde a început călătoria sa, când ambele zboruri fac parte dintr-o rezervare unică, iar durata dintre ora programată de sosire a zborului pe aeroport și ora programată de plecare a zborului de pe acel aeroport nu depășește 6 ore”. În cele din urmă, „aeroport” înseamnă un aeroport în sensul Legii privind navigația aeriană și transportul aerian (amendament) din 1998, dar nu include un aeroport în care numărul de plecări de pasageri în anul calendaristic anterior a fost mai mic de 10 000 ⁽²⁾.
- (19) La data introducerii TTA, secțiunea 55 punctul (2) litera (b) din Legea finanțelor prevedea că „taxa pe transportul aerian se percepe și se plătește prin raportare la distanța dintre locul de plecare a zborului și locul unde se termină zborul, fiind stabilită la: (i) 2 euro în cazul unui zbor de pe un aeroport către o destinație situată la cel mult 300 km de aeroportul din Dublin, (ii) 10 euro în orice alt caz”.
- (20) În urma unei investigații efectuate de Comisie în legătură cu o eventuală încălcare a Regulamentului (CE) nr. 1008/2008 al Parlamentului European și al Consiliului ⁽³⁾ și a articolului 56 din TFUE privind libera prestare a serviciilor, ratele au fost modificate începând cu 1 martie 2011, astfel încât, începând cu acea dată, s-a aplicat o rată unică a taxei în valoare de 3 euro tuturor plecărilor, indiferent de distanța parcursă față de aeroportul din Dublin ⁽⁴⁾.
- (21) TTA a fost abrogată începând cu 1 aprilie 2014.

2.2. Funcționarea TTA

- (22) În scrisoarea sa din 18 ianuarie 2017, Irlanda a explicat că, pentru a determina rata taxei datorate, astfel cum prevăd orientările emise de administrația financiară („Revenue Commissioners”) la 30 martie 2009 (a se vedea considerentul 84), compania aeriană ar trebui, în cazul călătoriilor formate din mai multe secțiuni, să privească călătoria în ansamblul ei. Irlanda a dat un exemplu de zbor cu două secțiuni, prima secțiune fiind Dublin-Shannon, iar cea de a doua, Shannon-New York. Shannon se află la mai puțin de 300 km de aeroportul din Dublin, în timp ce New York se află la mai mult de 300 km de aeroportul din Dublin. Destinația finală (New York) se află la mai mult de 300 km de aeroportul din Dublin. Astfel, în opinia Irlandei, întrucât este necesar să se analizeze călătoria în ansamblul ei (adică Dublin-New York), pentru acest zbor se aplică TTA în valoare de 10 euro. Plecarea din Shannon ar putea fi ignorată, în sensul că nu este datorată o TTA (suplimentară), cu condiția ca pasagerul să corespundă definiției unui „pasager aflat în transfer” sau a unui „pasager aflat în tranzit” pe aeroportul din Shannon, în conformitate cu secțiunea 55 punctul (1) din Legea finanțelor. Prin urmare, compania aeriană trebuia să analizeze întreaga călătorie și să aplice rata relevantă corespunzătoare destinației finale ⁽⁵⁾.

⁽¹⁾ Astfel cum a fost modificată prin secțiunea 18 din Legea finanțelor din 2009 și secțiunea 48 din Legea finanțelor din 2011.

⁽²⁾ În conformitate cu secțiunea 2 din Legea privind navigația aeriană și transportul aerian (amendament) din 1998 „aeroport” înseamnă ansamblul terenurilor cuprinse într-un aerodrom și toate terenurile deținute sau ocupate de o autoritate aeroportuară, inclusiv hangare, drumuri și parcuri de aeronave, utilizate sau destinate a fi utilizate integral sau parțial în scopul sau în legătură cu funcționarea unui astfel de aerodrom.

⁽³⁾ Regulamentul (CE) nr. 1008/2008 al Parlamentului European și al Consiliului din 24 septembrie 2008 privind normele comune pentru operarea serviciilor aeriene în Comunitate (JO L 293, 31.10.2008, p. 3).

⁽⁴⁾ În contextul procedurii de constatare a încălcării obligațiilor, Comisia a transmis o scrisoare oficială de punere în întârziere datată 18 martie 2010, în care a argumentat că Irlanda nu și-a îndeplinit obligațiile care îi reveneau în temeiul Regulamentului (CE) nr. 1008/2008 și al articolului 56 din TFUE, prin faptul că a aplicat o diferențiere a ratelor taxei pe transportul aerian. Ca urmare a scrisorii de punere în întârziere, autoritățile irlandeze au modificat sistemul de taxe pe transportul aerian.

⁽⁵⁾ Regulamentul (CE) nr. 261/2004 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 februarie 2004 de stabilire a unor norme comune în materie de compensare și de asistență a pasagerilor în eventualitatea refuzului la îmbarcare și anulării sau întârzierii prelungite a zborurilor și de abrogare a Regulamentului (CEE) nr. 295/91 (JO L 46, 17.2.2004, p. 1) prevede că, în cazul zborurilor cu legătură directă, o „destinație finală” înseamnă destinația ultimului zbor, în timp ce, în cazul zborurilor separate, „destinație finală” înseamnă destinația de pe biletul prezentat la ghișeul de înregistrare a pasagerilor.

- (23) De asemenea, Aer Lingus, care a colectat TTA în perioada 2009-2014 în conformitate cu orientările emise de Revenue Commissioners, în observațiile sale privind decizia de inițiere, a confirmat faptul că TTA nu s-a aplicat anumitor segmente ale unei călătorii. În schimb, evenimentul taxabil a fost o călătorie care a început în Irlanda, iar taxa datorată a depins de destinația finală indicată pe bilet, indiferent dacă pasagerul a călătorit cu unul sau mai multe zboruri pentru a ajunge la destinația finală.
- (24) În ceea ce privește rata TTA, în perioada cuprinsă între 30 martie 2009 și 1 martie 2011, Irlanda a declarat că rata mai mică, de 2 euro per pasager, s-a aplicat numai în cazul în care destinația finală a călătoriei, indiferent de numărul de zboruri incluse, s-a aflat la cel mult 300 km de aeroportul din Dublin, în timp ce rata mai mare s-a aplicat „în orice alt caz”. Potrivit Irlandei, rata mai mică (2 euro) a fost o excepție de la regula generală.
- (25) Tabelul 1, informațiile furnizate de Irlanda, ilustrează modul în care s-a aplicat TTA înainte și după introducerea unei rate unice a TTA pentru toate plecările taxabile din 2011.

Tabelul 1

Exemple de călătorii și de taxe datorate înainte și după modificarea ratei TTA din 2011

	Perioada	Plecare	Escală	Destinație	Taxă datorată (EUR)
(a)	de la 30.3.2009 la 1.3.2011	Dublin	Shannon	New York	10
(b)	de la 2.3.2011 la 31.3.2014	Dublin	Shannon	New York	3
(c)	de la 30.3.2009 la 1.3.2011	Dublin	Niciuna	New York	10
(d)	de la 2.3.2011 la 31.3.2014	Dublin	Niciuna	New York	3
(e)	de la 30.3.2009 la 1.3.2011	Dublin	Cork	Cardiff	2
(f)	de la 2.3.2011 la 31.3.2014	Dublin	Cork	Cardiff	3
(g)	de la 30.3.2009 la 1.3.2011	Dublin	Niciuna	Cardiff	2
(h)	de la 2.3.2011 la 31.3.2014	Dublin	Niciuna	Cardiff	3
(i)	de la 30.3.2009 la 31.3.2014	New York	Shannon	Dublin	Zero
(j)	de la 30.3.2009 la 31.3.2014	New York	Niciuna	Dublin	Zero

- (26) Potrivit Irlandei, exemplele prezentate în tabelul 1 pot fi explicate după cum urmează:
- (a) destinația finală este New York (la o distanță mai mare de 300 km față de aeroportul din Dublin), astfel că pentru zbor se aplică rata TTA de 10 euro. Plecarea de la locul escalei, Shannon, este scutită de la plata TTA, deoarece pasagerul este un „pasager aflat în tranzit sau în transfer” pe aeroportul din Shannon;
- (b) la fel ca la litera (a), cu excepția faptului că, în această perioadă, se aplică rata unică de 3 euro;
- (c) destinația finală este New York (la o distanță mai mare de 300 km față de aeroportul din Dublin), astfel că pentru zbor se aplică rata TTA de 10 euro;

- (d) la fel ca la litera (c), cu excepția faptului că, în această perioadă, se aplică rata unică de 3 euro;
 - (e) destinația finală este Cardiff (la o distanță mai mică de 300 km față de aeroportul din Dublin), astfel că pentru zbor se aplică rata TTA de 2 euro. Plecarea de la locul escalei, Cork, este scutită de la plata TTA, deoarece pasagerul este un „pasager aflat în tranzit sau în transfer” pe aeroportul din Cork;
 - (f) la fel ca la litera (e), cu excepția faptului că, în această perioadă, se aplică rata unică de 3 euro;
 - (g) destinația finală este Cardiff (la o distanță mai mică de 300 km față de aeroportul din Dublin), astfel că pentru zbor se aplică rata TTA de 2 euro;
 - (h) la fel ca la litera (g), cu excepția faptului că, în această perioadă, se aplică rata unică de 3 euro;
 - (i) nu se datorează TTA pentru această călătorie. Aeroportul de plecare (New York) nu se află în Irlanda, iar plecarea de la locul escalei, Shannon, este scutită de la plata TTA, deoarece pasagerul este un „pasager aflat în tranzit sau în transfer” pe aeroportul respectiv. Această poziție a fost aplicată înainte și după modificarea ratelor în 2011;
 - (j) nu se datorează TTA pentru această călătorie. Aeroportul de plecare nu se află în Irlanda.
- (27) Aceste exemple nu includ situația unei călătorii care începe și se termină în afara Irlandei, dar implică o escală în Irlanda, de exemplu, Londra-New York cu o escală pe aeroportul din Dublin. Cu toate acestea, din toate explicațiile furnizate de Irlanda, nu există nicio îndoială că, pentru o astfel de călătorie, nu s-ar datora nicio TTA. Într-adevăr, pentru plecarea din Londra nu s-ar aplica TTA, deoarece aeroporturile din Londra nu corespund definiției din secțiunea 55 punctul (1) din Legea finanțelor, dat fiind că ele se află în afara Irlandei, iar plecarea din Dublin nu ar fi taxată în măsura în care pasagerul este clasificat drept „pasager aflat în transfer sau în tranzit”.
- (28) Conform informațiilor furnizate de Irlanda, TTA a fost introdusă ca răspuns la provocările de natură financiară cauzate de criza financiară și economică mondială pentru a genera venituri. Irlanda nu a menționat niciun alt obiectiv, cum ar fi protecția mediului.

2.3. Decizia din 2011

- (29) Astfel cum se indică în considerentul 6, decizia din 2011 a fost adoptată la sfârșitul etapei investigației preliminare care a început la 21 iulie 2009.
- (30) Pentru a evalua dacă neaplicarea TTA în cazul pasagerilor aflați în tranzit sau în transfer a fost selectivă, Comisia a identificat mai întâi sistemul de taxare relevant de referință. Comisia a considerat că obiectivul și structura sistemului TTA era acela de a taxa pasagerii care pleacă de pe un aeroport situat în Irlanda, pentru a obține venituri pentru bugetul de stat. Din informațiile furnizate de Irlanda, Comisia a înțeles că prima secțiune a unei călătorii care cuprinde mai multe secțiuni a fost întotdeauna scutită de la plata TTA. Irlanda a oferit, de asemenea, exemple de călătorii de la New York la Dublin și de la Dublin la New York cu și fără escală la Shannon și ratele TTA aplicabile. Astfel, sistemul de referință a fost înțeles ca o taxă care se percepe pentru fiecare plecare a unui pasager cu o aeronavă de pe un aeroport din Irlanda. De asemenea, Comisia a considerat că pasagerii aflați în transfer sau în tranzit erau pasageri care plecau de pe un aeroport irlandez și, astfel, par a fi incluși în sistemul de referință respectiv. Prin urmare, excluderea pasagerilor aflați în transfer sau în tranzit a fost derogată de la aplicarea normală a cadrului general de taxare.
- (31) Comisia a examinat apoi dacă excluderea pasagerilor aflați în transfer sau în tranzit de la plata TTA a fost justificată de natura sau de principiile generale ale sistemului de taxare din statul membru în cauză. Aceasta a constatat că scopul TTA a fost a fi neutră în ceea ce privește ruta selectată pentru ajungerea la destinația finală, existența sau inexistența unei escale și evitarea unei duble impunerii. În conformitate cu decizia din 2011, în cazul în care TTA fusese aplicată pasagerilor aflați în tranzit sau în transfer, compania aeriană ar fi trebuit să plătească această taxă de două ori pentru o călătorie cu o escală. Prin urmare, s-a concluzionat că scutirea de plata TTA pentru pasagerii aflați în tranzit sau în transfer, care a dus la taxarea pasagerilor în același mod, independent de ruta efectuată, se încadra în natura și logica sistemului de taxare relevant.
- (32) Comisia a dedus din aceste elemente că excluderea pasagerilor aflați în transfer sau în tranzit de la plata TTA se încadra în natura și în logica sistemului de taxare identificat ⁽¹⁾.

⁽¹⁾ Expunerea de motive de la considerentele 30-32, concluzia de la considerentul 37 din decizia din 2011.

2.4. Hotărârea Tribunalului în cauza T-512/11

- (33) Astfel cum se indică la considerentul 10, prin hotărârea pronunțată în cauza T512/11, Tribunalul a anulat decizia din 2011, în măsura în care aceasta a constatat că neaplicarea TTA în cazul pasagerilor aflați în transfer sau în tranzit nu constituia un ajutor de stat în sensul articolului 107 alineatul (1) din TFUE.
- (34) Tribunalul a constatat că o investigație preliminară cu o durată de aproximativ doi ani a depășit cu mult perioada necesară în mod normal pentru o investigație preliminară efectuată în temeiul articolului 108 alineatul (3) din TFUE.
- (35) De asemenea, a considerat că examinarea Comisiei a fost incompletă și insuficientă. În special, Tribunalul a constatat existența unor neconcordanțe între conținutul scrisorii din partea Irlandei din 15 octombrie 2009, menționată la considerentul 4, și decizia din 2011.
- (36) În această privință, în opinia Tribunalului, Comisia a susținut opinia Irlandei potrivit căreia partea din călătorie scutită de la plata TTA a fost prima secțiune, chiar dacă exemplele reproduse în tabelul prezentat la considerentul 9 din decizia din 2011 nu au putut susține o astfel de concluzie. Potrivit Tribunalului, deși acest lucru ar putea fi valabil în exemplu pasagerilor care călătoresc de la Dublin la New York și efectuează o escală la Shannon, cărora li se aplică TTA, în schimb, nu a fost clar, iar Comisia nu a explicat motivul pentru care pasagerilor care călătoreau în direcție opusă, de la New York la Dublin, cu aceeași escală, nu li se aplica TTA pentru plecarea de pe aeroportul de escală, Shannon.
- (37) În plus, referindu-se la faptul că, potrivit autorităților irlandeze, motivele neutralității determină, de asemenea, scutiri pentru aceleași categorii de pasageri acordate de alte sisteme de taxare a transportului aerian existente în alte state membre, întrucât s-a făcut o trimitere explicită la Regatul Unit, Tribunalul a constatat că taxa pentru pasagerii liniilor aeriene (Air Passenger Duty) în vigoare în Regatul Unit nu ar putea constitui un model de referință relevant în speță, deoarece prevede că prima secțiune a călătoriei este întotdeauna supusă plății taxei, ceea ce nu corespunde opiniei susținute de autoritățile irlandeze în scrisoarea din 15 octombrie 2009 și confirmate de Comisie în decizia din 2011.
- (38) Tribunalul a subliniat, de asemenea, că scrisoarea din 15 octombrie 2009 nu s-a referit în mod explicit la necesitatea evitării dublei impunerii. În plus, Tribunalul a constatat că Irlanda se declarase dispusă să ia în considerare adaptarea legii privind pasagerii aflați în transfer sau în tranzit, prin eliminarea cerinței unei rezervări unice din definiția unui pasager aflat în transfer, și că Comisia nu a luat o poziție cu privire la această declarație.
- (39) Aceste neconcordanțe au condus la concluzia că, la momentul la care Comisia a adoptat decizia din 2011, aceasta nu dispunea de informațiile necesare pentru a efectua o analiză cu un caracter suficient de complet a selectivității măsurii și a concluziona că normele de aplicare a scutirii nu ridică îndoieli.
- (40) Tribunalul a concluzionat că, în absența oricărei analize a eventualei compatibilități a măsurii în litigiu cu piața internă, Comisia ar fi trebuit să inițieze procedura oficială de investigare în vederea obținerii de informații relevante pentru a confirma că măsura în litigiu nu a fost selectivă și, eventual, a concluziona că această măsură nu a constituit un ajutor de stat și a permite solicitantului și celorlalte părți interesate să își prezinte observațiile în legătură cu această procedură.

3. MOTIVE PENTRU ÎNIIȚIEREA PROCEDURII OFICIALE

- (41) Ca urmare a hotărârii pronunțate în cauza T-512/11, Comisia a inițiat procedura oficială de investigare în vederea obținerii de informații pentru a confirma că neaplicarea TTA în cazul pasagerilor aflați în transfer sau în tranzit nu a fost selectivă și pentru a permite solicitantului și celorlalte părți să își prezinte observațiile cu privire la această procedură.
- (42) În decizia de inițiere, Comisia a constatat că neaplicarea TTA în cazul plecărilor pasagerilor aflați în transfer sau în tranzit a avut ca rezultat pierderea veniturilor din taxe la bugetul de stat și, prin urmare, a fost finanțată din resurse de stat și a părut să ofere un avantaj companiilor aeriene care au beneficiat de pe urma ei. În plus, în etapa de deschidere a procedurii oficiale de investigare, Comisia nu a putut exclude faptul că neaplicarea TTA în cazul pasagerilor aflați în transfer sau în tranzit era selectivă.
- (43) Astfel, Comisia a concluzionat, în mod preliminar, că, având în vedere că toate criteriile prevăzute la articolul 107 alineatul (1) din TFUE ar putea fi îndeplinite *a priori*, măsura ar putea constitui un ajutor de stat pentru operatorii de transport aerian care au operat rute ce au beneficiat de scutirea de TTA pentru pasagerii aflați în transfer sau în tranzit.

- (44) Prin urmare, Comisia a invitat Irlanda să își prezinte din nou motivele pentru adoptarea TTA și să explice de ce TTA nu s-a aplicat pasagerilor aflați în transfer sau în tranzit.
- (45) De asemenea, Comisia a invitat Irlanda să prezinte în detaliu modul în care trebuie interpretată secțiunea 55 din Legea finanțelor. Comisia a solicitat Irlandei să furnizeze exemple clare privind modul în care se aplică TTA tuturor categoriilor relevante de rute, să clarifice dacă TTA scutește în mod special a doua secțiune a călătoriei sau, mai general, dacă îi scutește de la plată pe toți pasagerii aflați în transfer sau în tranzit, și să furnizeze toate celelalte informații pe care Irlanda le-a considerat utile în acest sens. De asemenea, Comisia a invitat Irlanda să furnizeze aceste exemple în legătură cu perioadele anterioare și după modificarea ratelor TTA introduse în 2011.
- (46) Pe baza prezumției preliminare potrivit căreia sistemul de referință este o taxă care se percepe pentru fiecare plecare a unui pasager cu o aeronavă de pe un aeroport din Irlanda, Comisia și-a exprimat îndoielile cu privire la posibilitatea ca neaplicarea TTA în cazul pasagerilor aflați în transfer sau în tranzit să fi reprezentat o derogare de la sistemul de taxare de referință prin faptul că făcea distincție între operatorii economici care, prin prisma obiectivului alocat sistemului de taxare al statului membru în cauză, se aflau în situații de fapt și de drept comparabile și, prin urmare, conferea un avantaj anumitor companii aeriene.
- (47) Totodată, Comisia a constatat, totuși, că denumirea și chiar formularea TTA ar putea sugera că principiul său director este de a taxa călătoriile aeriene de pe un aeroport din Irlanda, și nu fiecare plecare de pe un aeroport din Irlanda. Potrivit Comisiei, în această ipoteză, neaplicarea TTA în cazul pasagerilor aflați în transfer sau în tranzit pare să decurgă direct din acest principiu, întrucât o călătorie aeriană poate implica mai mult de o plecare de pe un aeroport din Irlanda.

4. OBSERVAȚIILE IRLANDEI CU PRIVIRE LA DECIZIA DE ÎNȚIERE

- (48) În observațiile sale din 22 decembrie 2015 privind decizia de inițiere, Irlanda a respins orice sugestie potrivit căreia scutirea pasagerilor aflați în transfer sau în tranzit constituie un ajutor de stat.

4.1. Observații privind interpretarea și aplicarea secțiunii 55 din Legea finanțelor

- (49) Irlanda a declarat că obligația de a plăti TTA a fost definită în Legea finanțelor, care trebuie interpretată strict. Bazându-se pe jurisprudența Curții Supreme a Irlandei, Irlanda a subliniat că, în conformitate cu legislația sa, un contribuabil ar putea fi obligat să plătească o taxă sau ar putea fi dezavantajat doar dacă acest lucru este menționat explicit în lege, și a citat din hotărârea în cauza *Texaco (Ireland) Ltd/Murphy (Inspector of Taxes)*: „Este o normă de drept consacrată ca un cetățean să nu fie impozitat cu excepția cazului în care conținutul statutului impune în mod clar această obligație”⁽¹⁾. Pe această bază, Irlanda a afirmat că, pentru a stabili dacă TTA era aplicabilă pentru o călătorie, era necesar să se analizeze modul de redactare a Legii finanțelor. Orice îndoială cu privire la aplicarea Legii finanțelor ar fi în favoarea contribuabilului.
- (50) În conformitate cu secțiunea 55 punctul (2) litera (c) din Legea finanțelor, TTA „se datorează atunci când un pasager pleacă de pe un aeroport cu o aeronavă”. În acest sens, Irlanda a menționat că:
- definiția noțiunii de „pasager” exclude (în anumite condiții) persoanele cu handicap, cu vârsta sub doi ani sau pasagerii aflați în transfer sau în tranzit;
 - definiția noțiunii de „aeroport” exclude, de asemenea, unele călătorii, întrucât nu se percepe nicio taxă pentru plecarea de pe un aeroport din afara Irlandei și de pe anumite aeroporturi care înregistrează un număr mic de călători⁽²⁾;
 - definiția noțiunii de „aeronavă” exclude aeronavele care nu pot transporta mai mult de 20 de pasageri și, de asemenea, exclude aeronavele utilizate în scopuri de stat sau militare.
- (51) Având în vedere considerentul 50, Irlanda a considerat că nu se datora nicio TTA în legătură cu pasagerii aflați în transfer sau în tranzit, indiferent de secțiunea călătoriei în cauză. Irlanda a confirmat că cea de a doua secțiune a călătoriei nu era scutită în mod automat de la taxare. Potrivit Irlandei, cea de a doua secțiune a călătoriei ar fi putut fi sau nu ar fi putut fi taxată, în funcție de aplicarea secțiunii 55 din Legea finanțelor pentru situația respectivă, inclusiv dacă pasagerul era un pasager aflat în transfer sau în tranzit (același lucru se aplica și primei secțiuni a călătoriei). Definiția noțiunii de „aeroport” ar putea exclude, de asemenea, unele călătorii, întrucât nu se percepe nicio TTA pentru plecarea de pe un aeroport din afara Irlandei.

⁽¹⁾ Hotărârea Curții Supreme din 15 mai 1992, *Texaco (Ireland) Ltd/Murphy (Inspector of Taxes)*, Rapoarte fiscale irlandeze (IV) 1988-1993.

⁽²⁾ În această privință, Irlanda face trimitere la definiția noțiunii de „aeroport” din secțiunea 55 punctul (1) din Legea finanțelor și amendamentul ulterior.

- (52) Irlanda a mai subliniat că excluderile pasagerilor aflați în transfer sau în tranzit sunt normale în ceea ce privește taxele de transport aerian aplicate de alte țări, de exemplu Regatul Unit, Franța și Germania. Irlanda a susținut că normele pentru fiecare taxă trebuie interpretate în contextul legislației naționale relevante.

4.2. Observații privind interpretarea scutirii pasagerilor aflați în transfer sau în tranzit

- (53) Irlanda a furnizat comentarii cu privire la punctul 88 din hotărârea în cauza T-512/11, care se referă la următoarea afirmație cuprinsă în considerentul 20 din decizia din 2011: „În ceea ce privește neaplicarea taxei în cazul pasagerilor aflați în tranzit sau în transfer, autoritățile irlandeze afirmă că neaplicarea taxei pentru oricare prima secțiune a unei călătorii care cuprinde zboruri multiple asigură nesancționarea pasagerului deoarece traseul include o escală pentru a ajunge la destinația finală”. La punctul menționat mai sus al hotărârii sale în cauza T-512/11, Tribunalul a arătat că, deși Comisia nu avea niciun motiv să se îndoiască de informațiile conținute în scrisoarea Irlandei din data de 15 octombrie 2009, pe care se bazează punctul 20 din decizia din 2011, rămâne valabil, chiar și după interpretarea dată de autoritățile irlandeze potrivit căreia orice primă secțiune a unei călătorii care include o escală beneficiază de scutire de la plata TTA, că exemplele prezentate în tabelul de la punctul 9 din decizia din 2011 nu au putut susține această interpretare. Tribunalul a indicat că nu este clar, iar Comisia nu a explicat motivul pentru care pasagerilor care călătoresc de la New York la Dublin, cu escală la Shannon, nu li se aplică TTA pentru plecarea de pe aeroportul de escală, Shannon. Irlanda a făcut trimitere la punctul 13 din scrisoarea sa din 15 octombrie 2009, în care se arată că „În ceea ce privește pasagerii aflați în transfer, scutirea asigură doar faptul că primei secțiuni a unei călătorii cu zboruri multiple nu i se va aplica TTA”. Irlanda a subliniat că acest punct rezultă dintr-o descriere a unui zbor Dublin-New York cu escală la Shannon și a fost corect în contextul unei astfel de călătorii, însă a fost incorect să fie caracterizat drept o regulă generală prin care primei secțiuni a oricărei călătorii nu i se va aplica niciodată TTA.
- (54) În ceea ce privește exemplul prezentat de Tribunal la punctul 88 din hotărârea din cauza T-512/11 care presupune o călătorie de la New York la Dublin cu o escală la Shannon, Irlanda a explicat că nu se datorează nicio TTA în ceea ce privește niciuna dintre secțiunile care constituie această călătorie având în vedere modul de redactare a Legii finanțelor, în special:
- prima secțiune (New York-Shannon) este scutită, deoarece taxa se percepe numai pentru plecările de pe aeroporturile irlandeze.
 - cea de a doua secțiune (Shannon-Dublin) este scutită, deoarece, pe aeroportul din Shannon, pasagerul este clasificat drept pasager aflat în tranzit sau în transfer conform definiției din secțiunea 55 punctul (1) din Legea finanțelor.
- (55) Potrivit concluziilor Irlandei, călătoria cu zboruri multiple de la New York la Dublin cu o escală la Shannon ar fi scutită de TTA având în vedere modul de redactare a Legii finanțelor. Potrivit Irlandei, explicațiile din scrisoarea sa din data de 15 octombrie 2009 aveau ca scop clarificarea legii, dar nu au caracter obligatoriu.

4.3. Observații privind raționamentul care stă la baza scutirii aplicabile pasagerilor aflați în tranzit sau în transfer și sistemul de referință care trebuie utilizat pentru a o evalua

- (56) În ceea ce privește motivele pentru scutirea pasagerilor aflați în transfer sau în tranzit, Irlanda a explicat că nu era oportună taxarea separată a zborurilor individuale, dacă în realitate acestea făceau parte dintr-o singură călătorie. În acest sens, Irlanda a făcut trimitere la:
- textul definiției noțiunii de „pasagerul aflat în transfer” sau de „pasager aflat în tranzit” în sensul aplicării TTA, în conformitate cu secțiunea 55 punctul (1) din Legea finanțelor (dispoziția este menționată la considerentul 18);
 - textul scrisorii Irlandei adresate Comisiei din data de 15 octombrie 2009, prin care Irlanda a explicat că scopul TTA era să taxeze o singură călătorie, chiar dacă aceasta cuprindea mai multe segmente.
- (57) În special, Irlanda a făcut trimitere la scenariul ipotetic, furnizat Comisiei în scrisoarea sa din 15 octombrie 2009, al unui zbor din Statele Unite care a făcut o escală la Shannon și care apoi a plecat în direcția Dublin. În text se arată că „zborul se desfășoară în mod clar pe ruta SUA-Dublin, iar faptul că există o escală nu ar trebui să genereze nicio obligație privind TTA”. În descrierea unui zbor care merge în direcția opusă, textul a indicat că „pentru zborurile care părăsesc țara și care au o escală, unicul scop al scutirii este acela de a asigura ca cele două secțiuni ale călătoriei să nu trebuiască să fie taxate separat”. Potrivit Irlandei, aceasta a subliniat faptul că o călătorie de la Dublin către Statele Unite a fost considerată ca fiind o călătorie unică și, astfel, ar trebui să presupună aplicarea TTA o singură dată, chiar dacă a implicat mai multe plecări.

- (58) Irlanda a declarat că acesta a fost motivul pentru care secțiunea 55 punctul (1) din Legea finanțelor exclude în mod explicit pasagerii aflați în „transfer” și pasagerii aflați în „tranzit”, astfel cum sunt definiți în secțiunea respectivă, din domeniul de aplicare al TTA.
- (59) Ținând seama de sistemul de referință avut în vedere de Comisie în decizia de inițiere fie ca (i) o taxă impusă fiecărei plecări sau, altfel, (ii) o taxă percepută pentru fiecare călătorie, care ar putea implica mai multe segmente, Irlanda a sugerat că scopul TTA era de a taxa fiecare călătorie o singură dată. Potrivit Irlandei, ar fi mai corect ca TTA să fie considerată o taxă pentru călătorii, mai degrabă decât o taxă pentru plecări. Secțiunea 55 punctul (2) din Legea finanțelor face trimitere la „plecare” ca fiind factorul declanșator al TTA. Cu toate acestea, definițiile și secțiunile din Legea finanțelor descrise la considerentele 18 și 19 demonstrează că serviciul care a fost taxat a fost călătoria și că obiectivul real a fost acela de a taxa călătoriile, și nu plecările.

4.4. Observații privind distincția dintre companiile aeriene care oferă servicii de tip point-to-point („de la punct la punct”) și altele

- (60) Irlanda a susținut că o evaluare care are ca obiect să stabilească dacă operatorii de transport aerian care oferă numai servicii „de la punct la punct” și cei care furnizează zboruri de legătură se află într-o situație de fapt și de drept comparabilă prin prisma obiectivului alocat sistemului de taxare al statului membru în cauză poate fi doar un motiv secundar pentru respingerea plângerii. Afirmatia principală a Irlandei este că TTA vizează taxarea călătoriilor, și nu a plecărilor individuale. Drept urmare, scutirea pentru pasagerii aflați în transfer sau în tranzit reflectă doar faptul că o călătorie unică poate fi compusă din mai multe „secțiuni”. Irlanda a mai subliniat că TTA nu a fost concepută să favorizeze sau să penalizeze un anumit model de afaceri.

4.5. Observații privind natura și schema generală a sistemului de taxare

- (61) În cele din urmă, Irlanda a afirmat că, în cazul în care scutirea pentru pasagerii aflați în transfer sau în tranzit a conferit avantaje anumitor companii aeriene, aceasta ar putea rezulta direct din principiile fundamentale și directoare ale sistemului irlandez de taxare, cum ar fi evitarea dublei impunerii sau neutralitatea taxei.
- (62) Reamintind conținutul scrisorii sale din 15 octombrie 2009, Irlanda a explicat că scutirea a avut drept scop evitarea supraaplicării TTA. În special, intenția avută în vedere a fost de a se evita discriminarea pasagerilor a căror călătorie implică o escală. Inevitabil, această referire la discriminare a implicat compararea (a) pasagerilor a căror călătorie a presupus o escală și (b) a pasagerilor care au efectuat un zbor direct. Întrucât scopul taxei a fost acela de a trata ambele categorii de pasageri în mod egal, aceasta susține concluzia că scopul TTA a fost de a taxa fiecare călătorie o singură dată.
- (63) Irlanda a invocat, de asemenea, necesitatea evitării dublei impunerii. Deși acest principiu nu a putut fi citat în scrisoarea Irlandei din 15 octombrie 2009, această scrisoare a invocat aspecte legate de echitate și egalitate de tratament care au determinat statele să nu aplice dubla impunere. În mod similar, Irlanda a invocat principiul neutralității taxei.

5. OBSERVAȚIILE PĂRȚILOR INTERESATE

5.1. Observațiile prezentate de Ryanair

- (64) Ryanair este de părere că măsura este selectivă și, prin urmare, constituie un ajutor de stat în temeiul articolului 107 alineatul (1) din TFUE, fără a se încadra în niciuna dintre scutirile prevăzute la articolul 107 alineatele (2) și (3) din TFUE.
- (65) Compania aeriană a subliniat că observațiile sale trebuie citite în contextul:
- plângerii adresate Comisiei din data de 21 iulie 2009 împotriva acordării ajutorului ilegal prin intermediul TTA;
 - cererii sale din data de 24 septembrie 2011 adresate Tribunalului în cauza T512-11, împreună cu anexele sale;
 - celorlalte observații scrise și orale din data de 24 septembrie 2011 prezentate Tribunalului în cauza T-512/11, inclusiv, în special, răspunsul său din 17 ianuarie 2012.

5.1.1. Observații privind domeniul precis de aplicare a TTA, justificarea TTA și motivele neaplicării TTA în ceea ce privește pasagerii aflați în transfer sau în tranzit

- (66) Ryanair este de acord că excluderea pasagerilor aflați în transfer sau în tranzit în exemplul zborului Dublin-Shannon-New York s-ar referi la cea de a doua secțiune a călătoriei. Prin urmare, Ryanair susține că taxa totală datorată înainte de modificarea ratelor începând cu 1 martie 2011 ar fi trebuit să fie doar rata mai mică, de 2 euro (pentru Dublin-Shannon), în locul ratei de 10 euro prezentate în tabelul 1.

- (67) În plus, chiar dacă Irlanda furnizează dovezi că aplicarea acestei măsuri în practică a fost în concordanță cu interpretarea potrivit căreia prima secțiune a călătoriei era scutită de la plata TTA, în opinia Ryanair, acest lucru nu ar fi suficient pentru a remedia denaturarea reflectată în Legea finanțelor.

5.1.2. *Observații privind sistemul de taxare „normal” sau de referință*

- (68) Ryanair își rezervă poziția cu privire la definiția și relevanța sistemului de taxare „normal” sau de referință, până la soluționarea recursului aflat pe rolul Curții de Justiție în hotărârea în cauzele conexate C-164/15 P și C-165/15 P ⁽¹⁾. Ryanair susține că definiția dată de Comisie sistemului de taxare „normal” sau de referință este incompatibilă cu unele dintre concluziile pe care le trage în restul deciziei de inițiere.

5.1.3. *Observații privind posibilitatea ca neaplicarea TTA în cazul pasagerilor aflați în transfer sau în tranzit să reprezinte o derogare de la sistemul de referință*

- (69) Făcând trimitere la punctul 44 din decizia de inițiere și citând din acest text, Ryanair pune la îndoială modul în care Comisia, pe baza concluziei anterioare privind sistemul de taxare de referință, susține la punctul 44 că „obiectivul TTA este de a taxa călătoriile aeriene care au ca punct de plecare un aeroport din Irlanda”, dar apoi, fără explicații sau analize suplimentare, ajunge la concluzia illogică că, prin prisma acestui obiectiv „ar putea fi oportun să se facă o distincție între situația de fapt și de drept a companiilor aeriene care oferă numai servicii «de la punct la punct» și cea a companiilor aeriene care oferă, de asemenea, servicii care implică un transfer sau un tranzit în aceste aeroporturi” ⁽²⁾. Concluzia anterioară la care face trimitere Ryanair este menționată la punctul 42 din decizia de inițiere, opinia preliminară a Comisiei fiind că sistemul de taxare de referință este o taxă care se aplică pentru fiecare plecare a unui pasager cu o aeronavă de pe un aeroport din Irlanda.
- (70) Ryanair consideră citatele de la punctul 44 din decizia de inițiere ca o încercare de a justifica o distincție între situația de drept și de fapt a companiilor aeriene care furnizează servicii „de la punct la punct” și cea a companiilor aeriene care furnizează și servicii care implică un transfer sau tranzit. Ryanair consideră că o astfel de distincție este defectuoasă și regretabilă, deoarece ar constitui în mod evident un temei pentru o decizie finală potrivit căreia măsura care face obiectul investigației nu a constituit ajutor de stat.
- (71) În observațiile sale, Ryanair face referire la punctul 45 din decizia de inițiere, în care Comisia, luând în considerare practica decizională în procedura de control al concentrărilor economice din Uniune, explică faptul că serviciile care implică un transfer sau un tranzit constituie, din perspectiva clientului, o călătorie de pe aeroportul de origine până la aeroportul de destinație, și nu două călătorii separate. În opinia Ryanair, în acest sens, Comisia confundă exercițiul tehnic foarte restrâns al definirii piețelor relevante ale produsului în cazurile de concentrare economică cu noțiunea de „situații de fapt și de drept comparabile” în cazurile ajutoarelor de stat. Făcând trimitere la jurisprudența Curții și la decizia de inițiere ⁽³⁾, Ryanair susține că noțiunea de „situații de fapt și de drept comparabile” nu este determinată prin substituibilitatea cererii și a ofertei (care, potrivit Ryanair, sunt criterii utilizate în mod tipic în revizuirile concentrărilor economice și în alte cazuri de concurență și invocate aici de către Comisie), ci este o consecință a obiectivelor urmărite de sistemul examinat.
- (72) „Situațiile de fapt și de drept comparabile” în cazul ajutoarelor de stat, au, în opinia Ryanair, aproape întotdeauna un domeniu de aplicare mult mai amplu decât „piețele relevante ale produsului” în cazurile de concentrări economice, întrucât obiectivele urmărite de sistemul intern în acest caz sau în alte cazuri de ajutor de stat nu au avut nimic de-a face cu definiția pieței relevante a produsului în cazurile de control al concentrărilor economice. În această privință, Ryanair face din nou trimitere la jurisprudența Curții în temeiul căreia Curtea nu a delimitat „situațiile de fapt și cele de drept comparabile” pe baza perspectivei clienților sau a modelelor de afaceri ale beneficiarilor, așa cum Comisia ar propune să facă în prezenta decizie.

⁽¹⁾ Astfel cum se explică în considerentul 16, Curtea de Justiție a pronunțat o hotărâre la 21 decembrie 2016.

⁽²⁾ Punctul 44 din decizia de inițiere are următorul cuprins: „Neaplicarea TTA în cazul pasagerilor aflați în transfer sau în tranzit reprezintă o derogare de la regimul comun în temeiul căruia fiecărei plecări a unui pasager cu o aeronavă de pe un aeroport din Irlanda i se aplică taxa. Cu toate acestea, este discutabil dacă această derogare implică o distincție între operatorii economici care, prin prisma obiectivului atribuit TTA, se află în situații de fapt și de drept comparabile. În cazul în care obiectivul TTA este de a taxa călătoriile aeriene care au ca punct de plecare un aeroport din Irlanda, ar putea fi oportun să se facă o distincție între situația de fapt și de drept a companiilor aeriene care oferă numai servicii «de la punct la punct» și cea a companiilor aeriene care oferă, de asemenea, servicii care implică un transfer sau un tranzit în aceste aeroporturi”.

⁽³⁾ Trimitere, cu titlu de exemplu, la hotărârea Tribunalului din 22 ianuarie 2013, în cauza Salzgitter/Comisia, T-308/00, ECLI:EU:T:2013:30, punctul 81, prin analogie cu Hotărârea Curții de Justiție din 8 noiembrie 2011, în cauza Adria-Wien Pipeline și Wietersdorfer & Peggauer Zementwerke, C-143/99, ECLI:EU:C:2001:598. Ryanair face trimitere, de asemenea, la punctele 21 și 28-30 din decizia de inițiere.

- (73) În observațiile sale, Ryanair face trimitere la practica decizională a Comisiei, de exemplu în domeniul activităților de jocuri de noroc online și tradiționale, prin care Comisia ar accepta faptul că întreprinderi cu modele de afaceri diferite se află într-o situație de drept și de fapt comparabilă în sensul menționat în considerentul 72 ⁽¹⁾.
- (74) Ryanair explică faptul că, în cazul în care sistemul de referință al TTA este o taxă care se percepe pentru fiecare plecare a unui pasager cu o aeronavă de pe un aeroport din Irlanda, singura consecință logică poate fi aceea că sistemul trebuie să fie sceptic în ceea ce privește opiniile pasagerilor despre călătoria lor sau modelul de afaceri al companiilor aeriene în cauză. O interpretare diferită ar reflecta o abordare selectivă, mai restrânsă decât obiectivul TTA, îndeplinind astfel una dintre condițiile esențiale ale ajutorului de stat.
- (75) În mod specific, selectivitatea prezentei decizii ar decurge din faptul că, deși companiile aeriene tradiționale, care oferă zboruri de transfer și tranzit, și cele care operează doar zboruri „de la punct la punct” (cum ar fi Ryanair) se află într-o situație de fapt și de drept comparabilă în sensul ajutorului de stat, numai cele din urmă ar beneficia de scutirea de la plata TTA pentru pasagerii aflați în transfer sau în tranzit.
- (76) Ryanair afirmă că beneficiarii acestei scutiri sunt ușor de definit *a priori*. În plus, nu s-ar putea susține că de scutare beneficiau toate companiile aeriene, fără discriminare. În primul rând, este practic imposibil ca o companie aeriană să își adapteze modelul fundamental de afaceri de la modelul „de la punct la punct” (point-to-point) la un model „cu opțiuni de colectare și distribuire a pasagerilor” (hub-and-spoke); din cunoștințele companiei Ryanair, nu există niciun precedent al unei astfel de modificări pe piață. În al doilea rând, o astfel de adaptare ar fi îngreunată și mai mult de limitarea capacității în majoritatea aeroporturilor.
- (77) În concluzie, neaplicarea TTA în cazul pasagerilor aflați în transfer sau în tranzit a reprezentat, în opinia Ryanair, o derogare clară de la sistemul de referință și de la obiectivele urmărite de TTA, în sensul dat de interpretarea acestor termeni de jurisprudența Uniunii. În acest context, Ryanair face trimitere la observațiile anterioare, potrivit cărora obiectivele nedeclarate, dar reale ale Irlandei au fost de a sprijini în mod selectiv anumite companii aeriene naționale și de a promova aeroportul din Dublin ca nod aeroportuar internațional.

5.1.4. *Observații privind posibilitatea ca neaplicarea TTA în cazul pasagerilor aflați în transfer sau în tranzit să rezulte direct din principiile sale fundamentale și directoare*

- (78) Ryanair respinge ideea că scutirea de la plata TTA a pasagerilor aflați în transfer sau în tranzit rezultă direct din „principiile sale fundamentale și directoare”. Ryanair consideră decizia de inițiere drept o încercare de a justifica o astfel de concluzie printr-un set de argumente elaborate *ex post facto* de Irlanda și de Comisie pentru a anula implicațiile clare ale „sistemului de referință” și ale „obiectivului” TTA, astfel cum au fost definite anterior în decizia de inițiere, prin noțiunea neclară de „principii fundamentale și directoare”.
- (79) Având în vedere secțiunea 6.1.5 din decizia de inițiere, Ryanair face observații cu privire la o serie de principii pe care le consideră postulate de către Comisie sau de Irlanda sau de ambele:

— Cu privire la „claritatea aplicării” ⁽²⁾: Ryanair ridică problema dacă [trebuie să se accepte că] o astfel de „claritate” ar fi obținută prin eludarea selectivă a sistemului de referință și a obiectivului TTA.

— Cu privire la evitarea „supraaplicării TTA” ⁽³⁾: Ryanair consideră că acest termen este neclar. Ryanair face trimitere la o decizie a Comisiei privind ajutorul de stat pentru reducerea costurilor întreprinderilor mari consumatoare de energie electrică rezultate din finanțarea sprijinului pentru energia din surse regenerabile ⁽⁴⁾, în special la considerentul 32 al deciziei menționate, care prevede că „De asemenea, măsura este selectivă deoarece numai [marii consumatori de energie] din anumite sectoare specifice pot beneficia de acesta”. Din aceste motive, Ryanair concluzionează că aplicarea echitabilă și corectă a TTA oferă doar un argument suplimentar împotriva scutirii pasagerilor aflați în transfer sau în tranzit. În aceeași ordine de idei, Comisia ar trebui să constate că scutirea companiilor aeriene care utilizează în mod intensiv infrastructura aeroportuară având în vedere modelul lor de tip „huband-spoke” constituie ajutor de stat. Ryanair susține că, dacă, așa cum menționează Comisia în decizia de inițiere, pretinsa dorință a Irlandei este de a proteja pasagerii împotriva consecințelor unui zbor cu o escală ⁽⁵⁾, atunci măsura în cauză constituie un ajutor de natură socială, iar compatibilitatea acestuia trebuie revizuită în temeiul articolului 107 alineatul (2) din TFUE.

⁽¹⁾ Decizia Comisiei din 17 martie 2015 în cazul ajutorului de stat SA.34469 (2014/NN ex 2012/CP) Cote diferențiate de impozitare aplicabile jocurilor de noroc online și tradiționale din Spania (JO C 136, 24.4.2015, p. 1), considerentul 56.

⁽²⁾ Cu trimitere la punctul 48 din decizia de inițiere.

⁽³⁾ Decizia Comisiei din 31 august 2015 privind ajutorul de stat SA.42424 Contribuția redusă la finanțarea sprijinului SRE pentru marii consumatori de energie, Danemarca (JO C 369, 6.11.2015, p. 1), considerentul 32.

- În ceea ce privește ipoteza că „excluderile pasagerilor aflați în transfer sau în tranzit sunt normale în ceea ce privește taxele de transport aerian aplicate de alte țări, de exemplu Regatul Unit”: făcând trimitere la punctele 41-44 din cererea sa introductivă anterioară prezentată Tribunalului în cauza T-512/11, Ryanair respinge argumentul privind „practica internațională comună”. Ryanair susține că trimiterea la Regatul Unit ca presupus exemplu similar este incompatibilă cu înțelegerea corectată cu întârziere pe care Comisia o dă mecanismului TTA, discutată în secțiunea 6.1.2 din decizia de inițiere.
 - În ceea ce privește ipoteza că „denumirea și chiar formularea TTA ar putea sugera că principiul său director este de a taxa călătoriile aeriene de pe un aeroport din Irlanda, și nu fiecare plecare de pe un aeroport din Irlanda”⁽¹⁾: potrivit Ryanair, această poziție nu poate fi menținută, întrucât în dispoziția juridică relevantă care definește TTA, termenul „fiecare” se folosește o singură dată și numai în legătură cu termenul „plecare”, mai degrabă decât cu termenul „călătorie”. Ryanair subliniază că o „plecare” nu înseamnă o „călătorie”. Prin urmare, presupunerea Comisiei conform căreia textul Legii finanțelor pune accentul pe „fiecare călătorie” mai degrabă decât pe „fiecare plecare” a reprezentat o simplă negare a textului și a semnificației clare a Legii finanțelor, având scopul de a justifica un lucru de nejustificat. În termeni mai generali, denumirea pe care un stat membru o dă unei măsuri nu este un factor pe care să se bazeze dreptul Uniunii pentru a stabili dacă măsura respectivă constituie ajutor de stat.
- (80) În ceea ce privește durata procedurii investigației preliminare, litigiile și procedurile oficiale de investigare, Ryanair afirmă că faptele relevante ar trebui să fie suficient de clare până în prezent. Ryanair își exprimă îngrijorarea față de faptul că, în aceste circumstanțe, observația Comisiei din decizia de inițiere, potrivit căreia concluzia sa actuală privind conformitatea scutirii contestate cu „principiul fundamental și director” al TTA ar putea necesita o revizuire prin prisma informațiilor colectate în cadrul investigației oficiale, oferă speranțe foarte limitate în ceea ce privește schimbarea reală a opiniei Comisiei. În această privință, Ryanair subliniază că, în orice caz, nu se poate permite ca informațiile sau argumentele *ex post facto* să denatureze formularea clară și implicațiile scutirii contestate a pasagerilor aflați în transfer sau în tranzit sau ca acestea să fie folosite drept scuză pentru o constatare a inexistenței unui ajutor în prezenta decizie.

5.1.5. Observații privind existența unui ajutor de stat

- (81) Ryanair solicită Comisiei să își reexamineze concluziile preliminare prin prisma observațiilor sale.
- (82) În observațiile sale, Ryanair este de acord cu opinia Comisiei potrivit căreia, în măsura în care măsura în cauză constituie ajutor de stat, aceasta nu intră sub incidența niciuneia dintre scutirile prevăzute la articolul 107 alineatele (2) și (3) din TFUE.

5.2. Observațiile prezentate de Aer Lingus

- (83) Aer Lingus susține că scutirea de la plata TTA în cazul pasagerilor aflați în transfer sau în tranzit nu constituie ajutor de stat în sensul articolului 107 alineatul (1) din TFUE din următoarele două motive:
- sistemul de referință al TTA taxează plecările cu o aeronavă de pe un aeroport din Irlanda prin trimitere la întreaga călătorie, astfel încât o călătorie care cuprinde două zboruri de legătură este tratată ca o călătorie unică, iar călătoriile care încep în afara Irlandei nu fac obiectul TTA. TTA se percepe o singură dată, în raport cu itinerarul global. Pe baza acestui „sistem de referință asociat călătoriei”, TTA nu poate fi considerată selectivă și, prin urmare, nu ar constitui ajutor de stat;
 - chiar în cazul în care Comisia și-ar menține opinia preliminară că sistemul de referință al TTA se bazează pe fiecare plecare a unui zbor de pe un aeroport din Irlanda, scutirea pentru pasagerii aflați în transfer sau în tranzit nu este selectivă, deoarece nu face discriminări între operatorii economici: transportatorii care oferă exclusiv servicii „de la punct la punct” se confruntă cu circumstanțe obiectiv diferite în comparație cu companiile aeriene care operează servicii pentru pasagerii aflați în transfer sau în tranzit. În orice caz, scutirea ar fi, de asemenea, justificată deoarece vizează preocupările legate de evitarea dublei impunerii și, în același timp, se aliniază principiului director al TTA conform căruia taxa trebuie stabilită prin raportare la călătorie.

5.2.1. Observații privind scopul TTA

- (84) Aer Lingus a solicitat clarificări de la Revenue Commissioners în ceea ce privește interpretarea Legii finanțelor. La 30 martie 2009, Revenue Commissioners a trimis un e-mail către Aer Lingus pentru a clarifica interpretarea Legii finanțelor. Aer Lingus susține că, pe baza acestui e-mail, din interpretarea secțiunii 55 punctul (2) din Legea finanțelor rezultă clar că taxa se stabilește pe baza destinației finale, fără a ține cont de locurile de escală

⁽¹⁾ Cu trimitere la punctul 49 din decizia de inițiere.

intermediare. Aer Lingus conchide că, indiferent de numărul de segmente pe care le include o călătorie, taxa se percepe pe baza destinației finale a pasagerului și este evaluată o dată, în raport cu întreaga călătorie, indiferent dacă aceasta cuprinde unul sau mai multe zboruri. Pasajul relevant din e-mailul din data de 30 martie 2009 are următorul conținut:

„Zborul se încheie la destinația finală a pasagerului, conform rezervării acestuia, indiferent de ruta planificată pentru el până la destinație de către operatorul de transport aerian. În scenariul prezentat de dumneavoastră privind zborurile transatlantice [Shannon-Dublin-Chicago], în cazul în care o persoană rezervă un zbor de la Shannon la Chicago cu Aer Lingus, rata taxei pe care Aer Lingus ar trebui să o aplice este de 10 euro, întrucât locul unde se încheie zborul este Chicago, adică la mai mult de 300 km de aeroportul din Dublin. Faptul că există o escală pe traseu nu schimbă poziția” (subliniere adăugată de Aer Lingus).

- (85) Aer Lingus consideră că această interpretare este în conformitate cu definițiile noțiunilor de pasageri aflați în transfer sau în tranzit, care face trimitere la „călătoria” mai degrabă decât la „zborul” pasagerului. Potrivit Aer Lingus, rezultă că o „călătorie” poate fi una directă sau poate include o escală de cel mult șase ore.

5.2.2. *Observații privind motivele de a taxa călătoria unui pasager din Irlanda, și nu un zbor de transfer/tranzit*

- (86) Potrivit Aer Lingus, scutirea în cauză pune în aplicare principiului fundamental conform căruia taxa se stabilește pe baza destinației finale, fără a ține seama de escalele intermediare.
- (87) Aer Lingus susține că, în plus, scutirea ar servi la evitarea dublei impunerii, nu numai în Irlanda, ci și în afara granițelor sale. În această privință, Aer Lingus face trimitere la un pasaj din e-mailul menționat la considerentul 84 pe care l-a primit de la Revenue Commissioners:

„Efectul definiției noțiunii de «pasager aflat în transfer» este de a evita taxarea separată a fiecărei secțiuni a călătoriei [...], atunci când zborurile se află la un interval de cel mult 6 ore unul față de celălalt. În cazul în care zborurile au avut loc la un interval mai mare de șase ore, scutirea pentru «pasagerii aflați în transfer» nu s-ar aplica iar fiecare element al călătoriei ar fi taxat separat (adică două plecări, fiecare fiind supusă ratei corespunzătoare a TTA)” (subliniere adăugată de Aer Lingus).

- (88) Pe baza pasajului menționat în considerentul 87, Aer Lingus concluzionează că posibilitatea ca unui pasager care pleacă cu un zbor ce face parte dintr-o călătorie cu două (sau mai multe) segmente de pe un aeroport din Irlanda să i se aplice TTA depinde în primul rând de locul plecării primului zbor și, în al doilea rând, de locul sosirii la destinația finală. Acest lucru ar evita:

— aplicarea TTA pentru mai multe secțiuni ale unei călătorii; și

— aplicarea TTA unei secțiuni a călătoriei, în timp ce taxa echivalentă a unei alte jurisdicții se aplică deja aceleiași călătorii.

- (89) Aer Lingus explică faptul că scutirea în cauză nu este unică pentru TTA din Irlanda, ci o caracteristică inerentă a altor regimuri de taxare a transportului aerian. În această privință, Aer Lingus subliniază aplicarea în Regatul Unit a taxei pentru pasagerii liniilor aeriene (air passenger duty – „APD”) care ar trata zborurile de legătură ca o singură călătorie, și nu ca două călătorii separate, cu condiția ca această legătură să îndeplinească anumite cerințe specificate ⁽¹⁾. Aer Lingus explică în continuare că, deși definiția noțiunii de „zbor de legătură” depinde de o serie de factori, inclusiv de decalajul orar dintre zborurile relevante și de tipul zborului de legătură (zbor intern în Regatul Unit sau zbor internațional), principiul fundamental, în opinia Aer Lingus, este că zborurile de legătură trebuie să fie tratate ca o singură călătorie, iar APD să fie percepută numai pentru călătoriile considerate a avea punctul de plecare în Regatul Unit. În mod excepțional, zborurile care sosesc din și pleacă spre aceeași țară nu ar fi considerate „de legătură” (de exemplu, Paris-Londra-Marsilia), iar APD ar fi percepută pentru călătoriile care au ca punct de plecare Regatul Unit. Aer Lingus mai observă că, pentru a putea beneficia de scutirea pentru zboruri de legătură, acestea trebuie să fie detaliate pe același bilet sau pe bilete combinate, în timp ce zborurile de legătură organizate individual nu ar beneficia de această scutire.

⁽¹⁾ Făcând trimitere la site-ul HM Revenue and Customs (Administrația fiscală și vamală), Aviz privind accizele 550: Air Passenger Duty (taxa pentru pasagerii liniilor aeriene), <https://www.gov.uk/government/publications/excise-notice-550-air-passenger-duty/excise-notice-550-air-passenger-duty>

(90) Aer Lingus menționează și alte exemple de taxe ⁽¹⁾:

- Franța: taxa aplicabilă în Franța, denumită *taxe de l'aviation civile*, i-ar scuti de la plată pe pasagerii care iau un zbor de legătură de pe un aeroport francez (cu escală cu durată mai mică de 24 de ore) și pasagerii aflați în tranzit direct (aceiași număr de zbor și aceeași aeronavă). Taxa ar fi calculată prin raportare la punctul final al călătoriei achiziționate în baza unui bilet unic;
- Austria: o taxă calculată prin raportare la punctul cel mai îndepărtat al unei călătorii achiziționate în baza unui bilet unic, cu un zbor de legătură, dacă transferul are loc în termen de 24 de ore;
- Germania: o taxă calculată în funcție de cel mai îndepărtat punct geografic înscris pe bilet; se aplică regula unui interval de 12 ore sau de 24 de ore, în funcție de țara de transfer.

5.2.3. Observații privind aplicarea TTA înainte și după 2011

(91) Aer Lingus a furnizat exemple, prezentate în tabelul 2, pentru a ilustra aplicarea TTA, precum și motivele scutirii aplicabile pasagerilor aflați în transfer sau în tranzit.

Tabelul 2

Exemple de aplicare a TTA înainte și după 2011 furnizate de Aer Lingus

Rută		Înainte de 2011 (EUR)	După 2011 (EUR)	Eveniment taxabil
1	Dublin-New York	10	3	— Plecare de pe un aeroport irlandez — Distanța călătoriei: peste 300 km
2	New York-Dublin	0	0	— Nicio plecare de pe un aeroport irlandez — Posibil supusă taxei aplicate în SUA
3	Dublin-Manchester	2	3	— Plecare de pe un aeroport irlandez — Distanța călătoriei: sub 300 km
4	Manchester-Dublin	0	0	— Nicio plecare de pe un aeroport irlandez — Posibil supusă taxei aplicate în Regatul Unit
5	London-Dublin-New York <i>Escală: durată mai mică de șase ore</i>	0	0	— Plecare de pe un aeroport din Regatul Unit nesupusă taxei aplicate în Irlanda, dar supusă taxei aplicate în Regatul Unit — Plecare de pe un aeroport irlandez scutită, deoarece se încadrează în definiția noțiunii de „transfer”
6	London-Dublin-New York <i>Escală: durată mai mare de șase ore</i>	10	3	— Plecare de pe un aeroport din Regatul Unit nesupusă taxei aplicate în Irlanda, dar supusă taxei aplicate în Regatul Unit — Plecare de pe un aeroport irlandez supusă taxei aplicate în Irlanda, deoarece nu se încadrează în definiția noțiunii de „transfer”: distanța călătoriei este mai mare de 300 km

⁽¹⁾ Aer Lingus a furnizat extrase din Lista IATA a taxelor pe bilete și a taxelor de aeroport, împreună cu detalii privind taxele percepute în Austria, Germania și Franța.

	Rută	Înainte de 2011 (EUR)	După 2011 (EUR)	Eveniment taxabil
7	New York-Shannon-Dublin <i>Escală: durată mai mică de șase ore</i>	0	0	— Plecare de pe un aeroport din SUA nesupusă taxei aplicate în Irlanda, dar posibil supusă taxei aplicate în SUA — Plecare de pe un aeroport irlandez scutită de la plata taxei aplicate în Irlanda, deoarece se încadrează în definiția noțiunii de „transfer”
8	New York-Shannon-Dublin <i>Escală: durată mai mare de șase ore</i>	2	3	— Plecare de pe un aeroport din SUA nesupusă taxei aplicate în Irlanda, dar posibil supusă taxei aplicate în SUA — Plecare de pe un aeroport irlandez supusă taxei aplicate în Irlanda, deoarece nu se încadrează în definiția noțiunii de „transfer”: distanța călătoriei este mai mare de 300 km
9	Dublin-Shannon-New York <i>Escală: durată mai mică de șase ore</i>	10	3	— Plecare de pe un aeroport irlandez (DUB): supusă taxei aplicate în Irlanda — Plecare de pe un aeroport irlandez (SNN) nesupusă taxei aplicate în Irlanda, deoarece se încadrează în definiția noțiunii de „transfer”: — Distanța călătoriei: peste 300 km
10	Dublin-Shannon-New York <i>Escală: durată mai mare de șase ore</i>	12	6	— Plecare de pe un aeroport irlandez (DUB): supusă taxei aplicate în Irlanda, iar distanța călătoriei este mai mică de 300 km — Plecare de pe un aeroport irlandez (SNN) supusă taxei aplicate în Irlanda, deoarece nu se încadrează în definiția noțiunii de „transfer”: distanța călătoriei este mai mare de 300 km

(92) Aer Lingus a transmis observații cu privire la tabelul 2:

- tabelul 2 oferă exemple de TTA colectată în practică pe diferite rute, în conformitate cu orientările actuale furnizate de Revenue Commissioners (astfel cum se menționează la considerentele 84 și 87);
- exemplele 1-4, care se referă doar la călătorii care presupun un zbor unic, ilustrează faptul că zborul trebuie să plece de pe un aeroport din Irlanda pentru ca acesta să fie considerat un eveniment pentru care să se aplice TTA irlandeză;
- exemplele 5-8, care se referă la călătorii care încep în afara Irlandei, ilustrează modul în care, cu ajutorul scutirii, un pasager nu va trebui să plătească taxa pentru transportul aerian în diferite jurisdicții pentru aceeași călătorie; și că escała trebuie să se limiteze la șase ore;
- exemplele 9 și 10, care se referă la călătorii care încep în Irlanda și care implică un zbor de legătură în Irlanda, ilustrează modul în care, cu ajutorul scutirii, un pasager nu va trebui să plătească TTA de mai multe ori, cu condiția ca escała să nu depășească 6 ore; și că taxa se calculează pentru întreaga călătorie.

5.2.4. Observații privind aplicarea de către Aer Lingus a TTA și a scutirii pentru pasagerii aflați în transfer/tranzit

(93) Aer Lingus amintește decizia de inițiere în care se face trimitere la o scrisoare din partea Irlandei din 15 octombrie 2009, în care se explică faptul că, în cazul unei călătorii care cuprinde mai multe segmente, TTA nu se aplică pentru prima secțiune a unei astfel de călătorii ⁽¹⁾. Aer Lingus subliniază că nu recunoaște acest principiu și că nu este în măsură să explice de ce s-a sugerat un astfel de principiu.

⁽¹⁾ Punctele 19 și 20 din decizia de inițiere.

- (94) Potrivit Aer Lingus, un astfel de principiu nu este în concordanță cu orientările emise de Revenue Commissioner și furnizate în e-mailul din 30 martie 2009, menționat la considerentul 84, și nu reprezintă modul în care Aer Lingus a calculat TTA în practică. De asemenea, acest lucru nu ar fi în concordanță nici cu exemplele de la punctul 20 din decizia de inițiere, care nu ilustrează aplicarea scutirii pentru pasagerii aflați în tranzit în prima secțiune a călătoriei, ci mai degrabă demonstrează că o călătorie nu face obiectul TTA dacă aceasta începe în afara Irlandei ⁽¹⁾.
- (95) Aer Lingus afirmă că a colectat TTA în conformitate cu orientările emise de Revenue Commissioners și a raportat autorităților suma pe baza declarațiilor pe proprie răspundere ⁽²⁾.

5.2.5. Observații privind prezența ajutorului de stat

- (96) Aer Lingus susține că nu există selectivitate în ceea ce privește scutirea pasagerilor aflați în transfer sau în tranzit de la plata TTA. Potrivit Aer Lingus, sistemul TTA presupune în mod inerent că un pasager aflat în transfer sau în tranzit nu trebuie să fie luat în considerare, întrucât TTA nu se aplică anumitor segmente ale unei călătorii. În schimb, evenimentul taxabil este o călătorie care a început în Irlanda, iar taxa datorată depinde de destinația finală indicată pe bilet, indiferent dacă pasagerul a călătorit cu unul sau mai multe zboruri pentru a ajunge la destinația finală.
- (97) În această privință, Aer Lingus face trimitere la punctul (41) din decizia de inițiere, în care Comisia și-a exprimat opinia preliminară că evenimentul taxabil este o călătorie care începe în Irlanda, iar taxa datorată depinde de destinația finală indicată pe bilet, indiferent dacă pasagerul a călătorit cu unul sau mai multe zboruri pentru a ajunge la destinația finală.

„Un alt posibil sistem de referință ar putea fi o taxă percepută pentru transportul aerian de pe un aeroport din Irlanda, noțiunea de „călătorie aeriană” fiind înțeleasă ca o călătorie de pe un aeroport din Irlanda către o destinație finală care poate consta dintr-unul sau mai multe segmente. Dacă acesta ar fi sistemul de referință corect, este evident că TTA nu ar trebui să se aplice pasagerilor aflați în transfer sau în tranzit. Prin urmare, măsura nu ar fi selectivă” (subliniere adăugată de Aer Lingus).

5.2.6. Observații privind alte aspecte

- (98) Considerând că, în cazul în care Comisia și-ar menține opinia preliminară conform căreia sistemul de referință al TTA este taxarea fiecărei plecări (în mod individual), Aer Lingus a susținut că:

- scutirea pasagerilor aflați în transfer/tranzit nu este selectivă; și
- chiar dacă scutirea ar fi considerată selectivă, ar fi justificată.

5.2.6.1. Observații privind primul punct: „scutirea pasagerilor aflați în transfer/tranzit nu este selectivă”

- (99) Făcând trimitere la jurisprudență ⁽³⁾, Aer Lingus susține că neaplicarea TTA în cazul plecărilor pasagerilor aflați în transfer sau în tranzit nu ar fi selectivă decât dacă ar face distincție între operatorii economici care, prin prisma obiectivului atribuit TTA, se află în situații de fapt și de drept comparabile. În această privință, Aer Lingus face trimitere la întrebarea dacă neaplicarea taxei în cazul pasagerilor aflați în transfer sau în tranzit favorizează transportatorii precum Aer Lingus (care oferă bilete unice pentru călătorii care includ două sau mai multe zboruri) față de transportatorii care oferă servicii „de la punct la punct” (care nu oferă bilete unice pentru astfel de călătorii și, prin urmare, au trebuit să perceapă TTA pentru fiecare zbor pentru pasagerii a căror călătorie a inclus un zbor de legătură pe care aceștia și l-au organizat în mod individual).
- (100) Aer Lingus concluzionează că, având în vedere situația de fapt și de drept diferită între serviciile exclusiv „de la punct la punct” și serviciile care implică un bilet unic – mai ales costurile diferite pentru transportator și nivelul de servicii pentru pasager – scutirea pentru pasagerii aflați în transfer sau în tranzit nu a fost selectivă din următoarele motive:
- există cu siguranță o parte semnificativă a pasagerilor Aer Lingus care aleg să își organizeze individual zboruri de legătură ⁽⁴⁾, indiferent de motiv și indiferent dacă Aer Lingus are capacitatea de a oferi bilete unice pentru întreaga călătorie. Prin definiție, Aer Lingus nu este în măsură să identifice sau să cuantifice numărul de

⁽¹⁾ A se vedea exemplele de la punctul 20 din decizia de inițiere, reproduse în considerentul 91 de mai sus.

⁽²⁾ Aer Lingus a furnizat un exemplu al unui astfel de raport și a explicat că calculele prezentate scad pur și simplu un număr declarat de pasageri aflați în transfer/tranzit.

⁽³⁾ Hotărârea Curții de Justiție din 8 noiembrie 2001 în cauza Adria-Wien Pipeline și Wietersdorfer & Peggauer Zementwerke, C-143/99, ECLI:EU:C:2001:598.

⁽⁴⁾ Un pasager care efectuează mai multe rezervări independente pentru zboruri diferite care formează călătoria sa, spre deosebire de efectuarea unei singure rezervări care acoperă mai multe zboruri cu un singur furnizor de servicii.

pasageri care preferă să călătorească cu zboruri de legătură organizate individual – mai mult decât pot cuantifica transportatorii care oferă servicii „de la punct la punct” acești pasageri (care, de exemplu, pot să aleagă un zbor de legătură cu un operator de transport diferit). Pentru acei pasageri care își organizează singuri zborul de legătură, Aer Lingus se află în aceeași situație de fapt și de drept ca transportatorii care oferă exclusiv servicii „de la punct la punct”.

- Situația Aer Lingus este totuși diferită de fapt și de drept pentru acei pasageri care achiziționează transferuri cu bilet unic sau călătorii de tranzit. În această privință, Aer Lingus face trimitere la o parte a ultimei teze a punctului 45 (44) ⁽¹⁾ din decizia de inițiere, în care, potrivit Aer Lingus, Comisia însăși recunoaște că „ar putea fi oportun să se facă o distincție între situația de fapt și de drept a companiilor aeriene care oferă numai servicii «de la punct la punct» și cea a companiilor aeriene care oferă, de asemenea, servicii care implică un transfer sau un tranzit în aceste aeroporturi”.

(101) În ceea ce privește pasajele din decizia de inițiere referitoare la diferențele dintre călătoriile care includ mai multe zboruri în cadrul unei rezervări unice și călătoriile care implică mai multe zboruri rezervate separat, Aer Lingus, în contextul selectivității, face, de asemenea, următoarele observații:

- în ceea ce privește pasajul „modelele de afaceri ale companiilor aeriene care se concentrează pe serviciile «de la punct la punct» diferă foarte mult de cele ale companiilor aeriene care furnizează servicii ce pot implica transferul sau tranzitul.” ⁽²⁾ Aer Lingus subliniază că pune în aplicare proceduri specifice pentru cazarea pasagerilor aflați în transfer sau în tranzit. Aceasta implică operarea unui transfer fără probleme, cum ar fi prin asigurarea de birouri de transfer și tarife de tranzit și prin asumarea răspunderii pentru zborurile de legătură pierdute (de exemplu, prin acordarea de îngrijiri, asistență, cazare). Potrivit Aer Lingus, acestea sunt costuri și responsabilități semnificative care nu se aplică pasagerilor care își organizează individual zborurile de legătură;
- în ceea ce privește pasajul „serviciile care implică un transfer sau un tranzit constituie, din perspectiva clientului, o călătorie de pe aeroportul de origine la aeroportul de destinație, și nu de două călătorii separate” ⁽³⁾. Aer Lingus explică că, pentru pasageri, experiența serviciului este, de asemenea, diferită, prin evitarea înregistrărilor multiple, a biletelor multiple, a eventualelor diferențe în ceea ce privește greutatea permisă a bagajelor etc.;
- în ceea ce privește pasajul „Întreaga călătorie care implică două sau mai multe segmente este vândută ca fiind una singură și poate fi efectuată cu un singur bilet.” ⁽⁴⁾ Aer Lingus explică faptul că, evident, acest lucru nu se aplică în cazul unei călătorii în care pasagerul își organizează individual zborurile de legătură. De fapt, o călătorie în care pasagerul își organizează individual zborurile de legătură ar implica cel puțin două bilete separate (și două contracte separate), eventual cu două companii aeriene diferite. Un bilet unic s-ar baza pe un singur contract cu o companie aeriană;
- în ceea ce privește pasajul „În mod normal, pasagerii nu trebuie să își recupereze bagajele atunci când se află în transfer.” ⁽⁵⁾ Potrivit Aer Lingus, aceasta este într-adevăr o diferență față de pasagerii care își organizează individual zborurile de legătură. Nu există servicii de transfer de bagaje pentru pasagerii care își organizează individual zborurile de legătură pe niciunul dintre aeroporturile irlandeze;
- în ceea ce privește pasajul „În mod normal, controalele pasagerilor și ale bagajelor sunt diferite.” ⁽⁶⁾ Aer Lingus explică faptul că pasagerii care își organizează individual zborurile de legătură vor trebui să se înregistreze pentru fiecare zbor separat.

5.2.6.2. Observații privind cel de al doilea punct: „chiar dacă scutirea ar fi considerată selectivă, ar fi justificată”

- (102) Aer Lingus susține că măsura evită dubla impunere și se aplică atât în Irlanda, cât și dincolo de granițe sale. Într-adevăr, o astfel de scutire s-ar aplica în mod obișnuit de alte jurisdicții, cum ar fi Regatul Unit.
- (103) Aer Lingus susține, de asemenea, că principiul director și fundamental al TTA este acela că se calculează raportat la întreaga călătorie. În cazul unui bilet unic, acesta ar echivala unei singure călătorii (în măsura în care orice escală durează mai puțin de șase ore). Cu toate acestea, pentru un serviciu în care pasagerii își organizează individual zborurile de legătură compus din două rezervări separate, fiecare rezervare ar fi considerată ca fiind separată de sistemele de rezervare ale companiilor aeriene și nu ar fi recunoscută drept rezervare care se referă la pasageri aflați în transfer.

⁽¹⁾ Aer Lingus a făcut trimitere în mod eronat la punctul 45 din decizia de inițiere, care însă nu conține fraza citată în pasajul relevant al observațiilor sale privind decizia de inițiere.

⁽²⁾ Punctul 45 ultima teză din decizia de inițiere.

⁽³⁾ Punctul 45 prima teză din decizia de inițiere.

⁽⁴⁾ Punctul 45 a doua teză din decizia de inițiere.

⁽⁵⁾ Punctul 45 ultima parte a celei de a doua teze din decizia de inițiere.

5.3. Observațiile Irlandei cu privire la observațiile părților interesate

- (104) În ansamblu, Irlanda a fost de acord cu punctele de vedere prezentate de Aer Lingus, cu excepția celor rezumate în considerentele 93 și 94. Potrivit Irlandei, Aer Lingus a citat o scrisoare din partea Irlandei din 15 octombrie 2009, în care a afirmat că, în cazul în care o călătorie constă din mai multe segmente, prima secțiune a fost întotdeauna scutită de la plata TTA. Irlanda a făcut trimitere la scrisoarea sa din data de 22 decembrie 2015, în care a explicat că aceasta a fost o neînțelegere. Scrisoarea Irlandei din data de 15 octombrie 2009 a oferit un exemplu specific în care prima secțiune a călătoriei nu a fost supusă TTA. Cu toate acestea, Irlanda consideră că acest lucru nu ar trebui interpretat ca o declarație generală conform căreia prima secțiune a fost întotdeauna scutită.
- (105) În ceea ce privește observațiile formulate de Ryanair cu privire la taxa datorată (a se vedea considerentul 65), Irlanda a subliniat că Ryanair nu se ocupă de transportul pasagerilor aflați în transfer sau în tranzit și, prin urmare, nu are experiență practică în ceea ce privește aplicarea normelor privind TTA. De asemenea, Ryanair nu a oferit o explicație a raționamentului său, potrivit Irlandei.

6. EVALUARE PRIVIND NEAPLICAREA TAXEI PE TRANSPORTUL AERIAN ÎN CAZUL PASAGERILOR AFLAȚI ÎN TRANZIT SAU ÎN TRANSFER

6.1. Observații preliminare: interpretarea corectă a TTA cu privire la scutirea de la plată a pasagerilor aflați în tranzit sau în transfer

- (106) În scrisoarea sa din data de 15 octombrie 2009, Irlanda a precizat că scutirea acordată pasagerilor aflați în tranzit sau în transfer garantează faptul că „prima secțiune” a unei călătorii cu zboruri multiple nu este supusă TTA. Această declarație a creat confuzie cu privire la interpretarea corectă a scutirii, astfel cum reiese din hotărârea Tribunalului din cauza T-512/11.
- (107) Având în vedere observațiile primite din partea Irlandei și a terților, în prezent este clar că legislația irlandeză ar trebui înțeleasă astfel cum se arată la secțiunea 2.2 de mai sus.
- (108) Astfel cum s-a explicat, în conformitate cu secțiunea 55 punctul (2) din Legea finanțelor, companiile aeriene sunt obligate să plătească TTA pentru fiecare plecare a unui pasager la bordul unei aeronave de pe un aeroport situat în Irlanda, în timp ce pasagerii aflați în tranzit sau în transfer nu sunt considerați a fi „pasageri” în sensul secțiunii 55 punctul (2) din Legea finanțelor și, prin urmare, TTA nu se aplică plecării lor. Prin urmare, nu se poate afirma în termeni generali că TTA se aplică unei secțiuni specifice a unei călătorii aeriene.
- (109) Trebuie remarcat faptul că, la adoptarea deciziei din 2011, existau două rate diferențiate aplicabile zborurilor către destinații situate la cel mult 300 de kilometri de aeroportul din Dublin și tuturor celorlalte zboruri. În prezent este clar că rata taxei aplicabile a depins de distanța până la destinația finală, indiferent de locul tranzitului sau al transferului. De exemplu, o călătorie de la Dublin la New York, cu o escală la Shannon, ar fi taxată la rata de 10 euro, și nu de 2 euro. Plecarea de pe aeroportul din Dublin ar determina aplicarea unei TTA de 10 euro, chiar dacă Shannon se află la mai puțin de 300 km de aeroportul din Dublin, deoarece distanța de la aeroportul Dublin la New York depășește acest prag. În plus, plecarea de la locul escalei, aeroportul din Shannon, este scutită de TTA, deoarece pasagerul este un „pasager aflat în tranzit sau în transfer” pe aeroportul respectiv.
- (110) Clasificarea acestuia drept „pasager aflat în tranzit sau în transfer” pe un aeroport irlandez nu a depins de locul aeroportului de unde a venit pasagerul atunci când a aterizat pe aeroportul irlandez, care ar fi putut fi și în afara Irlandei, de exemplu, în cazul unei călătorii de la Londra la New York, cu o escală de cel mult șase ore la Shannon. Pentru o astfel de călătorie nu s-ar datora TTA, deoarece aeroportul de plecare din Londra este situat în afara Irlandei, în timp ce pasagerul este clasificat drept „pasager aflat în transfer sau în tranzit” la plecarea de pe aeroportul din Shannon.

6.2. Existența ajutorului

6.2.1. Introducere

- (111) Potrivit articolului 107 alineatul (1) din TFUE, cu excepția derogărilor prevăzute de tratate, sunt incompatibile cu piața internă ajutoarele acordate de state sau prin intermediul resurselor de stat, sub orice formă, care denaturează sau amenință să denatureze concurența prin favorizarea anumitor întreprinderi sau a producerii anumitor bunuri, în măsura în care acestea afectează schimburile comerciale dintre statele membre.

- (112) Prin urmare, pentru ca o măsură să fie calificată drept ajutor în sensul acestei dispoziții, este necesar ca toate condițiile următoare să fie îndeplinite: (i) măsura trebuie să fie imputabilă statului și să fie finanțată din resurse de stat; (ii) trebuie să confere un avantaj beneficiarului său, care trebuie să fie o întreprindere (adică să desfășoare o activitate economică); (iii) acest avantaj trebuie să fie selectiv; și (iv) măsura trebuie să denatureze concurența sau să constituie o amenințare de denaturare a concurenței și să afecteze schimburile comerciale dintre statele membre.
- (113) În acest caz, este oportun să se analizeze mai întâi dacă neaplicarea TTA în cazul pasagerilor în transfer sau în tranzit ar putea conferi un avantaj selectiv anumitor companii aeriene.

6.2.2. Selectivitatea

6.2.2.1. Introducere

- (114) O măsură este selectivă atunci când favorizează anumite întreprinderi sau producerea anumitor bunuri în sensul articolului 107 alineatul (1) din TFUE.
- (115) În ceea ce privește măsurile aplicabile tuturor întreprinderilor care îndeplinesc anumite criterii care reduc taxele pe care acele întreprinderi ar trebui să le suporte în mod normal, selectivitatea unei măsuri ar trebui în mod normal să fie evaluată printr-o analiză în trei etape ⁽¹⁾. În primul rând, se identifică regimul de taxare comun sau normal aplicabil în statul membru respectiv: „sistemul de referință”. În al doilea rând, trebuie să se stabilească dacă o anumită măsură constituie o derogare de la sistemul respectiv, în măsura în care face distincție între operatorii economici care, prin prisma obiectivelor inerente sistemului, se află într-o situație de fapt și de drept comparabilă. În cazul în care măsura în cauză nu constituie o derogare de la sistemul de referință, ea nu este selectivă. Dacă măsura reprezintă o derogare (și, prin urmare, este selectivă *prima facie*), în cadrul celei de a treia etape a analizei, trebuie să se stabilească dacă măsura care derogă de la sistemul de referință este justificată prin natura sau prin schema generală a sistemului de taxare de referință. În cazul în care o măsură selectivă *prima facie* se justifică prin natura sau schema generală a sistemului, aceasta nu va fi considerată selectivă și, prin urmare, nu va intra în domeniul de aplicare al articolului 107 alineatul (1) din TFUE.
- (116) În anumite cazuri excepționale, abordarea în trei etape nu poate fi aplicată, având în vedere efectele practice ale măsurilor în cauză. În astfel de cazuri, ar putea fi necesar, de asemenea, să se evalueze dacă limitele sistemului respectiv au fost concepute de către statul membru în cauză în mod coerent sau, dimpotrivă, într-un mod clar arbitrar sau pătinitor, pentru a favoriza anumite întreprinderi în raport cu altele. În caz contrar, în loc să stabilească normele generale aplicabile tuturor întreprinderilor, de la care se face o derogare pentru anumite întreprinderi, statul membru în cauză ar putea obține același rezultat, eludând normele în materie de ajutor de stat, prin ajustarea și combinarea normelor sale, astfel încât însăși aplicarea acestora să conducă la o sarcină diferită pentru întreprinderi diferite ⁽²⁾. În această privință, trebuie amintit că articolul 107 alineatul (1) din TFUE nu face distincție între măsurile de intervenție a statului prin trimitere la cauzele sau obiectivele acestora, ci le definește pe baza efectelor lor și, astfel, independent de tehnicile utilizate ⁽³⁾.
- (117) Mai jos, analiza în trei etape va fi aplicată mai întâi scutirii TTA pentru pasagerii aflați în tranzit sau în transfer (secțiunile 6.2.2.2 și 6.2.2.3). În al doilea rând, Comisia va analiza dacă TTA a fost concepută de către statul membru în mod clar arbitrar sau pătinitor, pentru a favoriza anumite întreprinderi în raport cu altele (secțiunea 6.2.2.4.).

6.2.2.2. Stabilirea sistemului de referință

- (118) Sistemul de referință reprezintă valoarea de referință în raport cu care este evaluat caracterul selectiv al unei măsuri. Sistemul de referință este compus dintr-un set coerent de norme care se aplică în general – pe baza unor criterii obiective – tuturor întreprinderilor care intră sub incidența domeniului său de aplicare, astfel cum este definit prin obiectivul acestuia. Prin urmare, identificarea sistemului de referință depinde de elemente cum ar fi persoanele impozabile, baza de impozitare, evenimentele impozabile și ratele de impozitare aplicate.

⁽¹⁾ A se vedea, de exemplu, Hotărârea Curții de Justiție din 8 septembrie 2011, Paint Graphos și alții, cauzele conexate C-78/08-C-80/08, EU:C:2011:550, punctul 49; Hotărârea Curții de Justiție din 8 septembrie 2011, Comisia/Țările de Jos, C-279/08 P, ECLI:EU:C:2011:551, punctul 62; Hotărârea Curții de Justiție din 8 noiembrie 2001, Adria-Wien Pipeline/Finanzlandesdirektion für Kärnten, C143/99, ECLI:EU:C:2001:598, punctele 42-54; Hotărârea Curții de Justiție din 29 aprilie 2004, GIL Insurance/Commissioners of Customs & Excise, C-308/01, ECLI:EU:C:2004:252, punctul 72. A se vedea, de asemenea, punctele 127 și 128 din Comunicarea Comisiei privind noțiunea de ajutor de stat prevăzută la articolul 107 alineatul (1) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene („Comunicarea privind noțiunea de ajutor de stat”) (JO C 262, 19.7.2016, p. 29).

⁽²⁾ Hotărârea Curții de Justiție din 15 noiembrie 2011, Comisia și Spania/Guvernul din Gibraltar și Regatul Unit, cauzele conexate C-106/09 P și C-107/09 P, ECLI:EU:C:2011:732. A se vedea, de asemenea, punctele 129-131 din Comunicarea privind noțiunea de ajutor de stat.

⁽³⁾ Hotărârea Curții de Justiție din 22 decembrie 2008, British Aggregates/Comisia, C-487/06 P, ECLI:EU:C:2008:757, punctele 85 și 89 și jurisprudența citată, și hotărârea Curții de Justiție din 8 septembrie 2011, Comisia/Țările de Jos, C-279/08 P, ECLI:EU:C:2011:551, punctul 51.

6.2.2.3. TTA

- (119) TTA constituie un regim de taxare distinct în sine, care nu face parte dintr-un sistem fiscal mai larg. Prin urmare, sistemul de referință nu depășește limitele TTA.
- (120) Întrebarea-cheie în acest caz este dacă neaplicarea TTA în cazul pasagerilor aflați în tranzit sau în transfer face parte din sistemul de referință sau dacă această neaplicare constituie o derogare de la sistemul de referință. În primul caz, TTA este considerată o taxă care se aplică tuturor pasagerilor care pleacă din Irlanda într-o călătorie cu avionul, înțelegându-se că o călătorie aeriană poate consta în mai multe zboruri. În această abordare, este logic ca taxa să nu fie percepută de două ori atunci când călătoria cu zboruri multiple implică mai multe plecări de pe un aeroport irlandez. În plus, pasagerii care își încep călătoria într-o țară terță nu sunt taxați, deoarece călătoria lor nu are ca punct de plecare un aeroport irlandez („sistem bazat pe călătorie”). În cel de-al doilea caz, TTA este considerată o taxă aplicabilă tuturor pasagerilor care pleacă cu o aeronavă de pe un aeroport din Irlanda, iar neaplicarea TTA în cazul pasagerilor aflați în tranzit sau în transfer constituie o derogare de la această regulă („sistem bazat pe plecare”).
- (121) Într-o primă analiză, modul de redactare a secțiunii 55 punctul (2) litera (a) din Legea finanțelor („fiecare plecare a unui pasager cu o aeronavă de pe un aeroport”) ar putea sugera că sistemul bazat pe plecare constituie sistemul de referință adecvat. Aceasta este și opinia preliminară a Comisiei în decizia de inițiere: sistemul de referință este o taxă care se percepe pentru fiecare plecare a unui pasager cu o aeronavă de pe un aeroport din Irlanda.
- (122) Această concluzie preliminară s-a bazat pe faptul că Legea finanțelor se referea la taxarea plecărilor. Cu toate acestea, după efectuarea investigației oficiale și colectarea informațiilor suplimentare cu privire la interpretarea adecvată a secțiunii 55 punctul (2) din Legea finanțelor și prin prisma explicației oferite de Irlanda potrivit căreia TTA era destinată taxării fiecărei călătorii care avea ca punct de plecare un aeroport din Irlanda, chiar în cazul în care călătoria era împărțită în mai multe secțiuni (a se vedea considerentul 59), se poate concluziona că obiectivul sistemului era de a taxa călătoriile aeriene care aveau ca punct de plecare Irlanda. Pe această bază, și pentru toate motivele prezentate mai jos, sistemul de referință este taxarea călătoriilor care au ca punct de plecare Irlanda.
- (123) În primul rând, trebuie observat că definiția noțiunii de „pasager” nu include pasagerii aflați în transfer sau în tranzit. Prin urmare, modul de redactare a Legii finanțelor permite concluzia că sistemul de referință este un „sistem bazat pe călătorie” care exclude pasagerii aflați în transfer sau în tranzit, întrucât plecarea unui pasager aflat în transfer sau în tranzit nu constituie „plecarea unui pasager” în sensul secțiunii 55 punctul (2) din Legea finanțelor și, ca atare, nu este un eveniment taxabil⁽¹⁾. Considerarea sistemului de referință drept un „sistem bazat pe călătorie” este, de asemenea, în conformitate cu obiectivul de bază al legislației, astfel cum a fost prezentat de Irlanda în observațiile sale privind decizia de inițiere.
- (124) În plus, modul în care TTA a funcționat confirmă faptul că taxa se referea la călătoriile aeriene. Astfel, în perioada în care s-au aplicat rate diferențiate, rata taxei a fost determinată prin raportare la taxa de la destinația finală a pasagerului, astfel cum s-a indicat în bilet, indiferent dacă pasagerul a luat unul sau mai multe zboruri pentru a ajunge la acea destinație (a se vedea considerentele 22 și, respectiv, 23 și exemplele de aplicare a TTA reproduse în tabelul 2). De exemplu, taxa datorată în legătură cu un pasager care călătorește de la Dublin la New York cu o escală la Shannon era de 10 euro, și nu de 2 euro (a se vedea considerentul 91).
- (125) În plus, Comisia constată că, în principiu, este legitim să se taxeze călătoriile aeriene pe baza unei rate aplicate o dată pentru o călătorie aeriană de pe un anumit aeroport din Irlanda către o anumită destinație finală, vândută în cadrul unei singure rezervări, în loc de a taxa separat secțiunile separate ale unei astfel de călătorii unice. O astfel de taxare separată ar implica faptul că taxa se plătește de două ori pentru un pasager care se transferă pe o altă aeronavă pe un aeroport irlandez, ceea ce poate ridica într-adevăr aspecte legate de echitate și egalitate de tratament (a se vedea considerentul 63).
- (126) Într-adevăr, accizele precum TTA se aplică în mod obișnuit la achiziționarea unui produs sau serviciu final de către un client, și nu la componentele separate care pot constitui acest produs sau serviciu final. Din motivele explicate mai jos, o călătorie care cuprinde mai multe secțiuni, în care pasagerul este clasificat drept pasager aflat în tranzit sau în transfer în fiecare aeroport de escală, poate fi considerată un singur serviciu.

⁽¹⁾ Prin urmare, pare mai adecvat să se considere că TTA nu se aplică pasagerilor aflați în tranzit sau în transfer, spre deosebire de a-i considera pe aceștia drept pasageri „scuțiți” de la plata taxei.

- (127) În acest sens, ar trebui remarcat că companiile aeriene își comercializează serviciile drept călătorii dintr-un anumit punct de origine (A) către o destinație finală (B), chiar dacă o astfel de călătorie implică o oprire pe un aeroport intermediar (C). Un astfel de serviciu implică în mod fundamental transportul aerian din punctul A în punctul B, existența și localizarea aeroportului intermediar C fiind o caracteristică secundară a acestui serviciu și, din perspectiva pasagerului, în ultimă instanță, irelevantă (cu excepția posibilului său impact asupra timpului total de călătorie a pasagerilor) ⁽¹⁾. Prin urmare, este, în principiu, acceptabil și nediscriminatoriu să se taxeze o călătorie indirectă, vândută ca un singur serviciu, din punctul A în punctul B prin punctul C în același mod ca o călătorie directă din punctul A în punctul B (punctul A fiind în Irlanda în ambele situații), întrucât ambele servicii satisfac aceleași nevoi ale clienților (și anume călătoria din punctul A în punctul B).
- (128) Rămâne de analizat dacă definițiile noțiunilor de pasageri aflați în tranzit sau în transfer prevăzute în Legea finanțelor reflectă aceste principii. Aceste aspecte sunt analizate în următoarele considerente.
- (129) După cum se menționează la considerentul 18, pasagerii aflați în tranzit sunt definiți drept pasageri care rămân la bordul aceleiași aeronave pentru zborul de sosire și de plecare. Comisia consideră că, într-o astfel de situație, este clar că, de fapt, există o singură călătorie, singura diferență față de un zbor direct fiind faptul că aeronava se oprește pentru o perioadă scurtă de timp pe un anumit aeroport în drumul său spre destinația finală.
- (130) În ceea ce privește pasagerii aflați în transfer, au fost utilizate trei condiții pentru a defini pasagerii aflați în transfer pe aeroportul C atunci când călătoresc de la aeroportul A la aeroportul B prin aeroportul C: (i) durata maximă a timpului petrecut pe aeroportul C nu ar trebui să depășească 6 ore; (ii) aeroportul A și aeroportul B nu trebuie să fie identice; și (iii) zborurile de la aeroportul A la aeroportul C și de la aeroportul C la aeroportul B trebuie achiziționate în cadrul unei „rezervări unice”. Comisia consideră că toate cele trei condiții sunt adecvate și proporționale. Punctul (i) garantează faptul că C este un aeroport autentic de escală, în care, în principiu, pasagerul se pregătește și așteaptă zborul său de legătură, și nu este o destinație finală „deghizată”. În acest sens, intervalul de șase ore reprezintă o limită de timp rezonabilă, care asigură faptul că C este un aeroport de escală adevărat ⁽²⁾. Punctul (ii) garantează că o călătorie nu este un zbor direct deghizat de la aeroportul A la aeroportul C și retur. În ceea ce privește punctul (iii), astfel cum se explică în considerentele 132-134 de mai jos, acesta asigură că o călătorie de la aeroportul A la aeroportul B este vândută ca un serviciu unic integrat pentru client.
- (131) Scutirea de la plata TTA pentru pasagerii aflați în transfer a impus condiția ca toate zborurile care compun o singură călătorie să fie rezervate printr-o singură rezervare.
- (132) Atunci când un pasager efectuează o singură rezervare care acoperă mai multe zboruri (sau „secțiuni”), acesta încheie un singur contract cu furnizorul, care vizează diferitele zboruri. În schimb, atunci când un pasager efectuează mai multe rezervări care vizează zboruri diferite, acesta încheie contracte independente separate cu unul sau mai mulți furnizori. Aceasta arată deja că o rezervare unică corespunde achiziției unui singur serviciu care conține mai multe componente, în timp ce rezervările multiple corespund mai multor servicii separate achiziționate independent de către pasager.
- (133) În cadrul unei rezervări unice, întreaga călătorie care implică două sau mai multe zboruri este vândută ca o rezervare, iar pasagerul are un singur bilet și o referință de rezervare pentru întreaga călătorie. În plus, după cum au subliniat atât Irlanda, cât și Aer Lingus în observațiile lor privind decizia de inițiere (a se vedea considerentul 101), există o serie de diferențe importante între o călătorie care cuprinde mai multe zboruri vândute printr-o singură rezervare și o călătorie care cuprinde mai multe zboruri vândute prin rezervări separate. În special, în cadrul unei rezervări unice, pasagerul nu trebuie să îndeplinească mai multe cerințe diferite pentru înregistrare, bagaje și documente de călătorie pentru fiecare zbor care alcătuiește călătoria, ci mai degrabă un singur set de cerințe care vizează întreaga călătorie către fiecare destinație finală. În plus, în cazul în care primul zbor este anulat sau a întârziat în asemenea măsură încât pasagerul pierde zborul de legătură, furnizorul unei călătorii bazate pe o rezervare unică trebuie să își asume responsabilitatea pentru zborul de legătură pierdut (cum ar fi să ofere îngrijire și asistență, cazare și o nouă rezervare pentru pasager cu următorul zbor disponibil, sau să ofere compensații).
- (134) O călătorie alcătuită din mai multe secțiuni care sunt rezervate separat implică achiziționarea de servicii independente. Aceasta presupune, de exemplu, că atunci când pasagerul pierde cel de al doilea zbor din cauza sosirii cu întârziere a primului zbor, acesta nu poate solicita asistență din partea furnizorului celui de al doilea zbor. Pasagerul ar figura pur și simplu ca „neprezentare” pentru al doilea zbor. În plus, atunci când sunt achiziționate mai multe zboruri prin rezervări separate, pasagerul trebuie să își recupereze bagajele în fiecare aeroport și să se înregistreze pentru zborurile ulterioare. Aer Lingus a subliniat că nu există servicii de transfer de bagaje pentru pasagerii care își organizează independent zborurile de legătură pe niciunul dintre aeroporturile irlandeze (a se vedea considerentul 101).

⁽¹⁾ Această idee este în concordanță cu practica standard a Comisiei în cazurile de practici antitrust și de concentrări economice de definire a piețelor relevante pentru serviciile aeriene regulate pe baza abordării origine-destinație.

⁽²⁾ Ca și în cazul Irlandei, Regatul Unit aplică, de asemenea, un criteriu de șase ore pentru definirea pasagerilor care efectuează zboruri de legătură (cel puțin pentru acele situații în care primul zbor sosește înainte de ora 17.00).

- (135) În lumina acestui fapt, principala diferență dintre cele două situații este aceea că, într-un caz, pasagerul achiziționează un serviciu integrat (călătorie din punctul A în punctul B cu două componente combinate de furnizorul serviciului, în timp ce în cealaltă situație, pasagerul combină cele două componente el însuși, pe propriul său risc, și astfel achiziționează practic două servicii separate. Prin urmare, un pasager care zboară de la aeroportul A la aeroportul B prin aeroportul C, în cadrul unei rezervări unice, achiziționează un serviciu fundamental diferit de serviciile achiziționate de un pasager care rezervă separat un zbor de la aeroportul A la aeroportul C și un zbor de la aeroportul C la aeroportul B.
- (136) Diferența semnificativă dintre o rezervare unică care acoperă mai multe zboruri și mai multe zboruri care fac obiectul unor rezervări separate este exemplificat în anunțul easyJet, unul dintre principalii transportatori „de la punct la punct” care operează în Uniune, adresat pasagerilor pe site-ul său internet:
- „easyJet este un transportator «de la punct la punct» (care zboară doar de pe aeroporturi de plecare și de sosire) și nu operează un serviciu de zboruri de legătură pentru călătorii ulterioare cu zboruri proprii sau zboruri ale altor companii aeriene. Dacă ați rezervat un zbor cu compania noastră, acesta reprezintă un contract separat și considerăm fiecare zbor ca o călătorie separată”⁽¹⁾.
- (137) Prin urmare, taxarea separată a fiecăruia dintre aceste două servicii este proporționată și nediscriminatorie, față de taxarea unei călătorii indirecte achiziționate în cadrul unei singure rezervări o singură dată.
- (138) Având în vedere evaluarea de mai sus (a se vedea considerentele 131-137), Comisia consideră că definițiile noțiunilor de pasageri aflați în transfer sau în tranzit în conformitate cu Legea finanțelor sunt în concordanță cu obiectivul taxării călătoriilor aeriene unice dintr-un anumit loc de origine din Irlanda către un anumit loc de destinație, achiziționate ca serviciu unic integrat de către un client.
- (139) Se poate concluziona că sistemul de referință este TTA, astfel cum este prevăzut în Legea finanțelor, incluzând deci neaplicarea taxei în cazul pasagerilor aflați în tranzit sau în transfer (sistem bazat pe călătorie).

6.2.2.4. Derogarea de la sistemul de referință

- (140) Având în vedere că neaplicarea TTA în cazul pasagerilor aflați în transfer sau în tranzit face parte din sistemul de referință, nu există o derogare de la sistemul de referință.
- (141) În consecință, evaluarea TTA cu ajutorul abordării în trei etape indică faptul că nu există selectivitate.

6.2.2.5. TTA nu a fost concepută în mod clar arbitrar sau părtinitor, pentru a favoriza anumite întreprinderi în raport cu altele.

- (142) Pentru a se ajunge la o concluzie finală privind selectivitatea, trebuie încă să se stabilească dacă TTA a fost concepută în mod clar arbitrar sau părtinitor, pentru a favoriza anumite întreprinderi în raport cu altele.
- (143) În observațiile sale cu privire la decizia de inițiere, Ryanair a susținut, în esență, că scutirea de la plata TTA în cazul pasagerilor aflați în tranzit sau în transfer generează discriminări nejustificate între două modele de afaceri, și anume modelul de afaceri al transportatorilor „hub-and-spoke”, care oferă rezervări unice ce acoperă mai multe zboruri, și modelul de afaceri al transportatorilor „point-to-point”, precum Ryanair, care nu oferă astfel de servicii, și că nu se putea afirma că scutirea a fost deschisă tuturor companiilor aeriene fără discriminare.
- (144) Ar trebui remarcat mai întâi că nu există nicio dovadă la dosar potrivit căreia Irlanda a conceput neaplicarea TTA în cazul pasagerilor aflați în tranzit sau în transfer pentru a favoriza anumite întreprinderi în raport cu altele. În această privință, se poate observa că diferite state membre aplică taxe similare care conțin, de asemenea, scutiri pentru pasagerii aflați în tranzit sau în transfer.
- (145) Argumentul Ryanair potrivit căruia este practic imposibil ca o companie aeriană să își adapteze modelul de afaceri fundamental de la un model „point-to-point” la un model „hub-and-spoke” și că, din cunoștințele sale, nu există niciun precedent pentru o astfel de schimbare pe piață, ar trebui să fie nuanțat, deoarece Ryanair a început în prezent să ofere zboruri de legătură⁽²⁾. În mai 2017, Ryanair a anunțat că lansează primele zboruri de legătură pe aeroportul Roma Fiumicino, oferind clienților săi posibilitatea de a rezerva și a se transfera direct la zboruri de legătură Ryanair pentru prima dată. În această privință, directorul comercial Ryanair a declarat: „Ryanair are plăcerea să lanseze primul serviciu de zboruri de legătură în aeroportul Roma Fiumicino, permițând

⁽¹⁾ A se vedea <http://www.easyjet.com/en/help/boarding-and-flying/boarding-and-on-board-services> (vizitat la 28 martie 2017).

⁽²⁾ A se vedea <https://corporate.ryanair.com/news/170517-connecting-flights-launched-at-rome-fiumicino/?market=en> (vizitat la 1 iunie 2017).

clienților să rezerve zboruri de legătură Ryanair la cele mai mici tarife din Europa. Oferind pentru început 10 rute cu plecare din Roma, clienții vor putea să facă transferul către zborul lor următor fără să fie nevoiți să părăsească zona aeroportuară și să prezinte din nou gențile pentru control pentru a ajunge la destinația lor finală. Acest nou serviciu în cadrul celui de al 4-lea an al programului nostru «Always Getting Better» va fi disponibil în întreaga rețea Ryanair (alte rute din Roma urmând să fie adăugate în următoarele săptămâni și luni), atât timp cât se dovedește că procesul de pe aeroportul Roma Fiumicino este unul de succes⁽¹⁾. De asemenea, clienții vor primi o referință de rezervare pentru ambele zboruri. Aceasta demonstrează că Ryanair a început să furnizeze un serviciu nou pe care îl consideră drept o noutate, fiind fundamental diferit de zborurile „de la punct la punct” pe care le-a operat până acum.

- (146) În al doilea rând, se poate observa că TTA conduce la taxarea separată a serviciilor separate, și anume, mai multe zboruri achiziționate în cadrul unor rezervări multiple, și la taxarea unică a serviciilor integrate, și anume zborurile cu mai multe componente ale unei singure călătorii achiziționate în cadrul unei singure rezervări. Având în vedere motivele de mai sus (a se vedea secțiunea 6.2.2.3 din prezenta decizie), această diferențiere provine din diferențele fundamentale dintre serviciile achiziționate de client în fiecare situație, ceea ce are consecințe practice importante, în special în ceea ce privește înregistrarea, gestionarea bagajelor și responsabilitatea companiei aeriene în cazul unui zbor de legătură neefectuat. Adoptarea de către anumite companii aeriene a unui model de afaceri care pune accentul pe serviciile „de la punct la punct”, în timp ce altele pun accentul pe serviciile de rețea, nu implică percepția că ar fi discriminatoriu să se taxeze în mod diferit serviciile care, în mod obiectiv, sunt diferite. Astfel cum se explică în secțiunea 6.2.2.3 de mai sus, se poate considera că este legitim să se taxeze călătoriile aeriene care au ca punct de plecare Irlanda, spre deosebire de taxarea fiecărei plecări a unui pasager cu o aeronavă din Irlanda.
- (147) Comisia observă că afirmațiile formulate de Ryanair în ceea ce privește presupusa discriminare se bazează implicit pe premisa că unii pasageri își organizează o călătorie aeriană prin achiziționarea mai multor zboruri de la Ryanair, cu scopul de a călători de pe un anumit aeroport către un alt aeroport „prin” alte aeroporturi și că astfel de zboruri multiple ar trebui tratate în același mod ca o singură rezervare⁽²⁾. În caz contrar, Ryanair nu ar avea niciun motiv să se considere discriminată față de companiile aeriene care oferă rezervări unice pentru mai multe zboruri. Cu toate acestea, Ryanair nu a indicat că a transportat astfel de pasageri în perioada în care s-a aplicat TTA și cu atât mai puțin a furnizat date cu privire la numărul unor astfel de pasageri⁽³⁾. Mai important, nimic din observațiile transmise de Ryanair nu poate pune sub semnul întrebării considerațiile expuse în considerentele 132-134, ceea ce justifică tratarea mai multor zboruri achiziționate în cadrul unei singure rezervări ca serviciu fundamental diferit de zborurile multiple care fac legătura între aceleași aeroporturi, dar sunt achiziționate prin rezervări separate, acestea din urmă fiind, în realitate, mai multe servicii independente..
- (148) După cum se menționează în considerentul 38, în hotărârea sa pronunțată în cauza T512/11, Tribunalul a constatat că Irlanda era pregătită să ia în calcul modificarea TTA, prin eliminarea cerinței unei rezervări unice ca parte a definiției unui „pasager aflat în transfer”, dacă este necesar.
- (149) Potrivit investigației oficiale (a se vedea considerentele 131-148), condiția rezervării unice nu a fost discriminatorie, deoarece a asigurat că TTA se aplica numai călătoriilor aeriene care aveau ca punct de plecare un aeroport irlandez și erau comercializate ca un singur serviciu integrat pentru client, indiferent de numărul de zboruri incluse în călătorie. Prin urmare, Comisia concluzionează că nu era necesar ca Irlanda să elimine condiția rezervării unice din definiția noțiunii de „pasager aflat în transfer” pentru a asigura că nu a fost implicat ajutorul de stat.
- (150) Se poate concluziona că Irlanda nu a conceput TTA în mod clar arbitrar sau părtinitor, pentru a favoriza anumite întreprinderi în raport cu altele. Dimpotrivă, neaplicarea TTA în cazul pasagerilor aflați în tranzit sau în transfer pare a fi justificată și rezonabilă.

6.2.3. Concluzie privind existența ajutorului

- (151) Prin prisma evaluării de mai sus, măsura care face obiectul investigației nu îndeplinește cel puțin una dintre condițiile prevăzute la articolul 107 alineatul (1) din TFUE, întrucât nu este selectivă. Având în vedere că diferitele condiții prevăzute de noțiunea de ajutor de stat în sensul articolului 107 alineatul (1) din TFUE sunt cumulative, rezultă că măsura nu constituie ajutor de stat. Prin urmare, nu este necesar să se evalueze dacă sunt îndeplinite celelalte condiții pentru ca o măsură să constituie ajutor de stat.

⁽¹⁾ A se vedea <https://corporate.ryanair.com/news/news/170517-connecting-flights-launched-at-rome-fiumicino/?market=en> (vizitat la 1 iunie 2017).

⁽²⁾ Acesta ar fi, de exemplu, cazul unui pasager care achiziționează un bilet pentru un zbor de la Shannon la Dublin și un bilet separat pentru un zbor de la Dublin la Barcelona, cu o diferență mai mică de șase ore între sosirea pasagerului pe aeroportul din Dublin și plecarea sa de pe acel aeroport către Barcelona. Din perspectiva TTA, plecările de la Shannon și de la Dublin ar fi fiecare evenimente taxabile. Cu toate acestea, dacă definiția noțiunii de „pasageri aflați în transfer” nu ar fi făcut referire la noțiunea de „rezervare unică”, plecarea din Dublin nu ar fi fost considerată un eveniment taxabil din perspectiva TTA; numai plecarea de la Shannon ar fi constituit un eveniment taxabil.

⁽³⁾ În trecut, Ryanair descuraja în mod activ pasagerii să efectueze zboruri de legătură cu alte zboruri Ryanair. A se vedea Decizia Comisiei din 27 iunie 2007 în cazul privind concentrarea economică COMP.M.4439 Ryanair/Aer Lingus (JO C 47, 20.2.2008, p. 14), considerentul 48.

7. CONCLUZIE

(152) Neaplicarea TTA în cazul pasagerilor aflați în tranzit sau în transfer nu a constituit un ajutor de stat în sensul articolului 107 alineatul (1) din TFUE,

ADOPTĂ PREZENTA DECIZIE:

Articolul 1

Neaplicarea taxei pe transportul aerian, introdusă de Republica Irlanda prin Legea finanțelor (nr. 2) din 2008, în cazul pasagerilor aflați în transfer sau în tranzit, nu a constituit un ajutor de stat în sensul articolului 107 alineatul (1) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene.

Articolul 2

Prezenta decizie se adresează Irlandei.

Adoptată la Bruxelles, 14 iulie 2017.

Pentru Comisie
Margrethe VESTAGER
Membru al Comisiei

DECIZIA (UE) 2018/118 A COMISIEI**din 31 august 2017****privind ajutorul de stat SA.35818 (2016/C) (ex 2015/NN) (ex 2012/CP) pus în aplicare de Spania în favoarea Iberpotash***[notificată cu numărul C(2017) 5877]***(Numai textul în limba spaniolă este autentic)****(Text cu relevanță pentru SEE)**

COMISIA EUROPEANĂ,

având în vedere Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, în special articolul 108 alineatul (2) primul paragraf,

având în vedere Acordul privind Spațiul Economic European, în special articolul 62 alineatul (1) litera (a),

după ce a invitat părțile interesate să își prezinte observațiile în conformitate cu dispozițiile menționate anterior ⁽¹⁾ și având în vedere observațiile acestora,

întrucât:

1. PROCEDURĂ

- (1) Prin plângerea din 30 noiembrie 2012, Comisia a fost informată că Spania a pus în aplicare o serie de presupuse măsuri de ajutor în favoarea Iberpotash S.A., redenumită ICL Iberia Súa & Sallent în 2014 (ambele denumite în continuare „Iberpotash”). Reclamantul, care dorește ca identitatea sa să fie păstrată confidențială („reclamantul”), și-a completat plângerea cu informațiile suplimentare din 28 decembrie 2012, 14 februarie 2014, 24 februarie 2014, 6 mai 2014 și 27 ianuarie 2015.
- (2) Plângerea a fost transmisă Spaniei la 10 ianuarie 2013, împreună cu o solicitare de informații. Spania a răspuns la 8 martie 2013. Noi solicitări de informații au fost transmise Spaniei la 14 mai 2013, 16 ianuarie 2014 și 26 martie 2014. Prin scrisorile din 13 iunie 2013, 14 februarie 2014 și, respectiv, 15 aprilie 2014, Spania a furnizat Comisiei informații suplimentare ca răspuns la respectivele solicitări.
- (3) O scrisoare de evaluare preliminară a fost transmisă reclamantului la 30 ianuarie 2015. Ca răspuns la scrisoarea de evaluare preliminară, reclamantul a prezentat informații suplimentare la 5 martie 2015 (răspuns preliminar) și la 21 aprilie 2015 (răspuns final la scrisoarea de evaluare preliminară). În plus, la 9 martie 2015 a avut loc o reuniune cu reclamantul și informații suplimentare au fost furnizate de către reclamant la 4 iunie 2015.
- (4) Răspunsul final al reclamantului la scrisoarea de evaluare preliminară a fost transmis Spaniei pentru comentarii la 9 iunie 2015, împreună cu o solicitare de informații suplimentare. Spania a răspuns la 8 iulie 2015. La cererea Spaniei, o versiune neconfidențială a scrisorii de evaluare preliminară a fost trimisă Spaniei la 31 iulie 2015.
- (5) Prin scrisoarea din 26 ianuarie 2016, Comisia a informat Spania că a hotărât să inițieze procedura prevăzută la articolul 108 alineatul (2) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene în ceea ce privește două dintre presupusele măsuri de ajutor. În aceeași scrisoare, Comisia a concluzionat că celelalte trei măsuri contestate nu constituie ajutor de stat în sensul articolului 107 alineatul (1) din tratat.
- (6) Decizia Comisiei de a iniția procedura a fost publicată în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene* ⁽²⁾. Comisia a invitat părțile interesate să își prezinte observațiile cu privire la cele două presupuse măsuri de ajutor.
- (7) Prin scrisoarea din 19 aprilie 2016, Spania a prezentat observații cu privire la decizia de inițiere a procedurii. Prin scrisoarea din 6 octombrie 2016, Comisia a solicitat Spaniei să furnizeze informații suplimentare, care au fost prezentate de Spania prin scrisoarea din 28 noiembrie 2016.
- (8) Comisia a primit observații de la trei părți terțe interesate, inclusiv Iberpotash, presupusul beneficiar al ajutorului. Aceste observații au fost comunicate Spaniei, căreia i s-a oferit posibilitatea de a reacționa; observațiile Spaniei au fost primite prin scrisorile din 27 iulie 2016 și 6 aprilie 2017.

⁽¹⁾ JO C 142, 22.4.2016, p. 18.⁽²⁾ A se vedea nota de subsol 1.

2. DESCRIEREA DETALIATĂ A AJUTORULUI

2.1. BENEFICIAR

- (9) Iberpotash deține și operează două mine de potasă în bazinul hidrografic al râului Llobregat în regiunea Bages în Catalonia, una în Súria și alta în Sallent și Balsareny. Potasa este utilizată pentru producția de îngrășăminte. În plus, Iberpotash produce și comercializează, de asemenea, sare, în principal în scopuri industriale.
- (10) Iberpotash este o filială a ICL Fertilisers, o întreprindere multinațională israeliană care este cel mai mare producător de îngrășăminte din lume. Minele de potasă care își desfășoară activitatea în regiune încă din anii 1920 au fost deținute de stat până în anul 1998. Iberpotash a achiziționat minele de potasă din Suria și Sallent/Balsareny pe baza unui contract de vânzare-cumpărare încheiat la 21 octombrie 1998 cu Sociedad Estatal de Participaciones Industriales – SEPI, o societate publică a statului spaniol.

2.2. PRESUPUSE MĂSURI DE AJUTOR DE STAT

- (11) Potrivit reclamantului, autoritățile spaniole au furnizat un ajutor de stat ilegal și incompatibil societății Iberpotash printr-o serie de măsuri. Toate aceste presupuse măsuri de ajutor se referă la obligațiile de protecție a mediului ale Iberpotash în ceea ce privește siturile sale miniere în bazinul hidrografic al râului Llobregat și haldele de deșeuri de sare create pe aceste situri ca urmare a operării minelor timp de decenii. Presupusele măsuri de ajutor de stat includ:
- (a) nerespectarea de către autoritățile spaniole a articolului 14 din Directiva 2006/21/CE a Parlamentului European și a Consiliului ⁽³⁾ („Directiva privind deșeurile extractive”), care se presupune că a condus la reducerea garanțiilor financiare necesare pentru obținerea autorizațiilor de operare a minelor Iberpotash („măsura 1: nivel redus de garanții financiare”);
- (b) investițiile realizate de autoritățile spaniole pentru a limita și/sau a repara presupusele pagube cauzate mediului de Iberpotash, încălcând astfel principiul „poluatorul plătește”. Aceste investiții includ:
- construirea unui nou colector de saramură, în funcțiune începând din 2008 („măsura 2: colector nou de saramură”);
 - investiții în îmbunătățirea instalațiilor de tratare a apei în Abrera și Sant Joan Despí la râul Llobregat („măsura 3: investiții în instalații de tratare a apei”);
 - acoperirea unei halde de deșeuri de sare de pe situl minier din Vilafruns al Iberpotash („măsura 4: acoperirea haldei de deșeuri din Vilafruns”);
- (c) finanțarea unui studiu de mediu al haldei de deșeuri Cogulló („măsura 5: studiul haldei de deșeuri Cogulló”).
- (12) Reclamantul estimează că totalul presupusului ajutor acordat Iberpotash datorită acestor măsuri se situează între 260 și 407 milioane EUR.
- (13) De asemenea, reclamantul a prezentat o plângere distinctă privind o presupusă încălcare a legislației UE din domeniul protecției mediului. Pe baza acestei plângeri, în iulie 2014 Comisia a trimis Spaniei o scrisoare de punere în întârziere, inițiind astfel procedura de constatare a neîndeplinirii obligațiilor pentru nerespectarea obligațiilor prevăzute în Directiva privind deșeurile extractive. În septembrie 2015, o scrisoare suplimentară de punere în întârziere a prelungit procedura de constatare a neîndeplinirii obligațiilor pentru nerespectarea Directivei 2000/60/CE a Parlamentului European și a Consiliului ⁽⁴⁾ („Directiva-cadru privind apa”). Procedura de constatare a neîndeplinirii obligațiilor este pendinte ⁽⁵⁾.

2.3. MOTIVE PENTRU ÎNIȚIEREA PROCEDURII

- (14) La 26 ianuarie 2016, Comisia a adoptat o decizie de inițiere a procedurii oficiale de investigare cu privire la măsurile 1 și 4 ⁽⁶⁾ („decizia de inițiere a procedurii”) pentru a aborda îndoielile sale cu privire la faptul că aceste măsuri constituie ajutor de stat în sensul articolului 107 alineatul (1) din tratat și că acestea sunt compatibile cu piața internă.

⁽³⁾ Directiva 2006/21/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 15 martie 2006 privind gestionarea deșeurilor din industriile extractive și de modificare a Directivei 2004/35/CE (JO L 102, 11.4.2006, p. 15).

⁽⁴⁾ Directiva 2000/60/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 octombrie 2000 de stabilire a unui cadru de politică comunitară în domeniul apei (JO L 327, 22.12.2000, p. 1).

⁽⁵⁾ Presupusele încălcări ale Directivei privind deșeurile extractive prezentate în cadrul acestei proceduri de constatare a neîndeplinirii obligațiilor nu vizează valoarea garanțiilor financiare în temeiul articolului 14 din directivă, astfel cum este evaluată în prezenta decizie.

⁽⁶⁾ A se vedea nota de subsol 1.

- (15) În același timp, Comisia a concluzionat că măsurile 2, 3 și 5 nu constituie ajutor de stat în sensul articolului 107 alineatul (1) din tratat. Întrucât această concluzie nu a fost contestată, măsurile 2, 3 și 5 nu fac obiectul prezentei decizii și nu trebuie să fie evaluate în continuare.

2.3.1. ÎNDOIELI CU PRIVIRE LA MĂSURA 1: GARANȚII FINANCIARE REDUSE

- (16) Comisia a constatat în decizia de inițiere a procedurii că nu putea exclude faptul că măsura 1 ar putea constitui ajutor de stat. În special, Comisia avea îndoieli cu privire la faptul că măsura 1 a implicat un transfer de resurse de stat și a oferit Iberpotash un avantaj economic și, prin urmare, a invitat autoritățile spaniole și părțile terțe să furnizeze dovezi suplimentare în acest sens.
- (17) În cazul în care măsura 1 constituie ajutor de stat, Comisia și-a exprimat îndoiala cu privire la faptul că acesta ar putea fi considerată compatibilă.

2.3.2. ÎNDOIELI CU PRIVIRE LA MĂSURA 4: ACOPERIREA HALDEI DE DEȘEURI DE LA VILAFRUNS

- (18) Comisia a constatat în decizia de inițiere a procedurii că finanțarea publică pentru acoperirea haldei de deșeuri de la Vilafruns este susceptibilă să constituie ajutor de stat. În special, aceasta a considerat că măsura 4 a fost de natură să ofere Iberpotash un avantaj economic selectiv prin asigurarea unei mai bune preveniri a poluării la instalația de gestionare a deșeurilor deținută de Iberpotash, asigurând astfel respectarea obligațiilor de protecție a mediului. Prin urmare, Comisia a invitat autoritățile spaniole și părțile terțe să prezinte observații cu privire la aceste concluzii preliminare.
- (19) În continuare, Comisia a considerat că, întrucât costurile de investiții au fost finanțate integral de autoritățile publice, iar Iberpotash a acoperit doar costurile ulterioare de întreținere, intensitatea ajutorului măsurii 4 este mult mai ridicată decât intensitățile ajutoarelor pentru întreprinderile care depășesc standardele Uniunii sau sporesc nivelul de protecție a mediului în absența acestor standarde, în conformitate cu secțiunea 3.1.1 din Orientările comunitare privind ajutorul de stat pentru protecția mediului (2008/C 82/01) [„Orientările privind protecția mediului din 2008” ⁽⁷⁾]. Prin urmare, Comisia și-a exprimat îndoielile cu privire la compatibilitatea unui astfel de ajutor și a invitat autoritățile spaniole și părțile terțe să prezinte observații cu privire la această constatare preliminară.

3. OBSERVAȚIILE PĂRȚILOR INTERESATE

3.1. OBSERVAȚII DIN PARTEA IBERPOTASH

- (20) Iberpotash, în cea mai mare parte, aliniază observațiile sale cu cele prezentate de Spania referitor la ambele măsuri care fac obiectul anchetei.
- (21) În plus, Iberpotash remarcă faptul că măsura 1 nu implică resurse de stat deoarece, până în prezent, nu a existat niciun transfer de resurse din partea Spaniei către Iberpotash. În plus, riscul ca acest lucru să se întâmple este foarte scăzut, întrucât Iberpotash nu se confruntă cu dificultăți economice și va fi în măsură să suporte costurile de refacere a mediului în cazul în care valoarea garanției se dovedește a fi insuficientă. Iberpotash exprimă aceleași argumente ca Spania în ceea ce privește selectivitatea măsurilor și faptul dacă acestea conferă un avantaj economic sau denaturează concurența între statele membre.
- (22) Iberpotash reiterează că măsura 4 este compatibilă cu Orientările privind protecția mediului din 2008 și că intensitatea aplicabilă a ajutorului pentru restaurarea siturilor contaminate este de 100 %.

3.2. OBSERVAȚII DIN PARTEA PRIMEI PĂRȚI INTERESATE (RECLAMANTUL)

- (23) Prima parte interesată, care dorește ca identitatea sa să fie păstrată confidențială, sprijină deschiderea procedurii oficiale de investigare și susține argumentele Comisiei din decizia de inițiere a procedurii pentru ambele măsuri.
- (24) Prima parte interesată adaugă faptul că stabilirea unei garanții insuficiente presupune o povară reală pentru autoritățile publice, care suportă costul obligațiilor de protecție a mediului ale Iberpotash. De asemenea, aceasta remarcă faptul că Iberpotash a obținut un avantaj economic, întrucât aceasta a utilizat resursele financiare pe care le-a acumulat pentru a finanța propriile activități economice.
- (25) Prima parte interesată este de acord cu Comisia cu privire la faptul că ajutorul este incompatibil, întrucât acesta constituie ajutor de exploatare.

⁽⁷⁾ Orientările comunitare privind ajutorul de stat pentru protecția mediului, (JO C 82, 1.4.2008, p. 1).

- (26) În ceea ce privește măsura 2, prima parte interesată atrage atenția Comisiei asupra unei hotărâri a Curții de Apel Provinciale din Barcelona din 22 februarie 2016, care a confirmat răspunderea Iberpotash pentru restaurarea terenurilor afectate de activitățile sale. De asemenea, acesta adaugă că acoperirea vârfului de sare nu reprezintă un proiect „pilot”, întrucât documentele referitoare la finanțarea publică a acestei măsuri nu descriu proiectul ca atare și deoarece metoda utilizată este una binecunoscută, care este utilizată de alte societăți miniere de cel puțin 15 ani pentru vârfuri similare.

3.3. OBSERVAȚII DIN PARTEA CELEI DE A DOUA PĂRȚI INTERESATE

- (27) Cea de a doua parte interesată, care dorește, de asemenea, ca identitatea sa să fie păstrată confidențială, sprijină decizia de inițiere a procedurii a Comisiei.
- (28) În ceea ce privește măsura 1, aceasta remarcă în plus că nu este relevantă chestiunea dacă valoarea garanției este conformă cu legislația UE sau spaniolă relevantă, întrucât ajutorul constă în asumarea de către stat a riscului financiar al restaurării instalațiilor afectate; cuantificarea acestui tip de risc este exclusiv o chestiune de fapt și nu de drept.
- (29) În plus, a doua parte interesată pune sub semnul întrebării disponibilitatea Iberpotash de a plăti pentru refacerea mediului atunci când survine această obligație, întrucât singurele active spaniole ale Iberpotash sunt instalațiile sale de minerit, care vor fi închise și, prin urmare, vor avea o valoare redusă după 2035.
- (30) Cea de a doua parte interesată remarcă, de asemenea, că stabilirea unei valori suficiente a garanției ar presupune un cost anual de cel puțin 2 806 000 EUR pentru Iberpotash, ceea ce nu este o sumă ne semnificativă. Aceasta adaugă că stabilirea de garanții la valoarea actuală conduce, de asemenea, la evitarea de către Iberpotash a colateralizării rezervelor sale financiare.
- (31) În ceea ce privește măsura 2, a doua parte interesată remarcă faptul că hotărârea Curții Supreme din 14 mai 2009, împreună cu Directiva 75/442/CEE a Consiliului (*) și cu dreptul spaniol aplicabil, prevede că Iberpotash este exclusiv responsabilă pentru acoperirea vârfului Vilaforns încă de la momentul în care aceștia i-au fost transferate drepturile de exploatare minieră, indiferent dacă situl este sau nu activ.
- (32) În ceea ce privește măsura 4, a doua parte interesată susține că acoperirea haldei de deșeuri de la Vilaforns este o responsabilitate a Iberpotash și, prin urmare, Iberpotash a beneficiat de un avantaj selectiv datorită finanțării publice a acoperirii. În plus, a doua parte interesată nu este de acord cu respectiva calificare a acoperirii ca proiect-pilot al unei noi tehnici de restaurare. Aceasta susține că acoperirea haldelor de deșeuri de sare cu geomembrane este o tehnică veche, utilizată deja de o perioadă lungă de timp, de exemplu de către societățile alsaciene și germane de potasă.
- (33) În sfârșit, a doua parte interesată susține că problema dacă Iberpotash este singurul producător de potasă din Spania este lipsită de relevanță, întrucât piața relevantă a potasei este o piață globală. Un efect asupra schimburilor comerciale este indiscutabil deoarece, din punct de vedere geografic, Iberpotash concurează cu producătorii francezi de sare, astfel cum reiese din proximitatea (mai puțin de 100 km distanță) siturilor Suria și Sallent de frontiera franceză.
- (34) Atât prima, cât și a doua parte interesată au prezentat observații, de asemenea, cu privire la alte trei măsuri analizate în decizia de inițiere a procedurii [măsuri privind: (i) noul colector de saramură; (ii) investițiile în instalații de tratare a apei; și (iii) studiul haldei de deșeuri Cogulló]. Cu toate acestea, astfel cum s-a remarcat în considerentul 15, Comisia a concluzionat deja în decizia de inițiere a procedurii că măsurile în cauză nu constituie ajutoare de stat, prin urmare, acestea nu fac obiectul procedurii oficiale de investigare. În consecință, observațiile părților terțe furnizate exclusiv în ceea ce privește respectivele măsuri care nu intră în domeniul de aplicare a procedurii oficiale de investigare sunt considerate irelevante în sensul prezentei decizii.

4. OBSERVAȚIILE SPANIEI

4.1. OBSERVAȚII PRIVIND DECIZIA DE INIȚIERE A PROCEDURII

- (35) În ceea ce privește măsura 1, Spania este de opinie că valoarea garanției a fost întotdeauna corespunzătoare și a fost stabilită în conformitate cu legislația UE și spaniolă aplicabilă. Mai exact, Spania susține că posibilele încălcări ale Directivei privind deșeurile extractive nu includ stabilirea unui nivel prea scăzut al valorii garanției, prin urmare, aceasta nu ar fi putut constitui o încălcare a directivei.

(*) Directiva 75/442/CEE a Consiliului (JO L 194, 25.7.1975, p. 39)

- (36) În plus, în ceea ce privește chestiunea stabilirii valorii corespunzătoare a garanției, Spania respinge ca neconcludentă declarația din 2 octombrie 2013 a doamnei Assumpta Feran (directorul Direcției responsabile de mediu în cadrul Generalitat de Catalunya) în fața Comisiei de mediu a Parlamentului din Catalonia, care a afirmat că garanția financiară ar trebui să se ridice la 200 de milioane EUR. Potrivit Spaniei, declarația a fost făcută în contextul unei dezbateri între partide politice opuse, fiind așadar determinată de considerente politice. De asemenea, Spania consideră că hotărârea din 11 octombrie 2011 a Curții Superioare de Justiție din Catalonia nu este concludentă pentru a determina valoarea corespunzătoare a garanției, întrucât instanța însăși s-a abținut de la calcularea acesteia.
- (37) În plus, Spania consideră ca nefiind fiabil studiul pe care reclamantul l-a furnizat și pe care Comisia l-a citat în considerentul 71 din decizia de inițiere a procedurii, întrucât studiul nu a calculat valoarea corespunzătoare a garanției pe baza criteriilor stabilite în Decretul 202/1994 din 14 iunie, și anume legislația aplicabilă în raport cu valoarea garanției.
- (38) În plus, Spania susține că măsura 1 nu conferă un avantaj economic selectiv în favoarea Iberpotash. Orice presupus avantaj a fost stabilit pe baza unui cadru juridic care a fost aplicabil în mod egal tuturor potențialilor concurenți. În plus, exploatarea de la Sallent și Suria sunt singurele active în Spania, prin urmare, Iberpotash nu ar fi putut dobândi un avantaj deoarece nu există exploatarea comparabile pe teritoriul spaniol.
- (39) Spania susține că nu sunt implicate resurse de stat deoarece, în cazul în care valoarea garanției se dovedește a fi insuficientă, obligația Iberpotash de a restaura terenurile afectate de activitățile de extracție rămâne valabilă. Spania poate asigura respectarea obligației Iberpotash prin intermediul punerii sub sechestru a drepturilor și proprietăților acesteia pe teritoriul spaniol.
- (40) În sfârșit, Spania remarcă faptul că măsura 1 nu denaturează concurența și nici nu afectează schimburile comerciale dintre statele membre, întrucât costurile care urmează să fie suportate de Iberpotash, în cazul în care aceasta ar fi obligată să stabilească o valoare mai mare a garanției, sunt neglijabile pentru standardele industriei de extracție de potasă.
- (41) În ceea ce privește măsura 4, Spania afirmă că Iberpotash nu ar fi putut dobândi un avantaj economic deoarece, nefiind un poluator, Iberpotash nu avea obligația de a acoperi vârful de sare de la Vilafruns în conformitate cu legislația spaniolă general aplicabilă. În plus, Iberpotash suportă costurile de întreținere pentru acoperirea vârfului, prin urmare, inclusiv în cazul în care, datorită finanțării publice, aceasta a economisit costurile de construcție a vârfului, ea este obligată să cheltuiască o valoare mult mai mare pentru menținerea acestuia în deceniile următoare și, în consecință, pierde orice avantaj economic câștigat prin intermediul măsurii.
- (42) Spania susține că măsura 4 nu poate fi selectivă, întrucât Iberpotash este singura întreprindere din Spania implicată în activități de extracție de potasă.
- (43) În plus, măsura nu are un efect de denaturare asupra concurenței între statele membre, având în vedere faptul că, din cauza dificultăților de transport, sarea extrasă nu pot fi transferată între statele membre.
- (44) În cazul în care, în pofida considerentelor de mai sus, Comisia constată că măsura 4 constituie ajutor de stat, Spania consideră că aceasta se încadrează în pragurile pentru ajutoarele *de minimis* din Regulamentelor (CE) nr. 1998/2006 ⁽⁹⁾ și (UE) nr. 1407/2013 ⁽¹⁰⁾ ale Comisiei.
- (45) În sfârșit, Spania solicită ca măsura 4 să fie declarată compatibilă pe baza Orientărilor privind protecția mediului din 2008, în special având în vedere caracterul inovator al tehnologiei utilizate pentru a acoperi vârful de sare de la Vilafruns care, spre deosebire de tehnologia utilizată în alte instalații de minerit, este concepută, de asemenea, pentru a împiedica scurgerile din materialul depozitat.

4.2. RĂSPUNSUL SPANIEI LA OBSERVAȚIILE PREZENTATE DE PĂRȚILE TERȚE

- (46) Spania a răspuns la observațiile formulate de cele două părți interesate cu privire la măsura 1 subliniind, încă o dată, procedura administrativă în vigoare în temeiul dreptului spaniol pentru punerea în aplicare a obligațiilor de protecție a mediului ale Iberpotash și pentru recuperarea oricăror sume din partea Iberpotash pe care Spania le-ar plăti în cele din urmă în cazul în care garanția pentru refacerea mediului înconjurător se dovedește a fi insuficientă. Capacitatea de a pune în aplicare ca atare obligația Iberpotash înseamnă că nu există nicio sarcină asupra bugetului de stat și, prin urmare, nu există niciun transfer de resurse de stat.

⁽⁹⁾ Regulamentul (CE) nr. 1998/2006 al Comisiei din 15 decembrie 2006 privind aplicarea articolelor 87 și 88 din tratat ajutoarelor *de minimis* (JO L 379, 28.12.2006, p. 5).

⁽¹⁰⁾ Regulamentul (UE) nr. 1407/2013 al Comisiei din 18 decembrie 2013 privind aplicarea articolelor 107 și 108 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene ajutoarelor *de minimis* (JO L 352, 24.12.2013, p. 1).

- (47) Spania a răspuns la observațiile formulate de cele două părți interesate cu privire la măsura 4 explicând că hotărârea Curții de Apel Provinciale din Barcelona din 22 februarie 2016 a inclus o listă de domenii în care Iberpotash a fost obligată să pună în aplicare măsuri de refacere a mediului care nici nu includ vârful Vilafruns, nici nu menționează faptul că vârful respectiv constituie o sursă de poluare. În plus, persoanele condamnate prin hotărârea menționată aparțineau de societăți care au exploatat minele înainte de achiziționarea concesiunii miniere de către Iberpotash. În plus, respectivele persoane au fost condamnate pentru acțiuni și omisiuni care au avut loc cu mult timp înainte de acoperirea vârfului de la Vilafruns.
- (48) De asemenea, Spania reiterează argumentele sale cu privire la lipsa de obligație a Iberpotash, în conformitate cu dreptul spaniol, de a acoperi vârful de la Vilafruns.
- (49) În cele din urmă, Spania arată că, deși prima parte interesată subliniază faptul că niciun document legat de finanțarea publică pentru acoperirea vârfului nu descrie proiectul ca fiind unul „pilot”, totuși partea respectivă nu a pus sub semnul întrebării faptul că tehnologia utilizată pentru acoperirea vârfului este diferită și, spre deosebire de tehnologia utilizată în alte mine de potasă, este concepută, de asemenea, pentru a împiedica scurgerile din materialul depozitat. Faptul că termenul „pilot” nu este menționat nu exclude caracterul inovator al tehnologiei utilizate.

5. EVALUAREA AJUTORULUI

- (50) Această decizie analizează mai întâi dacă cele două măsuri supuse controlului implică un ajutor de stat acordat în favoarea Iberpotash în sensul articolului 107 alineatul (1) din TFUE și, ulterior, dacă acest ajutor, dacă există, ar fi legal și compatibil cu piața internă.

5.1. EXISTENȚA UNUI AJUTOR DE STAT

- (51) În temeiul articolului 107 alineatul (1) din TFUE, sunt incompatibile cu piața internă ajutoarele acordate de state sau prin intermediul resurselor de stat, sub orice formă, care denaturează sau amenință să denatureze concurența prin favorizarea anumitor întreprinderi sau a producerii anumitor bunuri, în măsura în care acestea afectează schimburile comerciale dintre statele membre.
- (52) Pentru a stabili dacă există un ajutor de stat, Comisia trebuie să evalueze dacă pentru măsura supusă evaluării sunt îndeplinite criteriile cumulative de la articolul 107 alineatul (1) din tratat (și anume, transferul de resurse de stat și imputabilitatea statului, avantajul selectiv, posibila denaturare a concurenței și afectarea schimburilor comerciale din interiorul UE).

5.1.1. MĂSURA 1: NIVEL REDUS DE GARANȚII FINANCIARE

- (53) În temeiul dreptului național și, în cazul minelor care funcționau deja la 1 mai 2008, în temeiul, de asemenea, al dreptului Uniunii începând din 2014, operatorii de instalații de minerit sunt obligați să stabilească o garanție financiară care să vizeze asigurarea faptului că aceștia dispun de resurse suficiente puse deoparte pentru a acoperi costurile de restaurare a siturilor lor în momentul în care activitățile miniere sunt închise. În plus, aceste resurse pot fi utilizate de autoritățile publice în conformitate cu legislația națională relevantă pentru a finanța măsuri de protecție a mediului pe care operatorii sunt obligați să le adopte, dar nu reușesc să facă acest lucru. Operatorul poate stabili astfel de garanții sub forma unei garanții bancare pentru care plătește o taxă. Potrivit reclamantului, Iberpotash a beneficiat de un ajutor ilegal și incompatibil prin stabilirea valorii garanției financiare de către autoritățile competente la un nivel foarte scăzut.

5.1.1.1. *Avantaj economic selectiv*

- (54) Comisia trebuie să evalueze, în primul rând, dacă nivelurile garanțiilor financiare, astfel cum au fost stabilite de autoritățile spaniole, într-adevăr au fost mai mici decât cele solicitate de normele aplicabile în perioada în cauză. Aceasta constituie o cerință necesară pentru existența oricărui posibil ajutor de stat în ceea ce privește respectiva măsură specifică. În cazul în care, dimpotrivă, nivelul garanțiilor a fost stabilit în conformitate cu normele aplicabile, Iberpotash ar fi fost tratată ca orice altă întreprindere într-o situație similară și nu ar fi existat niciun motiv de a considera că aceasta a fost favorizată în mod selectiv prin aplicarea concretă în cazul său a normelor prevăzute pentru stabilirea garanțiilor financiare.

Legislația aplicabilă

- (55) Prin urmare, este necesar în primul rând să se rezume normele relevante ale Uniunii și naționale care reglementează stabilirea garanțiilor financiare.

- (56) În conformitate cu articolul 14 din Directiva privind deșeurile extractive, „înainte de începerea oricărei activități care implică acumularea sau depozitarea deșeurilor extractive într-o instalație de gestionare a deșeurilor, [autoritățile naționale competente] solicită o garanție financiară (de exemplu, sub formă de depozit financiar, inclusiv fond mutual de garantare sponsorizat de industrie sau sub o formă echivalentă)”. Obiectivul acestei garanții este ca „toate obligațiile din autorizația eliberată în temeiul prezentei directive, inclusiv dispozițiile referitoare la post-închidere, să fie respectate” și „[să existe] fonduri disponibile în orice moment pentru reabilitarea amplasamentului afectat de instalațiile de gestionare a deșeurilor”.
- (57) În conformitate cu articolul 14 alineatul (2) din directivă, calcularea garanției se face pe baza: (i) impactului potențial al instalației de gestionare a deșeurilor asupra mediului; și a (ii) ipotezei că părți terțe independente și cu o calificare corespunzătoare evaluează și realizează lucrările de reabilitare necesare. Cuantumul garanției este ajustat periodic în conformitate cu lucrările de reabilitare necesare.
- (58) În ceea ce privește normele naționale, Directiva privind deșeurile extractive a fost transpusă în dreptul spaniol prin Decretul regal 975/2009 din 12 iunie 2009 privind gestionarea deșeurilor în industria extractivă și protecția și reabilitarea zonelor afectate de activitățile miniere („Decretul regal 975/2009”). În conformitate cu prima dispoziție tranzitorie (Disposición transitoria primera) din Decretul regal 975/2009, dispozițiile respectivului act privind garanțiile financiare (și anume, în special articolul 43 s-ar aplica începând de la 1 mai 2014 siturilor miniere deja exploatate la 1 mai 2008 (și anume, inclusiv siturile Iberpotash).
- (59) Cu toate acestea, înainte de aplicarea Decretului regal 975/2009 care transpune Directiva privind deșeurile extractive, în regiunea Catalonia, autorizațiile, planurile de restaurare și garanțiile în cazul întreprinderilor miniere au fost reglementate de Legea nr. 12/1981 privind stabilirea unor măsuri suplimentare de protecție a siturilor naturale afectate de activitățile miniere [„Legea nr. 12/1981” ⁽¹¹⁾] și de Decretul 202/1994 de stabilire a criteriilor de determinare a garanțiilor legate de programele de restaurare pentru activitățile miniere [„Decretul 202/1994” ⁽¹²⁾]. În conformitate cu articolul 8 alineatul (2) din Legea nr. 12/1981, garanția financiară ar trebui să fie stabilită luând în considerare în același timp zona afectată de restaurare și/sau costurile unei astfel de restaurări globale. Articolul 2 din Decretul 202/1994 cuantifică valoarea garanțiilor standard pentru fiecare hectar pentru diferitele măsuri standard de restaurare și indică faptul că, pentru orice alte măsuri specifice, valoarea ar trebui să ia în considerare costurile acestora ⁽¹³⁾. În plus, articolul 3 din Decretul 202/1994 prevede că, pentru activitățile miniere care nu sunt situate în situri naturale de interes special (inclusiv siturile Iberpotash), cuantumul rezultat în temeiul articolului 2 ar trebui să fie redus cu 50 %.

Cuantumul garanțiilor financiare stabilite pentru Iberpotash

- (60) Pe baza acestor norme naționale, Iberpotash a obținut de la Generalitat de Catalunya o autorizație de exploatare a activității sale extractive de potasă pe situl său din Súria la 9 noiembrie 2006 și pe situl său din Balsareny/Sallent la 28 aprilie 2008. Aceste autorizații constituie decizii administrative individuale care au stabilit garanțiile financiare la 1 130 128 EUR pentru situl din Balsareny/Sallent și la 773 682,28 EUR (majorate la 828 013,24 EUR în 2008) pentru situl din Súria. Aceste valori ale garanțiilor au fost revizuite doar în 2015, când autoritățile spaniole au propus niveluri mult mai ridicate în valoare de 6 979 471,83 EUR pentru situl din Balsareny/Sallent (cu efect numai după aprobarea de către Curtea Superioară de Justiție din Catalonia în decembrie 2016 – a se vedea mai jos) și de 6 160 872,35 EUR pentru situl din Súria (cu efect începând din mai 2015). Valorile garanțiilor au fost stabilite prin decizii individuale și specifice adoptate de Generalitat și adresate Iberpotash.

Dovada că valorile garanțiilor Iberpotash sunt mai mici decât cele solicitate

- (61) În acest sens, trebuie evidențiat faptul că responsabilitatea pentru determinarea și aprobarea valorilor garanțiilor financiare în conformitate cu normele naționale sau regionale aplicabile în speță revine în primul rând autorităților competente din domeniul mediului. Cu toate că Comisia este responsabilă pentru salvagardarea transpunerii și a punerii în aplicare corecte a Directivei privind deșeurile extractive, care se aplică garanțiilor financiare ale Iberpotash începând cu 1 mai 2014, directiva lasă o importantă marjă de apreciere statelor membre în ceea ce privește stabilirea valorii exacte a garanțiilor. Din acest motiv, Comisia nu s-a angajat într-o evaluare proprie a nivelurilor corecte ale garanțiilor financiare în conformitate cu Directiva privind deșeurile extractive, ci își limitează evaluarea la aprecierea elementelor de probă existente cu privire la insuficiența garanțiilor financiare. În fapt, există o serie de dovezi care sugerează că valoarea garanțiilor financiare, astfel cum a fost stabilită de autoritățile publice în 2006 și 2008, a fost mai scăzută în realitate decât cea solicitată de legislația în vigoare.

⁽¹¹⁾ Ley 12/1981, de 24 de diciembre, por la que se establecen normas adicionales de protección de los espacios de especial interés natural afectados por actividades extractivas.

⁽¹²⁾ Decreto 202/1994, de 14 de junio, por el que se establecen los criterios para la determinación de las fianzas relativas a los programas de restauración de actividades extractivas.

⁽¹³⁾ A se vedea articolul 2 alineatul (4) litera (h) din Decretul 202/1994.

- (62) Cel mai important, Curtea Superioară de Justiție din Catalonia (Tribunal Superior de Justicia de Cataluña) a statuat la 11 octombrie 2011 că valoarea garanției financiare pentru halda de deșeuri Cogulló a Iberpotash de la situl său din Balsareny/Sallent, care s-a ridicat la 585 153 EUR, a fost mai scăzută decât cea solicitată. Hotărârea a stabilit că valoarea garanției nu respectă parametri legali și de reglementare stabiliți de legislația națională, făcând trimitere în special la articolul 8 alineatul (2) din Legea nr. 12/1981 și la Decretul nr. 202/1994. Hotărârea constată că, inclusiv în lipsa oricăror dovezi concludente („una prueba concluyente determinada”) ale valorii corecte a garanției, Curtea este în măsură să concluzioneze că valoarea garanției stabilită la numai 585 153 EUR, în mod evident, nu este în conformitate cu respectivele dispoziții juridice. Prin urmare, instanța declară garanția ca fiind insuficientă și neconformă cu legislația aplicabilă și obligă autoritățile spaniole să stabilească un nou nivel de garanție financiară. Această hotărâre a fost confirmată pe deplin în recurs prin hotărârea Curții Supreme (Tribunal Supremo) din 9 iulie 2014. În cele din urmă, astfel cum a fost menționat de autoritățile spaniole, prin concluziile sale din 14 decembrie 2016 Curtea Superioară de Justiție din Catalonia a confirmat că o nouă valoare propusă de 6 979 471,83 EUR pentru întregul sit de la Balsareny/Sallent era adecvată.
- (63) Având în vedere hotărârea națională a Curții Supreme de Justiție din Catalonia din 11 octombrie 2011 care interpretează cu autoritate normele naționale relevante, Comisia consideră că a fost demonstrat faptul că valoarea inițială a garanției financiare pentru situl de la Balsareny/Sallent al Iberpotash, stabilită în 2006 la nivelul de 1 130 128 EUR (inclusiv 585 153 EUR pentru halda de deșeuri Cogulló), a fost insuficientă în mod semnificativ. Prin concluziile sale din 2016, Curtea Superioară de Justiție din Catalonia a confirmat că valoarea totală pentru Balsareny/Sallent ar fi trebuit să fie stabilită în realitate la un nivel de cel puținșase ori mai mare și, cel mai probabil, chiar mai ridicat pentru perioada anterioară anunțării planului Phoenix în 2011 – a se vedea considerentele 73, 80 și 81 de mai jos.
- (64) Cu toate că nu există o hotărâre judecătorească similară în ceea ce privește garanția pentru situl din Súrria, există dovezi convingătoare conform cărora constatarea insuficienței clare a nivelului de garanție ar fi fost la fel de probabilă în cazul oricărei acțiuni în instanță. Valoarea garanției inițiale de 773 682,28 EUR (majorată la 828 013,24 EUR în 2008) reflectă în mod proporțional faptul că situl din Súrria este mai mic decât cel din Balsareny/Sallent în ceea ce privește masa de deșeuri acumulate și suprafața totală a haldelor de deșeuri ⁽¹⁴⁾. În plus, garanția pentru Suria a fost majorată în mod considerabil la 6 160 872,35 EUR în același timp cu cea pentru Balsareny/Sallent (și anume, numai după hotărârea instanței și confirmarea acesteia în recurs) și chiar printr-o proporție mai mare (de peste 7 ori mai mare). Prin urmare, în lipsa altor factori care să explice diferența dintre valorile garanțiilor pentru Súrria, pe de o parte, și pentru Balsareny/Sallent, pe de altă parte, valoarea garanției pentru Súrria, de asemenea, poate fi considerată ca fiind insuficientă.
- (65) Atât autoritățile spaniole, cât și Iberpotash confirmă în observațiile lor că garanția pentru El Cogulló a fost considerată ca fiind insuficientă de către Curtea Supremă de Justiție din Catalonia. Acestea încearcă să atenueze hotărârea judecătorească afirmând că: (i) instanța a recunoscut că, cel puțin parțial, situația datează din 1929; (ii) instanța a admis că nu are nicio dovadă concludentă; și (iii) instanța nu a constatat nicio încălcare concretă a unei anumite norme juridice. Cu toate acestea, niciunul dintre aceste argumente cu privire la hotărâre nu afectează constatarea insuficienței garanției. Faptul că autoritățile spaniole au revizuit efectiv valoarea garanției în urma confirmării hotărârii în recurs și au prezentat-o instanței spre aprobare confirmă relevanța hotărârii. În plus, hotărârea din 11 octombrie 2011 se referă în mod explicit la dispozițiile legislative relevante prevăzute la articolul 8 alineatul (2) din Legea nr. 12/1981 și în Decretul 202/1994.
- (66) În afară de constatarea oficială din partea unei instanțe naționale, ancheta a evidențiat mai multe alte elemente de probă care confirmă constatarea că nivelul inițial al garanției financiare a fost scăzut în mod nejustificat.
- (67) În primul rând, părțile terțe au prezentat transcrieri oficiale ale audierii în fața Comitetului pentru mediu din cadrul Parlamentului catalan din 2 octombrie 2013, cu declarații explicite ale directorului general pentru mediu la Generalitat de Catalunya potrivit cărora garanțiile au fost în mod clar insuficiente. Directorul general a sugerat că suma garantată solicitată ar putea ajunge până la 200 de milioane EUR. Cu toate că transcrierea unei dezbateri politice în parlament nu conține nicio justificare pertinentă pentru suma transmisă și, prin urmare, trebuie să fie tratată cu prudență, ordinele de mărime și diferența față de valoarea reală confirmă concluziile experților în domeniu, care au considerat valoarea garanțiilor stabilite în 2006 și 2008 ca fiind în mod clar insuficientă.

⁽¹⁴⁾ În conformitate cu studiul ERF prezentat de reclamant (a se vedea considerentul 68), în 2011 halda de deșeuri activă din Balsareny/Sallent (El Cogullo) avea o suprafață de 35 de hectare și o masă a deșeurilor de 41 t, în timp halda de deșeuri activă din Suria (El Suria Fusteret) avea o suprafață de 27 de hectare și o masă a deșeurilor de 22 t.

- (68) În al doilea rând, reclamantul a prezentat un studiu din august 2012 pe care l-a comandat de la experți în mediu („studiul ERF”). Studiul este un sondaj la nivel de experți care analizează și compilează informațiile existente la scară largă (juridice, academice sau care rezultă din anchete de piață) pe tema respectivă. Studiul ERF a analizat situația existentă în ceea ce privește impactul asupra mediului al siturilor miniere ale Iberpotash și a estimat evoluții viitoare în ceea ce privește cantitatea totală de materii acumulate pe haldele de deșeuri. Acesta concluzionează că impactul asupra mediului al haldelor de deșeuri a fost semnificativ și se preconizează să crească în continuare în viitor.
- (69) Pe baza informațiilor disponibile, studiul ERF estimează următoarea evoluție a volumului de deșeuri acumulate în haldele de deșeuri din Suria și Sallent până la sfârșitul activităților miniere în 2035:

Tabelul 1

Acumularea estimată de deșeuri în haldele din Suria și Sallent

	Volumul în 2012 (în kt)	Creștere anuală netă a volumului (în kt/an)	Volumul în 2035 (în kt)
Sallent	41 000	1 454	74 531
Suria	22 000	525	33 895
TOTAL	63 000	1 979	108 426

- (70) În plus, studiul ERF analizează posibile opțiuni pentru restaurarea haldelor de deșeuri, inclusiv: (i) rambleierea deșeurilor în minele subterane; (ii) dizolvarea sării conținute în haldele de deșeuri prin pomparea apei și eliminarea saramurii rezultate fie în mare, fie în subteran; sau (iii) acoperirea haldelor de deșeuri cu un material care previne infiltrarea apei de ploaie și care previne scurgerile de săruri în mediu. Acesta concluzionează că, în situația siturilor Iberpotash, cea mai adecvată metodă este acoperirea haldelor de deșeuri. Aceasta este o metodă mai degrabă simplă și bine cunoscută, fiind deja utilizată într-o serie de cazuri, inclusiv chiar de autoritățile catalane. În plus, aceasta este metoda cea mai adecvată pentru restaurarea de către administrațiile publice în cazul în care societatea minieră nu își îndeplinește obligațiile, întrucât, spre deosebire de alte metode, aceasta nu necesită nicio instalare suplimentară de infrastructuri industriale semnificative. În consecință, studiul FER calculează costurile preconizate de restaurare a siturilor Iberpotash prin acoperirea haldelor.
- (71) Calculul costurilor estimate se bazează pe analiza costurilor unitare ale componentelor individuale ale acoperirii pentru halda de deșeuri, care rezultă în urma unei cercetări de piață realizate de către experți asupra furnizorilor de diferite lucrări și bunuri implicate și utilizând date privind prețurile din 2012 publicate de Institutul de Tehnologie și Construcții din Catalonia (*Institut de Tecnologia de la Construcció de Catalunya – ITEC*). Pentru comparație, studiul utilizează, de asemenea, costurile totale ale restaurărilor pentru diferite opțiuni de restaurare, astfel cum a fost estimat în studiul realizat în 2001 de către Symonds Group pentru DG Mediu din cadrul Comisiei Europene ⁽¹⁵⁾. De asemenea, acesta include costurile de întreținere și de control al haldelor acoperite pentru încă 10 ani după finalizarea acoperirii. Aceste costuri unitare sunt aplicate în continuare la cantitatea estimată a deșeurilor din halde în trei momente diferite: (i) cantitățile reale în 2012; (ii) cantitățile preconizate în 2015 (anul începerii preconizate a producției de sare din deșeuri într-o nouă instalație în Suria); și (iii) cantitățile preconizate în 2035 (atunci când activitățile miniere ale Iberpotash sunt programate să fie oprite). Costurile totale de restaurare rezultate în aceste perioade sunt rezumate în tabelul următor:

Tabelul 2

Costuri de restaurare estimate în conformitate cu studiul ERF

Anul	Costuri de restaurare estimate (milioane EUR)		
	Suria	Balsareny/Sallent	Total
2012	24,8	46,2	71,0

⁽¹⁵⁾ „A study of the costs of improving management of mine waste” (Studiu privind costurile de îmbunătățire a gestionării deșeurilor de mină), Symonds Group în asociere cu COWI, raport pentru DG Mediu, Comisia Europeană, raport final, octombrie 2001.

Anul	Costuri de restaurare estimate (milioane EUR)		
	Suria	Balsareny/Sallent	Total
2015	26,9	52,3	79,2
2035	38,2	83,8	122,0

- (72) Pe această bază, studiul ERF consideră că valoarea garanției financiare pe baza noilor norme legislative din Decretul regal 975/2009 ar trebui în mod cert să nu fie mai scăzută decât costurile de bază ale restaurării în 2012 în valoare de 71 de milioane EUR pentru ambele situri, iar valoarea sa corespunzătoare, luând în considerare costurile totale în viitor, ar trebui mai degrabă să fie de aproximativ 100 de milioane EUR.
- (73) În cele din urmă, studiul ERF analizează impactul extracției și al comercializării planificate a sării din halde pe baza planului Phoenix anunțat recent, care a început să fie pus în aplicare în 2012. Luând în considerare diferite scenarii în ceea ce privește producția preconizată de potasă și de sare în viitor (inclusiv cele mai ambițioase planuri ale Iberpotash de a vinde anual 1,5 milioane de tone de sare), studiul ERF concluzionează că, în oricare dintre aceste scenarii, planul Phoenix doar ar încetini, nu ar stopa creșterea anuală continuă a cantității totale de deșeuri acumulate la siturile Iberpotash. În cel mai optimist scenariu, planul Phoenix ar conduce la o reducere totală a deșeurilor depozitate în halde la 1 213 kt pe an (în comparație cu 1 979 kt pe an fără planul Phoenix). Prin urmare, în timp ce planul Phoenix are un rol semnificativ prin reducerea acumulării anuale de deșeuri cu până la aproape 40 %, studiul ERF consideră că planul Phoenix nu poate fi considerat o măsură autonomă de restaurare, ci mai degrabă un factor de atenuare, întrucât acesta va determina cel mult încetinirea creșterii haldelor de deșeuri existente, însă nu eliminarea lor.
- (74) Iberpotash susține că studiul ERF nu poate servi ca bază pentru calcularea valorii garanției, întrucât chiar aceasta recunoaște că nu se bazează pe dispozițiile relevante ale Decretului 202/1994 și deoarece studiul conține o serie de afirmații și date inexacte și imprecise.
- (75) Comisia recunoaște că studiul nu respectă dispozițiile relevante ale Decretului 202/1994 și se concentrează mai degrabă pe condițiile din Decretul regal 975/2009 care transpune Directiva privind deșeurile extractive, cu axare pe costurile estimate de restaurare. Cu toate acestea, rezultatele sale, care indică respectivele costuri estimate de restaurare pentru siturile individuale ale Iberpotash, se bazează pe o metodologie solidă și pe ipoteze rezonabile, astfel cum este descris mai sus în considerentele 68-73 și, prin urmare, sunt într-adevăr relevante pentru calcularea garanțiilor, de asemenea, în temeiul Decretului nr. 202/1994. Acest lucru este demonstrat în special de articolul 2 alineatul (4) litera (h) din Decretul 202/1994, care se referă la costurile legate de orice alte măsuri de restaurare specifice care pot fi necesare și, prin urmare, nu limitează calcularea la măsurile enumerate individual la punctele anterioare din articolul 2 ⁽¹⁶⁾.
- (76) În plus, relevanța amplitudinii daunelor aduse mediului și costurile preconizate de restaurare sunt evidente de asemenea, cel puțin implicit, din modul de redactare a hotărârii Curții Superioare de Justiție din Catalonia de la 11 octombrie 2011, care, în ceea ce privește valoarea garanțiilor financiare, afirmă: „dispoziția esențială și principală este articolul 8 alineatul (2) din Legea nr. 12/1981 [...], care prevede că, în orice caz, în ceea ce privește restaurarea, suma ar trebui să fie stabilită pe baza zonei afectate de restaurare, a costurilor totale ale restaurării sau pe baza ambelor criterii [...] (el precepto cardinal y central del caso es el artículo 8.2 de Ley 12/1981[...] al disponer que en cualquier caso, en lo referente a la restauración, la cuantía debe fijarse en función de la superficie afectada por la restauración, por el coste global de la restauración o por ambos aspectos conjuntamente [...])” și care concluzionează ulterior că autorizația nu este în conformitate cu dreptul aplicabil deoarece „nu a stabilit garanțiile în speță în conformitate cu limitele legale [...] (no ha establecido una fianza ajustada al caso en los límites legales [...])”. În cele din urmă, aceste costurile preconizate de restaurare sunt relevante în mod clar pentru calcularea garanției în conformitate cu articolul 43 din Decretul regal 975/2009 aplicabil Iberpotash începând cu 1 mai 2014.
- (77) În plus, Comisia remarcă faptul că, în afară de o critică generală și imprecisă a presupuselor ipoteze inexacte și incorecte ale studiului ERF, nici autoritățile spaniole, nici Iberpotash nu identifică acele presupuse inexactități și ipoteze incorecte sau nu furnizează niciun argument specific sau nu propun nicio altă estimare alternativă proprie a costurilor totale de restaurare pentru siturile Iberpotash.

⁽¹⁶⁾ Caracterul adecvat al utilizării articolului 2 alineatul (4) litera (h) din Decretul 202/1994 în această privință pare să fie confirmat, de asemenea, de observațiile Iberpotash privind decizia de inițiere a procedurii (a se vedea, în special, punctul 68 din observații).

- (78) Autoritățile spaniole susțin că valorile garanțiilor au respectat criteriile prevăzute în dreptul național luând în considerare costurile preconizate în conformitate cu planul de restaurare existent la momentul respectiv. În plus, Iberpotash și-a prezentat propriul studiu de specialitate cu scopul de a demonstra că garanția a fost suficientă în ceea ce privește ambele criterii prevăzute în legislația națională, și anume dimensiunea zonei afectate și costurile estimate de restaurare.
- (79) Cu toate acestea, astfel cum s-a explicat mai sus, conformitatea cu criteriile prevăzute de dreptul național în mod clar nu a fost confirmată de hotărârea judecătorească. În plus, măsurile prevăzute în planul de restaurare și luate în considerare în studiul prezentat de Iberpotash s-au limitat la construirea de canale perimetrice, de bazine pentru saramura de ploaie colectată și la măsuri similare care vizează limitarea poluării, dar care în mod clar nu conduc la o restaurare permanentă a haldelor de deșeuri. Prin urmare, studiul nici nu include, nici nu cuantifică măsuri corespunzătoare de restaurare pentru calculul costurilor preconizate. Având în vedere faptul că respectivele costuri reale preconizate de restaurare sunt relevante pentru calculul garanției financiare atât în temeiul dreptului catalan (a se vedea considerentul 75 de mai sus), cât și al dreptului Uniunii, concluziile studiului furnizat de Iberpotash nu pot servi ca bază pentru calcularea valorii integrale și corecte a garanțiilor. Astfel cum s-a arătat nu numai de studiul ERF, ci și prin exemple de halde de deșeuri similare din Franța sau Germania ⁽¹⁷⁾, o astfel de restaurare implică, de regulă, fie: (a) îndepărtarea totală a haldelor (de exemplu, rambleierea materialului în subteran); (b) desalinizarea treptată a haldelor prin pomparea apei în halde și colectare saramurii rezultate; sau (c) acoperirea permanentă a haldelor. Cu toate acestea, astfel de măsuri de restaurare corespunzătoare sunt mult mai costisitoare decât construcția de canale perimetrice, de bazine pentru saramura de ploaie colectată și măsuri similare care vizează exclusiv limitarea poluării. Acest lucru este demonstrat, de asemenea, de costurile de acoperire a haldei de la Vilafruns, care s-au ridicat la 7,9 milioane EUR (fără a include costurile anuale de întreținere). Având în vedere că Vilafruns, cu aproximativ 3 milioane de tone de material de sare, este o haldă mică în comparație cu halda activă Cogulló (Balsareny/Salent), cu 41 de milioane de tone, sau cu halda Fusteret (Suria), cu 22 de milioane de tone, costurile totale de restaurare a acestor mine active și de acoperire a haldelor de deșeuri conexe sunt susceptibile să fie semnificativ mai mari decât costurile pentru Vilafruns.
- (80) În continuare, Iberpotash susține că respectiva cantitate de deșeuri din haldele de deșeuri va fi redusă în mod semnificativ datorită planului său Phoenix anunțat în 2011, care vizează prelucrarea deșeurilor din haldele de deșeuri pentru a produce sare tehnică care urmează să fie vândută pe piață. Ca parte a acestui proiect, Iberpotash planifică să construiască o instalație de extracție de sare care să extragă sare din deșeurile produse în timpul activităților sale de extracție de potasă, precum și să vândă această sare pe piață. Aceasta se așteaptă să înceapă cu vânzarea anuală a aproximativ 750 de mii de tone de sare și ulterior intenționează să crească această cantitate până la 1,5 milioane de tone de sare pe an.
- (81) Cu toate acestea, în pofida faptului că, în principiu, planul de a prelucra și a comercializa cel puțin o parte din deșeuri ar putea să reducă volumul și salinitatea haldelor și, prin urmare, costurile estimate de restaurare, acest plan a fost anunțat de Iberpotash abia în 2011 și punerea lui în aplicare începând cu 2012 este încă în curs. Prin urmare, planul Phoenix în mod clar nu ar fi trebuit luat în considerare pentru stabilirea valorii garanțiilor în 2006 și 2008, întrucât acesta era încă prea nesigur la momentul respectiv.

Concluzie privind existența unui avantaj economic selectiv

- (82) Având în vedere considerațiile de mai sus, Comisia consideră că dovezile colectate și rapoartele de expertiză depuse confirmă constatarea instanței naționale conform căreia valorile inițiale ale garanțiilor financiare au fost în mod clar insuficiente pentru a asigura restaurarea corespunzătoare.
- (83) Prin urmare, Comisia consideră că garanțiile financiare stabilite de autoritățile spaniole în 2006 și 2008 într-adevăr au fost mai scăzute decât nivelul necesar în mod normal în conformitate cu legislația națională aplicabilă. Prin urmare, Iberpotash a obținut un avantaj economic sub forma unor comisioane bancare mai mici plătite anual pentru garanția financiară. Întrucât, potrivit Iberpotash, comisioanele sale bancare pentru garanții s-au ridicat la 1 % din valoarea garanțiilor pe an, un nivel total mult mai scăzut al garanțiilor a scăzut comisioanele bancare relevante plătite de Iberpotash în consecință și, prin urmare, a redus costurile acesteia comparativ cu alți operatori ale căror garanții trebuiau să respecte legea. Prin urmare, Comisia consideră că Iberpotash a beneficiat de un avantaj economic datorită nivelului redus al garanțiilor financiare.
- (84) Argumentele prezentate de autoritățile spaniole și de Iberpotash potrivit cărora autoritățile publice nu au oferit niciun avantaj sau tratament preferențial în favoarea Iberpotash ca rezultat al aplicării riguroase a normelor relevante nu pot fi acceptate, întrucât s-a stabilit mai sus că deciziile autorităților publice au condus la un nivel al

⁽¹⁷⁾ A se vedea, de exemplu, Raportul anual din 2015 al societății germane de extracție de potasă K+S Kali GmbH for, pagina 48 (<http://www.k-plus-s.com/en/archiv/finanzberichte.html>), metodele de restaurare utilizate pentru haldele alsaciene de deșeuri, astfel cum sunt descrise în documentul ACA prevăzut în anexa 2 la scrisoarea autorităților spaniole din 19 aprilie 2016, sau o carte a unui expert german, Henry Rauche: Die Kaliindustrie im 21. Jahrhundert, Springer-Verlag Berlin Heidelberg 2015, <https://mining-report.de/blog/henry-rauche-die-kaliindustrie-im-21-jahrhundert/>

garanțiilor financiare care a fost mai scăzut decât cel solicitat în mod normal. În plus, argumentul potrivit căruia, în realitate, dreptul catalan era mai strict decât normele similare la nivel național sau din alte regiuni ale Spaniei nu este relevant, întrucât astfel de costuri sunt specifice fiecărui sit, iar normele relevante privind garanțiile financiare care trebuiau să fie stabilite de Iberpotash sunt cele aplicabile în Catalonia, unde erau situate haldele de deșeuri. Iberpotash a fost autorizată de autoritățile publice să mențină garanții financiare mai scăzute decât cele solicitate în mod normal de legislația catalană aplicabilă acestora și, prin urmare, a beneficiat de un avantaj selectiv sub forma unor comisioane bancare mai scăzute pentru garanțiile reduse în comparație cu alți operatori aflați într-o situație similară.

- (85) Prin urmare, Comisia concluzionează că măsura 1 a oferit Iberpotash un avantaj economic selectiv.

5.1.1.2. *Transferul de resurse de stat*

- (86) În ceea ce privește criteriul resurselor de stat, reclamantul susține că o garanție scăzută care nu acoperă costurile totale de restaurare prezintă un (potențial) transfer de resurse de stat. Se presupune că acesta ar constitui un risc ca, în cazul în care Iberpotash nu își îndeplinește obligațiile în ceea ce privește restaurarea siturilor sale, statul să fie nevoit să suporte aceste costuri. Reclamantul face referire la decizia Comisiei în cazul Georgsmarienhütte ⁽¹⁸⁾, în care Comisia a considerat ca fiind ajutor de stat o scutire de la obligațiile de protecție a mediului ale unui producător de oțel în ceea ce privește reciclarea și eliminarea prafului industrial.
- (87) Autoritățile spaniole și Iberpotash susțin că, inclusiv în cazul în care garanția ar fi mai mică decât este necesar, Iberpotash ar avea în continuare obligația generală de a restaura siturile sale și ar fi obligată să plătească costurile acestei restaurări. Aceste costuri nu sunt limitate în niciun fel la valoarea garanției financiare. Prin urmare, statul nu exonerează Iberpotash de obligațiile sale financiare. În plus, orice risc ca, în viitor, Iberpotash să nu fie în măsură să acopere toate costurile respective și ca statul să fie nevoit să intervină din resurse de stat este foarte îndepărtat și puțin probabil, având în vedere situația financiară bună a societății-mamă a Iberpotash. Autoritățile spaniole susțin că, în cazul în care, în viitor, Iberpotash nu îndeplinește aceste obligații, există suficiente active ale Iberpotash în Spania care ar putea fi confiscate de către autorități pentru a acoperi costurile de restaurare.
- (88) Comisia remarcă faptul că garanțiile avute în vedere în speță nu sunt examinate în temeiul normelor privind ajutoarele de stat în ceea ce privește valoarea taxei eventual neincasate, având în vedere riscurile sau expunerea suportată de garant (și anume, o bancă privată, nu de stat), ci în ceea ce privește riscul pentru stat în cazul în care suma garantată este mai mică decât costurile efective ale daunelor aduse mediului și în cazul în care societatea garantată nu plătește sau nu poate plăti integral costurile de restaurare.
- (89) În ceea ce privește cazul precedent invocat de reclamant, cazul Georgsmarienhütte a fost diferit în mod semnificativ în măsura în care Landul Saxonia Inferioară și-a asumat în mod clar responsabilitatea pentru eliminarea prafului și a plătit efectiv 64,64 milioane DEM pentru această eliminare. Acest lucru nu este valabil în cazul de față deoarece, indiferent de valoarea garanției, Iberpotash rămâne responsabilă pentru restaurarea siturilor sale miniere, iar autoritățile spaniole, până în prezent, nu s-au angajat să plătească niciun cost de restaurare în locul Iberpotash. Prin urmare, cazul Georgsmarienhütte nu poate constitui un precedent pentru cazul de față.
- (90) Garanția financiară a Iberpotash este furnizată sub forma unei garanții bancare care nu este disponibilă în mod liber pentru stat. Aceasta poate fi utilizată doar pentru măsuri strict definite de lege, în special pentru finanțarea eliminării deșeurilor, restaurarea sitului și alte măsuri de protecție a mediului în cazul în care Iberpotash nu își îndeplinește obligațiile de protecție a mediului. Statul nu obține nicio dobândă la fondurile garanției sau niciun alt avantaj financiar care ar putea fi redus în cazul unei valori mai scăzute a garanției. În plus, până în prezent, statul nu s-a aflat într-o poziție în care ar fi necesar să utilizeze garanția pentru oricare dintre scopurile menționate mai sus. Cu toate acestea, deși până în prezent valoarea redusă a garanției nu a condus la niciun efect real asupra resurselor de stat, această simplă împrejurare nu exclude existența unui posibil efect asupra resurselor de stat din cauza riscului crescut ca statul să fie obligat să își cheltuiască resursele în viitor.
- (91) Într-adevăr, crearea unui risc concret de impunere a unei sarcini suplimentare pentru stat în viitor este suficientă în sensul îndeplinirii noțiunii de ajutor de stat în temeiul articolului 107 alineatul (1) din tratat ⁽¹⁹⁾. Curtea de Justiție a susținut, de asemenea, că legătura cu resursele de stat a unei măsuri de ajutor de stat și efectul asupra acestora nu trebuie să fie directă pentru ca acest criteriu să fie îndeplinit.

⁽¹⁸⁾ Decizia 1999/227/CESE a Comisiei (JO L 83, 27.3.1999, p. 72).

⁽¹⁹⁾ A se vedea, de asemenea, cauza C-200/97, Ecotrade, ECLI:EU:C1998:579, în special punctul 41.

- (92) Scopul unor astfel de garanții financiare este de a asigura că societățile de exploatare minieră păstrează suficiente resurse pentru a acoperi viitoarele costuri de restaurare, indiferent care ar fi situația lor financiară în viitor (adesea mai degrabă îndepărtat). Prin urmare, este evident că, în cazul în care valoarea garanției este în mod semnificativ mai mică decât costurile preconizate de restaurare, există cel puțin un risc crescut ca resursele de stat să fie afectate în viitor. Acest risc de posibile costuri pentru bugetul public este în mod clar mai ridicat decât în cazul în care suma garantată ar fi fost stabilită corect în conformitate cu legislația aplicabilă, luând în considerare în mod corespunzător costurile preconizate de restaurare. Dacă aceste resurse sunt semnificativ mai mici decât este necesar, în cele din urmă resursele de stat ar trebui să acopere o parte mai mare a costurilor în cazul în care Iberpotash, din orice motiv, nu este dispusă sau nu este în măsură să facă acest lucru. În plus, în cazul imposibilității Iberpotash de a plăti cheltuielile de restaurare în viitor, presupusa posibilitate ca autoritățile spaniole să confişte activele Iberpotash nu este susceptibilă să aducă resurse suplimentare semnificative, întrucât singurele active spaniole ale Iberpotash (și ale întregului grup ICL) sunt instalațiile sale de extracție de potasă. Cu toate acestea, odată ce minele de potasă sunt închise, valoarea acestor active este îndoielnică.
- (93) Faptul că statul ar fi obligat să intervină din proprie inițiativă în cazul în care Iberpotash nu este dispusă sau nu este în măsură să ia măsurile de restaurare necesare în ceea ce privește haldele sale de deșeuri este bine stabilit în legislația aplicabilă.
- (94) În primul rând, în temeiul articolului 102 din Legea 39/2015 ⁽²⁰⁾, statul poate lua măsuri în locul părții responsabile din punct de vedere legal pentru adoptarea acestor măsuri. Spania ar trebui: (i) să impună societății Iberpotash să ia măsuri definite în mod specific; (ii) să informeze Iberpotash că, în caz contrar, administrația va adopta ea însăși aceste măsuri, precum și la ce preț; (iii) să pună în aplicare aceste măsuri; și (iv) să încerce să recupereze costurile de la Iberpotash, ceea ce, prin definiție, nu va fi posibil dacă Spania trebuie să execute garanția financiară insuficientă. Cu toate că această decizie este facultativă în mod formal, în cazul în care Iberpotash nu își îndeplinește obligațiile de a-și restaura instalațiile, Spania nu ar avea altă opțiune decât să plătească în avans pentru această restaurare, întrucât, în caz contrar, Spania nu și-ar respecta propriile obligații.
- (95) În al doilea rând, astfel cum s-a menționat în considerentul 13, Spania este posibil să își încalce obligațiile în conformitate cu Directiva privind deșeurile extractive și Directiva-cadru privind apa. Prin urmare, în cazul în care Iberpotash își abandonează instalațiile după epuizarea resurselor minerale și nu restaurează aceste instalații, având în vedere garanția insuficientă, singura modalitate pentru Spania de a-și îndeplini obligațiile care îi revin în temeiul acestor directive și, în cele din urmă, de a evita penalități cu titlu cominatoriu zilnice impuse de Curtea de Justiție a Uniunii Europene este de a plăti pentru îndepărtarea vârfurilor de sare sau pentru o restaurare la fel de eficientă.
- (96) În al treilea rând, în temeiul dispozițiilor din Legea spaniolă 27/2006 din 18 iulie 2006 ⁽²¹⁾, autoritățile spaniole pot fi obligate să respecte obligațiile care le revin în temeiul legislației privind protecția mediului. Orice organizație neguvernamentală care îndeplinește criteriile prevăzute de Legea nr. 27/2006 poate, în cazul unei încălcări în materie de protecție a mediului enumerate la articolul 18 alineatul (1) din Legea 27/2006 (inclusiv, de exemplu, încălcări referitoare la obligațiile în domeniul protecției apei), să acționeze în justiție pentru a obliga administrația să își respecte obligațiile de protecție a mediului.
- (97) În al patrulea rând, Directiva 2004/35/CE a Parlamentului European și a Consiliului ⁽²²⁾ precizează la articolul 6 alineatul (3) că, în cazul în care un operator responsabil să ia măsuri de reparare cu privire la daunele aduse mediului nu se achită de obligațiile sale, autoritatea competentă poate lua ea însăși, în ultimă instanță, aceste măsuri. În mod similar, în temeiul articolului 5 alineatul (3), în cazul în care operatorul nu reușește să facă acest lucru, autoritățile competente pot să ia măsurile de prevenire necesare pentru a elimina o amenințare iminentă de producere a unei daune asupra mediului. În cazul în care Iberpotash nu ia măsurile necesare de restaurare de îndată ce activitățile sale miniere sunt închise, haldele de deșeuri nerestaurate pot deveni o amenințare iminentă pentru mediu, necesitând, în ultimă instanță, o acțiune de reparare sau de prevenire de către autoritățile publice competente.
- (98) În cele din urmă, însăși autoritățile spaniole indică ⁽²³⁾ faptul că, în conformitate cu articolul 9 din Legea 12/1981, în cazul în care operatorul nu își respectă obligațiile, Administración de la Generalitat poate executa cu forță aceste măsuri pe cheltuiala operatorului. Acestea arată că, în practică, administrația pune în aplicare măsurile relevante, care ulterior sunt finanțate din garanția financiară sau, în cazul în care garanția nu este suficientă, din vânzarea activelor operatorului. Prin urmare, în cazul în care garanția financiară este în mod semnificativ mai scăzută decât este necesar, administrația publică se confruntă cu riscul ca activele operatorului să

⁽²⁰⁾ Ley 39/2015, de 1 de octubre, del Procedimiento Administrativo Común de las Administraciones Públicas: <https://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-2015-10565&p=20151002&tn=1#a99>

⁽²¹⁾ Ley 27/2006, de 18 de julio, por la que se regulan los derechos de acceso a la información, de participación pública y de acceso a la justicia en materia de medio ambiente.

⁽²²⁾ Directiva 2004/35/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 21 aprilie 2004 privind răspunderea pentru mediul înconjurător în legătură cu prevenirea și repararea daunelor aduse mediului, (JO L 143, 30.4.2004, p. 56).

⁽²³⁾ A se vedea, în special, punctul 11 din comentariile autorităților spaniole cu privire la observațiile formulate de partea terță prezentate la 27 iulie 2016.

nu fie suficiente pentru a finanța măsurile relevante executate de aceasta. Aceasta confirmă faptul că o garanție financiară prea scăzută crește riscul ca măsurile de restaurare adoptate de administrație să nu fie acoperite suficient de activele operatorului (în special în cazul în care acesta nu are alte activități spaniole, precum în cazul Iberpotash) și ar trebui să fie plătite din resurse publice.

- (99) Prin urmare, un nivel de garanții care este în mod semnificativ mai scăzut decât este necesar conform legislației expune statul la un risc concret de sarcini suplimentare asupra resurselor sale. În consecință, riscul sporit de sarcină suplimentară pentru stat este suficient de concret pentru a constitui cel puțin un potențial impact asupra resurselor de stat din cauza unui nivel excesiv de scăzut al garanției financiare.
- (100) Nivelul garanțiilor financiare care trebuie să fie stabilite de Iberpotash a fost prevăzut de deciziile administrative ale Generalitat de Catalunya, care a aprobat autorizațiile de funcționare pentru activitatea sa de extracție de potasă. Având în vedere că noțiunea de stat (membru) în sensul aplicării articolului 107 alineatul (1) din TFUE cuprinde toate nivelurile de autorități publice, indiferent dacă este vorba despre o autoritate națională, regională sau locală, decizia de a aplica un nivel redus de garanții financiare este imputabilă statului.
- (101) Prin urmare, Comisia concluzionează că măsura 1 a implicat un transfer de resurse de stat și este imputabilă statului.

5.1.1.3. *Posibila denaturare a concurenței*

- (102) Comisia consideră că respectivele costuri reduse ale Iberpotash, din cauza unui nivel de garanții financiare care este mai scăzut decât cel impus de legislația relevantă, sunt de natură să denatureze concurența pe piețele pe care Iberpotash este activă – în principal piețele de potasă și sare. Conform explicațiilor de mai jos (a se vedea considerentul 110 și următoarele), această reducere a costurilor a ajuns în perioada relevantă la aproximativ 1,8 milioane EUR și, prin urmare, contrar afirmațiilor autorităților spaniole, nu a fost neglijabilă.
- (103) În plus, faptul că Iberpotash este singurul producător spaniol de potasă nu exclude o posibilă denaturare a concurenței, întrucât, în mod evident, piața geografică relevantă este mai extinsă decât piața națională spaniolă. Comisia a considerat deja în 1993 că piața potasei este mai extinsă decât Spania, incluzând, de asemenea, Franța, Regatul Unit și alte state membre cu excepția Germaniei ⁽²⁴⁾. În plus, în raportul său de sustenabilitate din 2014 ⁽²⁵⁾, Iberpotash indică faptul că doar 23 % din producția sa de potasă și sare este vândută în Spania, în timp ce 50 % merge către alte țări europene, 18 % către America de Sud și, de asemenea, există alte vânzări către America de Nord, Africa și Asia. În toate aceste regiuni, Iberpotash concurează cu alți producători de potasă și sare, iar această concurență este susceptibilă să fie afectată de costurile scăzute în mod artificial ale Iberpotash.
- (104) În cele din urmă, posibila denaturare a concurenței nu este pusă sub semnul întrebării de argumentul Iberpotash potrivit căruia, indiferent de nivelul garanțiilor financiare, obligațiile sale de protecție a mediului rămân aceleași (și anume, asigurarea restaurării siturilor sale și prevenirea poluării) și, în orice caz, aceasta trebuie să mențină provizioane care să acopere eventualele răspunderi pentru protecția mediului. În plus față de aceste provizioane contabile, obligația de a menține garanțiile financiare specifice în conformitate cu legislația relevantă reprezintă, în realitate, costuri de funcționare normale, dar specifice suportate de Iberpotash – sau de orice altă societate minieră care face obiectul aceluiași norme – ca urmare a comisioanelor pe care banca le aplică pentru instituirea și menținerea garanției și, în consecință, nivelul lor redus în mod nejustificat are potențialul de a favoriza Iberpotash și de a denatura concurența.
- (105) Prin urmare, Comisia concluzionează că măsura 1 are potențialul de a denatura concurența.

5.1.1.4. *Afectarea schimburilor comerciale în interiorul UE*

- (106) Astfel cum s-a menționat deja mai sus, piețele de potasă și sare sunt în mod clar piețe transfrontaliere, 50 % din producția Iberpotash fiind exportată către alte țări europene. În consecință, nivelul redus al garanțiilor financiare este de natură să afecteze schimburile comerciale între statele membre ale UE.

⁽²⁴⁾ A se vedea Decizia 94/449/CE a Comisiei (JO L 186, 21.7.1994, p. 38).

⁽²⁵⁾ Memoria de Sostenibilidad 2014, pagina 15, <http://www.icliberia.com/noticia/icl-iberia-presents-the-sustainability-report>

- (107) Prin urmare, argumentul Iberpotash potrivit căruia piețele de sare sunt doar naționale sau chiar regionale din cauza costurilor ridicate de transport nu este susținut de cifrele furnizate de Iberpotash în raportul său de sustenabilitate din 2014, având în vedere faptul că 80 % din producția sa de sare este exportată nu numai în alte țări europene, ci și în Asia, Africa de Nord și America. În plus, observațiile Iberpotash privind decizia de inițiere a procedurii sunt contradictorii în ceea ce privește acest punct deoarece susțin, pe de o parte, că piața pentru sare este națională sau chiar regională și, pe de altă parte, că un producător de sare francez este concurentul său direct și încearcă să excludă Iberpotash de pe piață.
- (108) Prin urmare, Comisia concluzionează că măsura 1 afectează schimburile comerciale în interiorul UE.

5.1.1.5. *Cuantificarea ajutorului*

- (109) Stabilirea valorii efective a ajutorului necesită, în primul rând, stabilirea cel puțin a unei valori aproximative „corecte” a garanției financiare în conformitate cu normele legislative aplicabile în perioada în cauză. În continuare, valoarea ajutorului ar corespunde diferenței dintre valoarea preconizată a comisioanelor bancare pe care Iberpotash ar fi trebuit să le plătească pentru a constitui valoarea garanției stabilită în mod corect și valoarea efectivă a comisioanelor bancare pe care le-a plătit societatea.
- (110) Partea terță susține că valoarea ajutorului nu ar trebui să se limiteze la comisioanele bancare reduse, ci ar trebui să includă, de asemenea, necesitatea de a oferi garanții suficiente băncii sub formă de rezerve financiare. Cu toate acestea, având în vedere faptul că valoarea garanțiilor „corectate”, astfel cum este estimată mai jos, este relativ modestă dată fiind cifra de afaceri anuală a Iberpotash (aproximativ 300 de milioane EUR) și a întregului grup ICL (5,4 miliarde USD), este puțin probabil că garantarea unei valori mai ridicate a garanției ar necesita costuri suplimentare semnificative pentru societate.
- (111) Având în vedere faptul că, potrivit autorităților spaniole, Curtea Superioară de Justiție din Catalonia a constatat în decembrie 2016 că suma majorată de 6 979 471,83 EUR pentru situl din Balsareny/Sallent este conformă cu legislația în vigoare, Comisia consideră că, în prezent, valoarea „corectă” a garanțiilor pentru Balsareny/Sallent corespunde acestei valori aplicabile în prezent aprobate de curte.
- (112) În plus, prin analogie (a se vedea, de asemenea, considerentul 64 de mai sus), Comisia consideră că suma de 6 160 872,35 EUR pentru garanția pentru Suria, aplicabilă din 2015, poate fi considerată, de asemenea, conformă cu legislația aplicabilă. În pofida faptului că nu există nicio concluzie autoritativă a Curții cu privire la acest sit, valoarea majorată a garanției pentru un sit mai mic în Suria este, în realitate, aproape comparabilă cu valoarea aprobată pentru Balsareny/Sallent. Aceasta confirmă faptul că valoarea poate fi considerată ca fiind adecvată și conformă cu legislația aplicabilă.
- (113) Prin urmare, valoarea corectă a garanțiilor în prezent corespunde în total sumei de 13 140 344,18 EUR.
- (114) Cu toate acestea, calculul acestei valori ia în considerare planul Phoenix, anunțat în 2011 și pus în aplicare treptat începând cu 2012. Planul prevede, printre altele, investiții într-o instalație de extracție de sare cu scopul de a prelucra și a comercializa sarea conținută în deșeurile provenite din exploatarea minieră de potasă. Conform acestui plan, în cele din urmă, Iberpotash ar trebui să vândă anual aproximativ 1,5 milioane de tone de sare.
- (115) Comisia este de acord cu studiul ERF în privința faptului că planul Phoenix ca atare nu poate fi considerat o măsură de restaurare și, în realitate, nu ar stopa creșterea depozitelor de deșeuri în timpul funcționării minelor. Cu toate acestea, Comisia recunoaște, de asemenea, afirmațiile Iberpotash și ale autorităților spaniole potrivit cărora planul are un impact asupra costurilor totale preconizate de restaurare. Studiul ERF nu ia în considerare faptul că prelucrarea și vânzările de sare sunt susceptibile să continue, de asemenea, odată ce activitățile de exploatare a potasei sunt oprite. Prin urmare, planul Phoenix ar putea să contribuie la eliminarea treptată a haldelor de deșeuri în viitor și, ca atare, poate fi luat în considerare pentru stabilirea nivelului adecvat al garanțiilor, astfel cum este cazul nivelurilor crescute de garanții propuse în 2015 și, cel puțin pentru Balsareny/Sallent, confirmate de instanța de trimitere.
- (116) Cu toate acestea, acest lucru înseamnă că nivelul actual al garanțiilor financiare nu poate fi considerat adecvat pentru perioada de dinainte de inițierea planului Phoenix în 2012. În pofida faptului că, inclusiv înainte de anunțarea planului Phoenix, Iberpotash a prelucrat și a comercializat cantități mai degrabă mici de sare din haldele sale de deșeuri, cea mai mare parte a deșeurilor de sare era acumulată pur și simplu în haldele de deșeuri, în speranța că aceasta ar putea fi utilizată în scop comercial în viitor ⁽²⁶⁾. Cu toate acestea, nu a existat niciun plan concret cu privire la modul și momentul creșterii instalației de prelucrare a sării astfel încât cantitățile de deșeuri de sare eliminate în acest mod să fie mai semnificative și, prin urmare, să aibă un impact semnificativ asupra viitoarelor costuri de restaurare. În consecință, în ceea ce privește perioada de dinainte de lansarea planului Phoenix, această viitoare reducere mai degrabă ipotetică a haldelor de deșeuri, generată de prelucrarea și vânzarea de cantități semnificative de sare, nu ar trebui să fie luată în considerare.
- (117) Prin urmare, Comisia trebuie să ia în considerare alte dovezi disponibile pentru a estima valoarea aproximativă „corectă” a garanțiilor în perioada 2006-2011 pe baza costurilor de restaurare, astfel cum au fost preconizate la momentul respectiv, fără a lua în considerare impactul planului Phoenix.

⁽²⁶⁾ A se vedea observațiile Iberpotash privind decizia de inițiere a procedurii, punctul 23.

- (118) Astfel cum s-a explicat deja mai sus (a se vedea considerentele 68-81), cele mai fiabile estimări ale costurilor totale preconizate de restaurare (fără planul Phoenix) au fost furnizate în studiul ERF prezentat de reclamant. Comisia consideră credibile ipotezele respectivului raport de expertiză, întrucât acestea se bazează în mare parte pe studii de piață și analize comparative cu situri similare din alte părți ale lumii. În schimb, astfel cum s-a explicat mai sus, studiul furnizat de Iberpotash nu poate fi considerat o estimare fiabilă a costurilor preconizate de restaurare deoarece nu ia în considerare măsuri de restaurare corespunzătoare (a se vedea considerentul 79).
- (119) Studiu ERF estimează că respectivele costuri totale de restaurare se ridică la cel puțin 71 de milioane EUR. În plus, toate celelalte indicații ale posibilelor sume corecte din studiul ERF sau din alte surse (a se vedea secțiunea 5.1.1.1 de mai sus) sunt chiar mai mari. Prin urmare, Comisia consideră că, în absența oricărei estimări mai bune pentru perioada 2006-2011, costurile preconizate relevante de restaurare care trebuie să fie luate în considerare se ridică la 71 de milioane EUR (24,8 milioane EUR pentru Suria și 46,2 milioane EUR pentru Balsareny/Sallent).
- (120) În cele din urmă, în temeiul articolului 3 din Decretul nr. 202/1994 (legislația aplicabilă în perioada respectivă), valoarea rezultată a garanției financiare pe baza articolului 2 (și anume, pe baza costurilor preconizate de restaurare) ar trebui să fie redusă cu 50 % pentru activitățile miniere care nu sunt situate în situri naturale de interes special (inclusiv siturile Iberpotash).
- (121) Prin urmare, pe baza dovezilor disponibile, Comisia consideră că valoarea „corectă” a garanțiilor financiare pentru activitățile miniere ale Iberpotash se ridică la cel puțin 12,4 milioane EUR pentru Suria (pentru perioada 2006-2011) și 23,1 milioane EUR pentru Balsareny/Sallent (pentru perioada 2008-2011).
- (122) Potrivit Iberpotash, costurile actuale ale garanției se ridică la 1 % din valoarea garanției pe an. Utilizând valorile corecte de mai sus ale garanției pentru cele două perioade relevante, ajutorul total acordat Iberpotash sub forma unor comisioane de garanție mai scăzute s-ar ridica în consecință în fiecare an la 1 % din diferența dintre valoarea „corectă” și valoarea efectivă stabilită pentru anul respectiv, astfel cum se arată în tabelul de mai jos.

Tabelul 3

Calcularea valorii ajutorului

(mii EUR, rotunjit)	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Balsareny/Sallent											
— garanție reală	—	—	1 130	1 130	1 130	1 130	1 130	1 130	1 130	1 130	1 130
— garanție „corectată”	—	—	23 100	23 100	23 100	23 100	6 979	6 979	6 979	6 979	6 979
— diferența dintre comisioanele de garanție	—	—	146,5 ⁽¹⁾	219,7	219,7	219,7	58,5	58,5	58,5	58,5	58,5
Suria											
— garanție reală	774	774	828	828	828	828	828	828	828	828	6 161
— garanție „corectată”	12 400	12 400	12 400	12 400	12 400	12 400	6 160	6 160	6 160	6 160	6 160
— diferența dintre comisioanele de garanție	9,7 ⁽²⁾	116,3	115,7	115,7	115,7	115,7	53,3	53,3	53,3	53,3 ⁽³⁾	0
Diferența totală în comisioane pentru Iberpotash	9,7	116,3	262,2	335,4	335,4	335,4	111,8	111,8	111,8	76,3	58,5

⁽¹⁾ Având în vedere faptul că garanția pentru Balsareny/Sallent a fost stabilită de autorizația emisă la 29 aprilie 2008, diferența dintre comisioanele de garanție pentru Balsareny/Sallent în acest an este calculată ca 8/12 din suma anuală.

⁽²⁾ Având în vedere faptul că garanția pentru Suria a fost stabilită de autorizația emisă la 9 noiembrie 2006, diferența dintre comisioanele de garanție pentru Suria în acest an este calculată ca 1/12 din suma anuală.

⁽³⁾ Având în vedere faptul că garanția pentru Suria a fost majorată la valoarea „corectă” din mai 2015, diferența dintre comisioanele de garanție pentru Suria în acest an este calculată ca 4/12 din suma anuală.

- (123) Prin urmare, suma totală a ajutorului acordat Iberpotash sub forma unor comisioane bancare mai scăzute pentru nivelul redus al garanțiilor pentru întreaga perioadă 2006-2016 se ridică la 1 864 622 EUR.

Acest ajutor a fost acordat în momentul în care nivelurile reduse ale garanțiilor au fost stabilite în autorizațiile de mediu eliberate de autoritățile spaniole, și anume la 6 noiembrie 2006 pentru Suria și la 29 aprilie 2008 pentru Balsareny/Sallent.

5.1.1.6. *Concluzie cu privire la existența ajutorului: măsura 1*

- (124) Având în vedere considerațiile de mai sus, Comisia este de opinie că măsura 1 constituie ajutor de stat și, prin urmare, va evalua legalitatea și compatibilitatea sa cu piața internă.

5.1.2. MĂSURA 4: INVESTIȚII PENTRU A ACOPERI HALDA DE DEȘEURI VILAFRUNS

- (125) La 17 decembrie 2007, Ministerul Mediului din Spania și Generalitat de Catalunya au semnat o convenție prin care au convenit să coopereze și să partajeze costurile cu privire la proiectul care vizează acoperirea haldei de deșeuri de la Vilafruns, reducând astfel impactul negativ al acesteia asupra mediului. Ministerul de Finanțe a fost de acord să contribuie cu 4 milioane EUR la costurile de investiții, în timp ce restul urma să fie acoperit de Agencia Catalana del Agua, o întreprindere publică gestionată de Generalitat de Catalunya. Activitățile proiectului au demarat în august 2008 și au durat 18 luni. Costurile totale de investiție s-au ridicat la 7 887 571 EUR și au fost acoperite în întregime de autoritățile publice, astfel cum s-a convenit în convenția din 2007.
- (126) Proiectul a constat în acoperirea haldei de deșeuri Vilafruns cu un strat impermeabil („lámina impermeable”) care ar conduce la sigilarea haldei de deșeuri și la izolarea deșeurilor de sare de orice contact cu apa din exterior, prevenind astfel scurgerile de sare din halde. Stratul a fost protejat de folii geotextile și a fost acoperit cu pământ, ceea ce a permis plantarea de vegetație pe partea superioară a haldei acoperite.
- (127) Halda de deșeuri Vilafruns se află la sediul și în proprietatea Iberpotash. Aceasta a fost transferată întreprinderii ca parte a acordului de vânzare din 21 octombrie 1998 prin care Iberpotash a achiziționat activitățile miniere în regiunea Catalonia de la Sociedad Estatal de Participaciones Industriales – SEPI, o societate publică a statului spaniol. La momentul transferului, halda de deșeuri era deja inactivă, întrucât exploatarea minei căreia i-a aparținut halda de deșeuri Vilafruns era oprită încă din 1973.

5.1.2.1. *Avantaj economic selectiv*

- (128) Astfel cum se menționează mai sus, investițiile în acoperirea haldei de deșeuri Vilafruns, aflată la sediul și în proprietatea Iberpotash, au fost finanțate integral de autoritățile publice. Iberpotash suportă doar costurile de întreținere a instalației pe durata sa de viață.
- (129) Acoperirea realizată în perioada 2008-2009 se referă la o haldă de deșeuri deținută de Iberpotash din 1998, când situl a fost privatizat împreună cu alte situri de exploatare minieră de potasă din regiune. Halda este legată a o mină care și-a încetat operațiunile încă din 1973, prin urmare, Iberpotash a preluat situl atunci când acesta nu mai era operațional. Iberpotash susține astfel că nu are nicio obligație de a lua măsuri pentru a preveni poluarea generată de haldă, fie în temeiul legislației naționale sau a Uniunii, întrucât Iberpotash nu a fost poluatorul inițial.
- (130) Autoritățile spaniole nu sunt de acord cu aceste argumente ale Iberpotash și susțin că Iberpotash are o obligație generală de a lua măsurile adecvate pentru a preveni poluarea cauzată de halda de deșeuri aflată în proprietatea sa și de a gestiona halda în conformitate cu normele juridice aplicabile. Astfel, Iberpotash este responsabilă pentru asigurarea măsurilor necesare de protecție a mediului în temeiul legislației relevante, precum și pentru orice daune aduse mediului de halda în cauză.
- (131) De asemenea, observațiile părților terțe indică responsabilitatea Iberpotash de a gestiona Vilafruns de la momentul în care respectivele drepturi de exploatare minieră i-au fost transferate acesteia. O astfel de responsabilitate se bazează pe Legea spaniolă 6/1993 din 15 iulie 1993 privind gestionarea deșeurilor și, de asemenea, pe Decretul legislativ regal nr. 1/2001 din 20 iulie 2001 de reformare a Legii spaniole a apelor. Partea terță susține că faptul că Vilafruns nu mai era activă atunci când a fost achiziționată de Iberpotash este lipsit de relevanță, întrucât orice titular al unei concesiuni miniere trebuie să gestioneze toate deșeurile miniere în totalitate, și anume inclusiv orice tip de deșeuri generate înainte de achiziționarea concesiunii de către titular.

- (132) Comisia consideră că faptul că mina de la halda de deșeuri Vilafruns și-a încetat activitatea încă din 1973 nu exclude ca atare responsabilitatea Iberpotash în calitate de proprietar de a asigura restaurarea adecvată. Astfel cum a fost confirmat de autoritățile spaniole, toate planurile de restaurare, inclusiv planul din 2008, au inclus măsuri specifice de restaurare pe care Iberpotash era obligată să le ia în ceea ce privește halda de la Vilafruns. În conformitate cu articolul 121 din Legea industriei miniere spaniole din 1973, neîndeplinirea obligațiilor incluse în planul de restaurare constituia o încălcare gravă. În plus, autoritățile spaniole confirmă că, în conformitate cu legislația aplicabilă privind protecția apei, Iberpotash a fost întotdeauna obligată să ia măsurile necesare pentru a evita poluarea apei de la toate instalațiile sale, inclusiv halda de la Vilafruns. De asemenea, Comisia remarcă faptul că, în conformitate cu articolul 4 din Directiva privind deșeurile extractive, operatorul ia toate măsurile necesare pentru prevenirea sau reducerea pe cât posibil a efectelor nefaste asupra mediului, inclusiv în cazul gestionării unei instalații de deșeuri după închiderea acesteia.
- (133) De asemenea, Iberpotash susține că respectivul contract de vânzare-cumpărare pentru sit include o clauză care poate fi interpretată ca excluzând răspunderea Iberpotash rezultată din activități care au avut loc înainte de 1997, și anume, inclusiv orice responsabilitate pentru halda de deșeuri. În acest sens, Iberpotash face trimitere la o hotărâre a Curții Supreme din 14 mai 2009 invocând dispoziția din contractul de vânzare care prevede că partea care vinde ar trebui să compenseze cumpărătorul pentru orice obligații care rezultă în urma reclamațiilor formulate de părți terțe în legătură cu fapte care au avut loc înainte de transfer care nu au fost reflectate în bilanț și nu au fost evidente în timpul procesului de verificare prealabilă. Iberpotash susține că obligațiile referitoare la restaurarea Vilafruns nu au fost evidente înainte de vânzare și nu au existat dispoziții conexe în bilanț deoarece nicio astfel de obligație juridică nu exista la momentul respectiv.
- (134) Cu toate acestea, autoritățile spaniole indică faptul că respectivul contract de vânzare de acțiuni din 1998 nu includea dispoziții specifice care să oblige vânzătorul să preia responsabilitățile cumpărătorului ca urmare a transferului de acțiuni.
- (135) Comisia constată în continuare că dispoziția citată în hotărârea pronunțată de Curtea Supremă este mai degrabă o normă contractuală standard care protejează vânzătorul împotriva pretențiilor ulterioare ale unor părți terțe referitoare la fapte care nu sunt cunoscute în timpul vânzării. Cu toate acestea, Iberpotash nu poate pretinde că nu ar fi avut la cunoștință halda de deșeuri de la Vilafruns existentă preluată ca parte a tranzacției, precum și de răspunderea generală a titularului de a asigura gestionarea corespunzătoare a instalațiilor sale de deșeuri. Faptul că Iberpotash a acceptat obligații de protecție a mediului în ceea ce privește halda de la Vilafruns în diverse planuri de restaurare confirmă faptul că a avut la cunoștință de aceste responsabilități.
- (136) Prin urmare, Comisia consideră că, drept consecință a achiziționării activităților de exploatare minieră de potasă în Catalonia în 1998, Iberpotash era responsabil pentru asigurarea bunei gestionări a haldei de deșeuri de la Vilafruns în conformitate cu normele juridice aplicabile.
- (137) Cu toate acestea, acceptând această concluzie, autoritățile spaniole susțin că obligațiile Iberpotash nu includ acoperirea haldei de deșeuri Vilafruns. Potrivit autorităților spaniole, obligațiile Iberpotash ar fi fost îndeplinite prin măsuri mult mai ieftine care au fost incluse în planul său inițial de restaurare din 2008 (și anume, instalarea unui sistem de conducte/de canalizare, alte tipuri de protecție și restaurare, cu costuri totale de aproximativ [...] EUR (*)). Astfel, acestea susțin, împreună cu Iberpotash, că investițiile publice în acoperirea haldei nu constituie un avantaj economic pentru Iberpotash, întrucât respectivele costuri economisite de Iberpotash ([...] EUR) sunt mai mult decât compensate de costurile de întreținere pe care aceasta trebuie să pe suportele pentru durata de viață a instalației (în valoare de [...] EUR doar pentru perioada cuprinsă între martie 2015 și martie 2016) și de costurile de oportunitate de a nu fi în măsură să prelucreze și să vândă sarea de la halda de la Vilafruns acoperită, astfel cum intenționează să facă pentru celelalte halde ale sale ⁽²⁷⁾.
- (138) Comisia consideră că, indiferent de amploarea obligațiilor Iberpotash în ceea ce privește Vilafruns, nu se poate accepta că investiții publice de 7,9 milioane EUR într-o protecție a mediului semnificativ mult bună, care a condus, în principiu, la restaurarea sitului minier fără niciun cost de investiție pentru Iberpotash, nu au adus într-adevăr niciun avantaj economic întreprinderii Iberpotash. Instalarea acoperirii haldei de deșeuri a vizat reducerea în mod semnificativ a poluării cauzate de scurgerile din halda de la Vilafruns. Măsurile alternative în absența ajutorului nu ar fi asigurat o protecție atât de bună și de lungă durată și ar fi expus Iberpotash riscului de a fi nevoită să suporte consecințele poluării (astfel cum s-a demonstrat prin hotărârile penale din 18 decembrie 2014 și din 25 februarie 2015 referitoare la celelalte situri miniere ale sale – a se vedea considerentele 27 și 94 din decizia de inițiere a procedurii). Prin urmare, construcția instalației plătite din resurse publice a permis Iberpotash să prevină mai bine poluarea, să reducă riscurile sale pentru mediu pe viitor și să prevadă restaurarea pe termen lung a haldei (în conformitate cu restaurări similare de halde de deșeuri de sare în Franța sau Germania, astfel cum s-a explicat mai sus în considerentele 26 și 32). Într-un final, Iberpotash ar fi fost obligată să asigure restaurarea corespunzătoare a haldei de deșeuri Vilafruns.

(*) Informații confidențiale

⁽²⁷⁾ A se vedea observațiile prezentate de autoritățile spaniole privind decizia de inițiere a procedurii, punctul 55.

- (139) În cele din urmă, Comisia consideră că măsura este selectivă, întrucât aceasta a vizat în mod specific finanțarea publică a acoperirii haldei de deșeuri Vilafruns aflată în proprietatea Iberpotash. Autoritățile spaniole susțin că măsura nu poate fi selectivă, întrucât Iberpotash este singura societate de exploatare minieră de potasă din Spania și, prin urmare, nu există posibilitatea unei comparații cu alte companii. Cu toate acestea, faptul că Iberpotash este singura societate de exploatare minieră de potasă din Spania nu anulează caracterul selectiv al măsurii, care vizează în mod clar o instalație de deșeuri identificată în mod specific, și nu oricare alta.
- (140) Prin urmare, Comisia concluzionează că măsura 4 a oferit Iberpotash un avantaj economic selectiv.

5.1.2.2. *Transferul de resurse de stat*

- (141) Costurile totale de investiție ale acoperirii haldei de deșeuri de la Vilafruns au fost plătite de autoritățile publice, 4 milioane EUR de către Ministerul Mediului din Spania, iar restul de 3 887 571 EUR de către Agencia Catalana del Agua, întreprindere publică gestionată de Generalitat de Catalunya, care a respectat astfel angajamentul de a acoperi restul costurilor de investiție pe care Generalitat de Catalunya l-a acceptat în cadrul convenției din 17 decembrie 2007.
- (142) Nici autoritățile spaniole, nici Iberpotash nu au pretins absența resurselor de stat cu privire la această măsură.
- (143) În plus, decizia de a furniza finanțare publică pentru acoperirea haldei de deșeuri de la Vilafruns a fost luată de Ministerul Mediului din Spania și de Generalitat de Catalunya, prin urmare, aceasta este în mod clar imputabilă statului.
- (144) În consecință, Comisia concluzionează că măsura 4 a implicat transferul de resurse de stat și este imputabilă statului.

5.1.2.3. *Posibila denaturare a concurenței*

- (145) Astfel cum se menționează în detaliu mai sus (a se vedea considerentele 103 și 105), Iberpotash se află în concurență cu alți producători de potasă și sare. Prin urmare, faptul că cel puțin o parte din obligațiile acesteia de protecție a mediului în ceea ce privește Vilafruns au fost finanțate din resurse publice este de natură să denatureze concurența prin reducerea în mod artificial a costurilor suportate de Iberpotash, oferind astfel un avantaj necuvenit față de concurenții acesteia.
- (146) În consecință, Comisia concluzionează că măsura 4 are potențialul de a denatura concurența.

5.1.2.4. *Afectarea schimburilor comerciale în interiorul UE*

- (147) Atât potasa, cât și sarea sunt tranzacționate în cadrul UE (a se vedea mai sus considerentele 106 și 107), prin urmare, Comisia concluzionează că măsura 4 afectează schimburile comerciale în interiorul UE.

5.1.2.5. *Concluzie cu privire la existența ajutorului: măsura 4*

- (148) Având în vedere considerațiile de mai sus, Comisia este de opinie că măsura 4 constituie ajutor de stat în valoare de 7 887 571 EUR și, prin urmare, va evalua legalitatea și compatibilitatea acesteia cu piața internă.

5.2. LEGALITATEA AJUTORULUI

- (149) Atât măsura 1, cât și măsura 4 au fost acordate prin încălcarea obligației de notificare și a clauzei de standstill prevăzute la articolul 108 alineatul (3) din TFUE. Prin urmare, Comisia consideră că ambele măsuri constituie astfel ajutor de stat ilegal.

5.3. COMPATIBILITATEA AJUTORULUI

5.3.1. MĂSURA 1: NIVEL REDUS DE GARANȚII FINANCIARE

- (150) Nici autoritățile spaniole, nici Iberpotash nu invocă niciun motiv de compatibilitate pentru ajutorul acordat sub formă de garanții financiare mai scăzute decât cele solicitate în temeiul legislației relevante.
- (151) Comisia consideră că măsura constituie ajutor de funcționare acordat Iberpotash, întrucât aceasta a permis ca respectivele costuri aferente comisioanelor de garanție să fie inferioare celor solicitate în îndelungata perioadă 2006-2016.

- (152) Comisia nu a găsit niciun posibil motiv de compatibilitate pentru acest ajutor de funcționare acordat fără a urmări niciun obiectiv de interes comun și, prin urmare, concluzionează că măsura care constă în reducerea nivelului de garanțiile financiare ale Iberpotash constituie ajutor incompatibil sub forma unor comisioane bancare mai reduse care rezultă din nivelul scăzut în mod nejustificat al garanțiilor financiare.

5.3.2. MĂSURA 4: INVESTIȚII PENTRU A ACOPERI HALDA DE DEȘEURI DE LA VILAFRUNS

- (153) Autoritățile spaniole susțin că, în cazul în care acoperirea haldei de deșeuri de la Vilafruns constituie ajutor de stat, acesta ar fi compatibil în temeiul secțiunii 3.1.1 din Orientările privind ajutorul pentru protecția mediului din 2008 referitoare la ajutoarele de mediu pentru întreprinderi care depășesc standardele Uniunii sau care sporesc nivelul de protecție a mediului în absența unor standarde ale Uniunii.
- (154) Acestea susțin că acoperirea haldei de deșeuri este un proiect-pilot al cărui obiectiv constă în testarea unei tehnologii noi pentru prevenirea scurgerilor de la haldele de deșeuri de sare. Situl de la Vilafruns a fost ales pentru acest proiect-pilot datorită caracteristicilor sale specifice (volum mai mic, amplasament ca primă haldă de sare situată cel mai în amonte de râul Llobregat, faptul că era inactiv deja de mai multe decenii). Furnizând autorităților date cu privire la rezultatele reale, acest proiect le-ar permite să abordeze mai bine problema generală a haldelor de deșeuri de sare din regiune. În acest sens, se preconizează ca proiectul contribuie la menținerea, protejarea și refacerea mediului în regiunea bazinului hidrografic al râului Llobregat, urmărind astfel un obiectiv de interes comun.
- (155) Autoritățile spaniole explică în continuare că proiectul face parte dintr-un plan general pentru o mai bună gestionare a bazinului hidrografic catalan, incluzând diverse măsuri; unele finanțate din resurse publice, iar altele din resurse private.
- (156) Comisia consideră că Orientările privind ajutorul pentru protecția mediului din 2008 furnizează într-adevăr o bază pentru evaluarea compatibilității în cazul de față. În special, punctul 205 din Orientările privind ajutorul pentru protecția mediului din 2008, interpretat în coroborare cu punctul 248 din Orientările privind ajutorul pentru energie și protecția mediului 2014-2020 ⁽²⁸⁾, permite Comisiei să aplice normele prevăzute în Orientările privind ajutorul pentru protecția mediului din 2008 ajutoarelor ilegale acordate în perioada 2009-2011.
- (157) În conformitate cu secțiunea 3.1.1 din Orientările privind ajutorul pentru protecția mediului din 2008, ajutoarele pentru investiții care permit întreprinderilor să depășească standardele Uniunii pentru protecția mediului sau să sporească nivelul de protecție a mediului în absența unor standarde ale Uniunii vor fi considerate compatibile cu piața comună în sensul articolului 87 alineatul (3) litera (c) din Tratatul CE [în prezent, articolul 107 alineatul (3) litera (c) din TFUE], cu condiția îndeplinirii condițiilor prevăzute la punctele 74-84 și în secțiunea 3.2 din Orientările privind ajutorul pentru protecția mediului din 2008.
- (158) Standardele Uniunii pentru restaurarea deșeurilor extractive sunt prevăzute în Directiva privind deșeurile extractive. Cu toate acestea, în conformitate cu articolul 24 alineatul (4) din directivă, articolul 5, articolul 6 alineatele (3)-(5), articolul 7, articolul 8, articolul 12 alineatele (1) și (2), articolul 14 alineatele (1)-(3) nu se aplică instalațiilor de gestionare a deșeurilor care au încetat acceptarea de deșeuri înainte de 1 mai 2006, astfel cum este cazul haldei de deșeuri de la Vilafruns. Prin urmare, în cazul de față nu există standarde specifice ale Uniunii care să stabilească nivelul care trebuie atins pentru halda de deșeuri de la Vilafruns din punct de vedere al protecției mediului.
- (159) O parte terță susține că Iberpotash era deja supusă în perioada 2008-2009 unei obligații legale imediate de a asigura acoperirea haldei, fără a furniza însă niciun element de probă specific pentru aceste afirmații. În orice caz, Comisia consideră că, deși în cele din urmă Iberpotash ar fi fost obligată în viitor să asigure restaurarea adecvată a haldei de deșeuri de la Vilafruns, o astfel de obligație nu exista în perioada 2008-2009 și, în absența ajutorului, Iberpotash ar fi fost în măsură să continue gestionarea haldei de deșeuri, îndeplinindu-și obligațiile în conformitate cu planul de restaurare.
- (160) În conformitate cu punctul 79 din Orientările privind ajutorul pentru protecția mediului din 2008, intensitatea ajutorului pentru un astfel de ajutor în cazul întreprinderilor mari nu trebuie să depășească 50 % din costurile eligibile. În cazul în care investițiile se referă la achiziționarea unui activ de ecoinovare sau la lansarea unui proiect de ecoinovare, intensitatea ajutorului poate fi majorată cu 10 puncte procentuale, sub rezerva îndeplinirii condițiilor de la punctul 78 din Orientările privind ajutor pentru protecția mediului din 2008. În plus, intensitatea ajutorului poate ajunge la 100 % în cazul în care ajutorul pentru investiții este acordat în cadrul unei proceduri de ofertare cu adevărat competitive, pe baza unor criterii clare, transparente și nediscriminatorii, care

⁽²⁸⁾ Comunicarea Comisiei – Orientări privind ajutoarele de stat pentru protecția mediului și energie pentru perioada 2014-2020 (JO C 200, 28.6.2014, p. 1).

să garanteze în mod real că ajutorul este limitat la minimumul necesar pentru obținerea de avantaje pentru mediu (a se vedea punctul 77 din Orientările privind ajutorul pentru protecția mediului din 2008). O asemenea procedură de ofertare trebuie să fie nediscriminatorie și să permită participarea unui număr suficient de întreprinderi. În plus, bugetul aferent procedurii de ofertare trebuie să fie o constrângere obligatorie, în sensul că nu toți participanții pot beneficia de ajutor.

- (161) În conformitate cu punctul 80 din Orientările privind ajutorul pentru protecția mediului din 2008, costurile eligibile trebuie limitate la costurile de investiții suplimentare necesare pentru atingerea unui nivel mai ridicat de protecție a mediului, scăzute cu orice venituri de exploatare și majorate cu orice costuri de exploatare în primii cinci ani. În absența standardelor Uniunii, aceste costuri de investiții suplimentare constau în costurile de investiții suplimentare necesare pentru atingerea unui nivel de protecție a mediului mai ridicat decât cel pe care l-ar atinge întreprinderea în cauză în lipsa oricărui ajutor pentru mediu [a se vedea punctul 84 litera (c) din Orientările privind ajutorul pentru protecția mediului din 2008].
- (162) În cazul de față, autoritățile spaniole susțin că, înainte de investiția în acoperirea haldei, planul de restaurare aplicabil al Iberpotash includea măsuri specifice de restaurare a haldei de deșeuri de la Vilafruns care vizau limitarea scurgerilor de la halda de deșeuri, reducând astfel la minimum impactul acesteia asupra mediului. Costurile preconizate ale acestor măsuri, care constituie o situație contrafactuală în lipsa ajutorului de stat în conformitate cu punctul 81 litera (a) din Orientările privind ajutorul pentru protecția mediului din 2008, s-au ridicat la [...] EUR. Comisia înțelege că aceste măsuri au fost considerate suficiente de către autoritățile spaniole pentru a asigura îndeplinirea obligațiilor de protecție a mediului aplicabile la momentul respectiv haldei de deșeuri inactive de la Vilafruns.
- (163) În plus, potrivit explicațiilor oferite de autoritățile spaniole, acoperirea haldei de deșeuri de la Vilafruns a fost considerată un așa-numit „proiect-pilot” în scopul de a verifica în practică adecvarea acestei metode de restaurare în vederea soluționării problemelor de mediu ale regiunii Llobregat. Prin urmare, acoperirea nu a fost efectuată din cauza unei obligații juridice efective de a face acest lucru, ci mai degrabă având în vedere un interes public general de identificare a celei mai adecvate metode de restaurare care să fie pusă în aplicare în viitor pentru toate celelalte halde de deșeuri care afectează mediul din regiune.
- (164) Prin urmare, acoperirea haldei de deșeuri de la Vilafruns în perioada 2008-2009 a permis Iberpotash să sporească nivelul de protecție a mediului care rezultă din activitățile sale, în lipsa standardelor Uniunii, în conformitate cu punctul 74 litera (b) din Orientările privind ajutorul pentru protecția mediului din 2008.
- (165) Având în vedere considerațiile de mai sus, costurile de investiții suplimentare pentru proiectul de investiții ar conduce la investiții de 7 887 571 EUR minus costuri de [...] EUR în scenariul contrafactual. Întrucât Vilafruns nu a funcționat timp de mai mulți ani, nu există venituri de exploatare din acoperirea haldei de deșeuri. Potrivit autorităților spaniole, costurile de exploatare pentru întreținerea instalației s-au ridicat anul trecut la [...] EUR. Presupunând că acestea rămân la acest nivel în cursul primilor cinci ani, valoarea totală a costurilor de exploatare care urmează să fie adăugate la costurile eligibile ar fi de [...] EUR. Costurile eligibile totale s-ar ridica astfel la 7 804 922,60 EUR ⁽²⁹⁾.
- (166) Întrucât ajutorul s-a ridicat la costul total de investiție de 7 887 571 EUR, acesta constituie mai mult de 100 % din costurile eligibile.
- (167) Autoritățile spaniole nu au furnizat nicio dovadă conform căreia halda de deșeuri de la Vilafruns ar fi fost selectată în cadrul unei veritabile proceduri concurențiale de ofertare, pe baza unor criterii clare, transparente și nediscriminatorii, dintr-un număr mare de alte posibile proiecte. De fapt, halda a fost aleasă de autoritățile spaniole numai datorită caracteristicilor sale care au fost considerate ca fiind adecvate pentru proiect (a se vedea considerentul 154 de mai sus). Prin urmare, punctul 77 din Orientările privind ajutorul pentru protecția mediului din 2008, care permite o intensitate a ajutorului de până la 100 %, nu poate fi utilizat în cazul de față.
- (168) În plus, Comisia consideră că metoda de restaurare a haldei de deșeuri prin acoperirea acesteia cu un strat impermeabil care asigură izolarea sa de apă nu poate fi considerată un proiect de ecoinovare în sensul punctului 78 din Orientările privind ajutorul pentru protecția mediului din 2008. În pofida argumentelor invocate de autoritățile spaniole potrivit cărora acoperirea este unică și inovatoare, această metodă nu poate fi considerată nouă sau îmbunătățită în mod substanțial în raport cu stadiul actual al tehnologiei din sectorul industrial din Uniune din următoarele motive.
- (169) Pot exista diferențe tehnice între acoperirea Vilafruns și acoperirea realizată în cazul haldelor de deșeuri din Alsacia, astfel cum se explică într-o contribuție tehnică a Agenția Catalana del Agua. Cu toate acestea,

⁽²⁹⁾ Și anume, 7 887 571 EUR minus [...] EUR plus [...] EUR.

metodologii similare care vizează acoperirea și sigilarea haldei cu un material impermeabil au fost realizate deja, în special în Germania. Potrivit cărții unui expert german care abordează în mod specific tehnologiile disponibile în industria de potasă ⁽³⁰⁾, există o vastă experiență de 30 de ani în acoperirea unor halde întregi de deșeuri de potasă în Germania cu scopul de a preveni intrarea apei în haldă și, prin urmare, de a reduce la minimum scurgerile. Cartea susține că experimentele de acoperire a haldelor de deșeuri în Germania datează din 1950 și că, începând cu 1970, dar în special din 1990, o serie de halde de deșeuri, în principal de dimensiuni medii, au fost acoperite în Germania încercând diferite tipuri de materiale și tehnici. Raportul anual din 2015 al societății germane de potasă K + S indică faptul că haldele de steril de dimensiuni mici și mijlocii care au fost scoase din uz au fost acoperite ca parte a strategiei sale tradiționale privind haldele, în încercarea de a evita și de a reduce la minimum impactul pe termen lung asupra naturii și mediului. În total, în prezent sunt întreținute 41 de halde de steril scoase din uz în Saxonia Inferioară și două în Baden-Württemberg. Cincisprezece dintre acestea au fost revegetate și alte șase sunt în curs de revegetare ⁽³¹⁾.

- (170) Prin urmare, în pofida faptului că detaliile tehnice ale acestor proiecte pot varia în funcție de condițiile specifice ale fiecărui sit, proiectul nu poate fi considerat o ecoinovare în conformitate cu secțiunea 3.1.1 din Orientările privind ajutorul pentru protecția mediului din 2008.
- (171) Astfel, intensitatea maximă a ajutorului acordat Iberpotash ca întreprindere mare în conformitate cu punctul 76 din Orientările privind ajutorul pentru protecția mediului din 2008 este de 50 % din costurile eligibile.
- (172) Prin urmare, valoarea maximă a ajutorului pe care Comisia îl consideră compatibil cu piața internă în temeiul Orientărilor privind ajutorul pentru protecția mediului din 2008 ca ajutor pentru investiții care permite Iberpotash să sporească nivelul de protecție a mediului este de 3 902 461,30 EUR.
- (173) În consecință, Comisia consideră că restul valorii totale a ajutorului pentru această măsură (și anume 3 985 109,70 EUR) reprezintă ajutor ilegal și incompatibil.

6. RECUPERARE

- (174) În conformitate cu tratatul și cu jurisprudența consacrată a Curții, Comisia are competența de a decide dacă statul membru în cauză trebuie să anuleze sau să modifice ajutorul în cazul în care s-a constatat că acesta este incompatibil cu piața internă ⁽³²⁾. De asemenea, Curtea a susținut în mod consecvent că obligația impusă unui stat membru de a elimina ajutorul considerat de Comisie ca fiind incompatibil cu piața internă are rolul de a restabili situația existentă anterior ⁽³³⁾.
- (175) În acest context, Curtea a stabilit că obiectivul este atins de îndată ce beneficiarul a rambursat sumele acordate prin intermediul ajutorului ilegal, pierzând astfel avantajul de care a beneficiat față de concurenții săi de pe piață, iar situația anterioară plății ajutorului este restabilită ⁽³⁴⁾.
- (176) În conformitate cu jurisprudența, articolul 16 alineatul (1) din Regulamentul (UE) 2015/1589 al Consiliului ⁽³⁵⁾ prevede că „[a]tunci când adoptă decizii negative în cazuri de ajutor ilegal, Comisia decide ca statul membru în cauză să ia toate măsurile necesare pentru recuperarea ajutorului de la beneficiar [...]”.
- (177) Astfel, având în vedere că măsurile în cauză:
- (a) valoarea totală a ajutorului acordat Iberpotash în cadrul măsurii 1 sub forma unor comisioane bancare mai scăzute pentru nivelul redus al garanțiilor pentru perioada 2006-2016 și care se ridică la 1 864 622 EUR; și

⁽³⁰⁾ Henry Rauche: Die Kaliindustrie im 21. Jahrhundert, Springer-Verlag Berlin Heidelberg 2015, <http://www.springer.com/de/book/9783662468333> Existența acestei cărți a fost adusă în atenția noastră de către una dintre părțile interesate. Cartea a fost scrisă de un expert cu o experiență de 30 de ani în industria potasei și constituie, de asemenea, potrivit unor studii independente (a se vedea, de exemplu, <https://mining-report.de/blog/henry-rauche-die-kaliindustrie-im-21-jahrhundert/>) o prezentare cuprinzătoare a unor tehnici și tehnologii de ultimă generație din industria potasei.

⁽³¹⁾ Raportul anual din 2015 al K + S, pagina 48, <http://www.k-plus-s.com/en/archiv/finanzberichte.html>

⁽³²⁾ A se vedea cauza C-70/72, Comisia/Germania [1973], ECLI:EU:C:1973:87, punctul 13.

⁽³³⁾ A se vedea cauzele conexe C-278/92, C-279/92 și C-280/92, Spania/Comisia, 1994, ECLI:EU:C:1994:325, punctul 75.

⁽³⁴⁾ A se vedea cauza C-75/97, Belgia/Comisia, 1999, ECLI:EU:C:1999:31, punctele 64 și 65.

⁽³⁵⁾ Regulamentul (UE) 2015/1589 al Consiliului din 13 iulie 2015 de stabilire a normelor de aplicare a articolului 108 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (JO L 248, 24.9.2015, p. 9).

- (b) partea din măsura 4 care depășește intensitatea maximă a ajutorului pentru investiții, permițând Iberpotash să sporească nivelul de protecție a mediului prin acoperirea haldei de deșeuri de la Vilafruns și care se ridică la 3 985 109,70 EUR, au fost puse în aplicare prin încălcarea articolului 108 din tratat și trebuie să fie considerate ajutor ilegal și incompatibil, acestea trebuie recuperate pentru a se restabili situația care exista pe piață înainte de acordarea lor. Recuperarea ar trebui să acopere intervalul de timp de la data înregistrării avantajului pentru beneficiar, și anume atunci când ajutorul a fost pus la dispoziția beneficiarului, până la recuperarea efectivă, iar sumelor care urmează a fi recuperate ar trebui să li se aplice dobândă până la recuperarea efectivă.

7. CONCLUZIE

- (178) Comisia constată că Spania a pus în aplicare în mod ilegal ajutorul acordat în favoarea Iberpotash în cadrul măsurii 1 sub forma unor comisioane de garanție reduse în mod nejustificat care rezultă din nivelul redus în mod nejustificat al garanțiilor pentru perioada 2006-2016, în valoare de 1 864 622 EUR, cu încălcarea articolului 108 alineatul (3) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene. Comisia constată că acest ajutor este incompatibil cu piața internă și trebuie recuperat.
- (179) Comisia constată că Spania a pus în aplicare în mod ilegal ajutorul pentru investiții care a permis Iberpotash să sporească nivelul de protecție a mediului prin acoperirea haldei de deșeuri Vilafruns (măsura 4), încălcând articolul 108 alineatul (3) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene.
- (180) Cu toate acestea, Comisia constată că o parte din măsura 4 în valoare de 3 902 461,30 EUR este compatibilă cu piața internă în sensul articolului 107 alineatul (3) litera (c), deoarece este în conformitate cu Orientările privind ajutorul pentru protecția mediului din 2008.
- (181) În schimb, Comisia constată că partea rămasă din valoarea totală a ajutorului pentru măsura 4 care depășește intensitatea maximă admisă a ajutorului, și anume 3 985 109,70 EUR, este incompatibilă cu piața internă și trebuie să fie recuperată,

DECIDE:

Articolul 1

- (1) Ajutorul de stat în favoarea Iberpotash sub forma unor comisioane de garanție reduse în mod nejustificat care rezultă din nivelul redus în mod nejustificat al garanțiilor pentru perioada 2006-2016, în valoare de 1 864 622 EUR, acordat în mod ilegal de Spania, cu încălcarea articolului 108 alineatul (3) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, este incompatibil cu piața internă.
- (2) Ajutorul de stat pentru acoperirea haldei de deșeuri de la Vilafruns în valoare de 3 902 461,30 EUR, acordat în mod ilegal de Spania în favoarea Iberpotash, cu încălcarea articolului 108 alineatul (3) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, este compatibil cu piața internă în sensul articolului 107 alineatul (3) litera (c).
- (3) Partea rămasă din ajutorul de stat pentru acoperirea haldei de deșeuri de la Vilafruns în valoare de 3 985 109,70 EUR, acordat în mod ilegal de Spania în favoarea Iberpotash, cu încălcarea articolului 108 alineatul (3) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, este incompatibilă cu piața internă.

Articolul 2

- (1) Spania recuperează ajutorul menționat la articolul 1 alineatele (1) și (3) de la beneficiar.
- (2) Sumele care trebuie recuperate sunt purtătoare de dobânzi, cu începere de la data la care au fost puse la dispoziția beneficiarului până la recuperarea lor efectivă.

(3) Dobânzile sunt calculate pe o bază compusă, în conformitate cu capitolul V din Regulamentul (CE) nr. 794/2004 al Comisiei ⁽³⁶⁾ și cu Regulamentul (CE) nr. 271/2008 al Comisiei ⁽³⁷⁾ de modificare a Regulamentului (CE) nr. 794/2004.

(4) Spania anulează toate plățile neachitate aferente ajutorului menționat la articolul 1 alineatele (1) și (3), cu efect de la data adoptării prezentei decizii.

Articolul 3

(1) Recuperarea ajutorului menționat la articolul 1 alineatele (1) și (3) este imediată și efectivă.

(2) Spania asigură punerea în aplicare a prezentei decizii în termen de patru luni de la data notificării prezentei decizii.

Articolul 4

(1) În termen de două luni de la notificarea prezentei decizii, Spania transmite Comisiei următoarele informații:

- (a) suma totală (suma de bază și dobânzile aferente) care trebuie recuperată de la beneficiar;
- (b) o descriere detaliată a măsurilor deja adoptate și a celor planificate în vederea conformării cu prezenta decizie;
- (c) documentele care să demonstreze faptul că beneficiarul a fost somat să ramburseze ajutorul.

(2) Spania informează în continuare Comisia cu privire la progresele măsurilor naționale adoptate în vederea punerii în aplicare a prezentei decizii până când recuperarea ajutorului menționat la articolul 1 alineatele (1) și (3) a fost finalizată. Spania transmite imediat, la solicitarea Comisiei, informații privind măsurile care au fost deja adoptate și cele planificate în vederea conformării cu prezenta decizie. De asemenea, Spania furnizează informații detaliate privind valoarea ajutorului și a dobânzilor deja recuperate de la beneficiar.

Articolul 5

Prezenta decizie se adresează Regatului Spaniei.

Adoptată la Bruxelles, 31 august 2017.

Pentru Comisie
Margrethe VESTAGER
Membru al Comisiei

⁽³⁶⁾ Regulamentul (CE) nr. 794/2004 al Comisiei din 21 aprilie 2004 de punere în aplicare a Regulamentului (UE) 2015/1589 al Consiliului de stabilire a normelor de aplicare a articolului 108 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (JO L 140, 30.4.2004, p. 1).

⁽³⁷⁾ Regulamentul (CE) nr. 271/2008 al Comisiei din 30 ianuarie 2008 de modificare a Regulamentului (CE) nr. 794/2004 de punere în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 659/1999 al Consiliului de stabilire a normelor de aplicare a articolului 93 din Tratatul CE (JO L 82, 25.3.2008, p. 1).

DECIZIA (UE) 2018/119 A COMISIEI**din 18 septembrie 2017****privind ajutorul de stat SA.47702 (2017/C) (ex 2017/N) – Regatul Unit****Pachet alternativ pentru înlocuirea angajamentului Royal Bank of Scotland de a cesiona activitatea Rainbow**

[notificată cu numărul C(2017) 6184]

(Numai textul în limba engleză este autentic)

(Text cu relevanță pentru SEE)

COMISIA EUROPEANĂ,

având în vedere Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, în special articolul 108 alineatul (2) primul paragraf,

având în vedere Acordul privind Spațiul Economic European, în special articolul 62 alineatul (1) litera (a),

după ce a invitat părțile interesate să își prezinte observațiile în conformitate cu dispoziția (dispozițiile) menționată(e) anterior ⁽¹⁾ și având în vedere observațiile acestora,

întrucât:

1. PROCEDURA

- (1) Prin deciziile din 14 decembrie 2009 ⁽²⁾ („decizia de restructurare”), Comisia a declarat că o serie de măsuri de ajutor de stat ⁽³⁾ acordate întreprinderii Royal Bank of Scotland („RBS”) sunt compatibile cu piața internă. S-a ajuns la această concluzie pe baza planului de restructurare („planul de restructurare”) și a angajamentelor („angajamentele”) emise de către guvernul Regatului Unit („autoritățile din Regatul Unit”).
- (2) Prin decizia din 9 aprilie 2014 ⁽⁴⁾ („decizia de restructurare modificată”), Comisia a declarat că lista angajamentelor modificate care îi fusese notificată ⁽⁵⁾ („angajamentele modificate”) nu constituie ajutor de stat. De asemenea, angajamentele modificate nu afectează concluzia la care s-a ajuns în decizia de restructurare, conform căreia ajutorul de stat acordat întreprinderii RBS este compatibil cu piața internă în temeiul articolului 107 alineatul (3) litera (b) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE).
- (3) De la adoptarea deciziei de restructurare modificate, serviciile Comisiei, autoritățile din Regatul Unit și RBS (în mod direct sau prin mandatarul însărcinat cu monitorizarea numit în temeiul deciziei de restructurare) au avut frecvent schimburi de opinii sub formă de reuniuni, teleconferințe și schimburi de e-mailuri și de documente.
- (4) La 17 februarie 2017, *Her Majesty's Treasury* („HMT”) a anunțat în mod public că va urmări să obțină o modificare formală vizând înlocuirea angajamentului de cesionare a activității Rainbow ⁽⁶⁾ cu un pachet de măsuri menite să ducă la o creștere a concurenței pe piața serviciilor bancare pentru IMM-uri și întreprinderi de dimensiuni medii ⁽⁷⁾ („piața serviciilor bancare pentru IMM-uri și întreprinderi de dimensiuni medii”).
- (5) Prin scrisoarea din 2 martie 2017, autoritățile din Regatul Unit au transmis Comisiei o cerere oficială de a înlocui angajamentul privind cesionarea așa-numitei activități Rainbow, astfel cum fusese identificat în decizia de restructurare ⁽⁸⁾ și modificat ulterior în decizia de restructurare modificată ⁽⁹⁾.

⁽¹⁾ JO C 142, 5.5.2017, p. 8.⁽²⁾ JO C 119, 7.5.2010, p. 1.⁽³⁾ Pentru o listă completă a măsurilor de ajutor de stat aprobate, a se vedea considerentele 31-77 din decizia de restructurare.⁽⁴⁾ JO C 24, 23.1.2015, p. 4.⁽⁵⁾ Pentru o imagine de ansamblu a modificărilor solicitate, a se vedea considerentele 27-49 din decizia de restructurare modificată.⁽⁶⁾ Considerentul 73 din decizia de restructurare.⁽⁷⁾ Conform considerentului 73 din decizia de restructurare, piața serviciilor bancare pentru IMM-uri este definită ca segmentul de piață a serviciilor bancare care acoperă firmele cu o cifră de afaceri de până la 25 de milioane GBP, iar piața serviciilor bancare pentru întreprinderi de dimensiuni medii este definită ca segmentul de piață care acoperă firmele cu o cifră de afaceri cuprinsă între 25 de milioane GBP și un miliard GBP.⁽⁸⁾ Considerentul 93 din decizia de restructurare.⁽⁹⁾ Considerentul 28 și angajamentele modificate 3.1 și 3.2. litera A din anexa I la decizia de restructurare modificată.

- (6) Prin scrisoarea din 4 aprilie 2017 („decizia de inițiere”), Comisia a informat autoritățile din Regatul Unit că a decis să inițieze procedura prevăzută la articolul 108 alineatul (2) din TFUE cu privire la această cerere.
- (7) La 5 mai 2017, decizia de inițiere a fost publicată în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene* ⁽¹⁰⁾. Comisia a invitat părțile interesate să își prezinte observațiile.
- (8) La 8 mai 2017, autoritățile din Regatul Unit au transmis răspunsul la decizia de inițiere.
- (9) În mai și iunie 2017, Comisia a primit observații de la părțile interesate. Au fost organizate reuniuni cu unele părți interesate, pentru a clarifica observațiile primite. Comisia a pus la dispoziția autorităților din Regatul Unit observațiile primite de la părțile interesate.
- (10) La 22 iunie 2017, autoritățile din Regatul Unit au transmis răspunsul la observațiile primite de la părțile interesate și la observațiile primite ca parte a exercițiului de testare a pieței al autorităților din Regatul Unit ⁽¹¹⁾.
- (11) Prin scrisoarea din 28 iulie 2017, autoritățile din Regatul Unit au trimis Comisiei o notificare actualizată, care prezenta o actualizare a pachetului alternativ propus în notificarea inițială din 2 martie 2017.

2. OBSERVAȚIE SUPLIMENTARĂ

- (12) Dat fiind faptul că Regatul Unit și-a notificat, la data de 29 martie 2017, intenția de a părăsi Uniunea Europeană, în conformitate cu articolul 50 din Tratatul privind Uniunea Europeană, tratatele vor înceta să se aplice Regatului Unit de la data intrării în vigoare a acordului de retragere sau, în lipsa acestuia, în termen de doi ani de la notificare, cu excepția cazului în care Consiliul European, în acord cu Regatul Unit, decide prelungirea acestei perioade. În consecință, și fără a aduce atingere dispozițiilor din acordul de retragere, prezenta decizie se aplică numai până în momentul în care Regatul Unit încetează să mai fie stat membru.

3. DESCRIEREA DETALIATĂ A MĂSURII/AJUTORULUI

3.1. RBS ȘI PUNEREA ÎN APLICARE A PLANULUI DE RESTRUCTURARE ȘI A PLANULUI DE RESTRUC- TURARE MODIFICAT

3.1.1. RBS

- (13) Cu sediul în Edinburgh, RBS ⁽¹²⁾ este unul dintre cele mai mari grupuri de servicii financiare din Europa, care prestează servicii pentru clienți persoane fizice, persoane juridice și instituții. La sfârșitul anului 2016, RBS a înregistrat un bilanț total de 799 de miliarde GBP ⁽¹³⁾ și active totale ponderate în funcție de risc („RWA”) ⁽¹⁴⁾ de 228 de miliarde GBP.
- (14) O descriere detaliată a măsurilor de ajutor de stat în favoarea RBS se regăsește în considerentele 31-54 din decizia de restructurare. Decizia de restructurare modificată ⁽¹⁵⁾ a indicat faptul că singura măsură de asistență financiară neîncheiată sau nerambursată încă în 2013 era recapitalizarea în valoare de 45,5 miliarde GBP în acțiuni ordinare și acțiuni din clasa B ⁽¹⁶⁾, la care se referă acțiunea cu acces la dividende (*Dividend Access Share* - „DAS”) deținută de stat. DAS a fost creată pentru a acorda autorităților din Regatul Unit drepturi sporite la dividende.

⁽¹⁰⁾ A se vedea nota de subsol 1.

⁽¹¹⁾ Această testare a pieței include interviurile desfășurate de autoritățile din Regatul Unit cu șase entități concurente mari, 12 entități concurente mai mici și șapte respondenți cu capital de risc și Fintech, precum și o cercetare comandată de RBS și efectuată de Charterhouse privind comportamentul clienților din perimetrul W&G în materie de schimbare a furnizorului. Entitățile concurente mari au fost CYBG PLC; Co-op Bank; Handelsbanken; Metro Bank; Santander UK PLC; și TSB Bank. Entitățile concurente mai mici au fost Aldermore Group PLC; Allied Irish Bank; Atom Bank; Cumberland Building Society; Danske Bank; Monzo; OakNorth Bank; Paragon Bank PLC; Shawbrook Bank; Starling Bank; Tesco Bank; și Virgin Money. Respondenții cu capital de risc și Fintech au fost British Business Bank Investments Limited; Business Growth Fund; Funding Circle; Louise Beaumont (expert fintech independent); Iwoca; Nesta; și Transferwise.

⁽¹²⁾ O descriere detaliată a RBS se regăsește în considerentele 4-11 din decizia de restructurare modificată. Cifrele-cheie pro forma din 2008 până în 2016 sunt descrise în considerentele 7-10 din decizia de inițiere.

⁽¹³⁾ În această decizie, Comisia utilizează rezultatele publicate de RBS în raportul anual și în conturile anuale pentru anul complet 2016.

⁽¹⁴⁾ RWA reprezintă o metodă de măsurare a valorii activelor unei bănci, adaptate la risc. Această metodă de măsurare este utilizată pentru a stabili cerințele de capital.

⁽¹⁵⁾ Considerentul 11 din decizia de restructurare modificată.

⁽¹⁶⁾ Fonduri proprii de nivel 1 de bază fără drept de vot, astfel cum sunt descrise în considerentul 38 din decizia de restructurare.

- (15) În august 2015, autoritățile din Regatul Unit au vândut 5,4 % din bancă, ⁽¹⁷⁾ ceea ce a reprezentat prima vânzare de acțiuni deținute de guvern în grupul RBS. Toate acțiunile din clasa B au fost convertite în acțiuni ordinare în octombrie 2015 ⁽¹⁸⁾. În ceea ce privește DAS, RBS a plătit autorităților din Regatul Unit un dividend final în martie 2016, iar DAS a fost retrasă ulterior ⁽¹⁹⁾. Ca urmare a acestor acțiuni, autoritățile din Regatul Unit dețin în prezent 8,4 miliarde de acțiuni ordinare în cadrul RBS, reprezentând 71,2 % din capitalul social ordinar al societății ⁽²⁰⁾.

3.1.2. PUNEREA ÎN APLICARE A ANGAJAMENTELOR ȘI A ANGAJAMENTELOR MODIFICATE

- (16) Punerea în aplicare a angajamentelor de cesionare și comportamentale care au condus la decizia de restructurare modificată este descrisă în mod detaliat în considerentele 12-22 din decizia de restructurare modificată.
- (17) Punerea în aplicare a angajamentelor incluse în decizia de restructurare modificată este descrisă în considerentele 15-16 din decizia de inițiere. RBS a finalizat aceste cesionări înainte de termenele angajate, cu excepția angajamentului cu privire la cesionarea activității Rainbow.

3.2. ANGAJAMENTUL DE A CESIONA ACTIVITATEA RAINBOW

- (18) Angajamentele și angajamentele modificate au inclus cesionarea mai multor activități, inclusiv a activităților sucursalelor RBS din sectorul comerțului cu amănuntul și al IMM-urilor din Anglia și Țara Galilor, precum și a activităților sucursalelor NatWest din sectorul comerțului cu amănuntul și al IMM-urilor din Scoția, împreună cu cesionarea activității directe pentru IMM-uri și anumiți clienți întreprinderi de dimensiuni medii („activitatea Rainbow”). Termenul inclus în decizia de restructurare a fost 31 decembrie 2013, iar în decizia de restructurare modificată termenul a fost prelungit până la 31 decembrie 2017.
- (19) În evaluarea compatibilității ajutorului de care beneficiază RBS în decizia de restructurare, Comisia a constatat că angajamentul de a cesiona activitatea Rainbow a contribuit la limitarea denaturării concurenței create de ajutorul de pe piața serviciilor bancare pentru IMM-uri și întreprinderi de dimensiuni medii din Regatul Unit.
- (20) O descriere detaliată a procesului parcurs de RBS și de autoritățile din Regatul Unit pentru a cesiona activitatea Rainbow, precum și a dificultăților conexe întâmpinate, este prezentată în considerentele 19-25 din decizia de inițiere.
- (21) Prin scrisoarea din 2 martie 2017, autoritățile din Regatul Unit au transmis Comisiei cererea de a înlocui angajamentul privind cesionarea activității Rainbow cu un pachet alternativ de angajamente. Prin scrisoarea din 28 iulie 2017, autoritățile din Regatul Unit au trimis Comisiei o notificare modificată, care prezenta o actualizare a pachetului alternativ propus în notificarea inițială.

3.3. PACHETUL ALTERNATIV ACTUALIZAT PROPUȘ DE AUTORITĂȚILE DIN REGATUL UNIT

- (22) Potrivit autorităților din Regatul Unit, obiectivul pachetului alternativ propus este, având în vedere dificultățile aferente cesionării activității Rainbow ⁽²¹⁾, acela de a găsi o alternativă care să fie cel puțin echivalentă cu angajamentul inițial de a cesiona activitatea Rainbow în ceea ce privește domeniul de aplicare și impactul și care, de asemenea: (i) să aibă un impact mai rapid și, astfel, să atenueze mai eficient orice denaturare a concurenței; (ii) să țină seama de condițiile actuale de pe piață și de nevoile specifice ale entităților concurente („entitățile concurente”) ⁽²²⁾ și alte altor potențiali noi operatori pe piața serviciilor bancare pentru IMM-uri și întreprinderi de dimensiuni medii din Regatul Unit; și (iii) să nu pună în pericol viabilitatea întreprinderii RBS.
- (23) Pachetul alternativ actualizat include o serie de măsuri corective comportamentale și constă în două elemente
- (a) Fondul pentru capacități și inovare („măsura A”); și
- (b) Schema de stimulente pentru schimbarea furnizorului („măsura B”).

⁽¹⁷⁾ Comunicatul de presă al HMT: <https://www.gov.uk/government/news/government-begins-sale-of-its-shares-in-the-royal-bank-of-scotland>.

⁽¹⁸⁾ Comunicatul de presă al RBS: <http://otp.investis.com/clients/uk/rbs/RNS/regulatory-story.aspx?cid=365&newsid=580941>.

⁽¹⁹⁾ Comunicatul de presă al RBS: <http://otp.investis.com/clients/uk/rbs/rns1/regulatory-story.aspx?cid=365&newsid=687910>.

⁽²⁰⁾ Raportul anual și conturile anuale pentru 2016-2017 ale UK Financial Investments Ltd.

⁽²¹⁾ Descrise în considerentele 19-25 din decizia de inițiere.

⁽²²⁾ Entități financiare nou-întrate pe piață care concurează pentru oportunități de afaceri cu cele patru bănci naționale consacrate, care dețin cea mai mare cotă de piață (cotă de piață cumulată de 82 % în 2015) pe piața serviciilor bancare pentru IMM-uri și întreprinderi de dimensiuni medii din Regatul Unit.

- (24) Pentru gestionarea și controlul Fondului pentru capacități și inovare și al Schemei de stimulente pentru schimbarea furnizorului ar urma să fie înființat un organism independent („organismul”) ⁽²³⁾.
- (25) Pachetul alternativ actualizat ar urma să fie finanțat de RBS. Autoritățile din Regatul Unit estimează că, în total, costul pachetului suportat de RBS se va situa între [0,51,5] miliarde GBP, luând în considerare costul de investiție inițial și o scădere în timp a veniturilor RBS ⁽²⁴⁾.

3.3.1. FONDUL PENTRU CAPACITĂȚI ȘI INOVARE („MĂSURA A”)

- (26) Fondul pentru capacități și inovare ar urma să se ridice la suma de 425 de milioane GBP, care ar urma să fie distribuită entităților eligibile (i) pentru a dezvolta capacitatea de a concura cu RBS în privința prestării de servicii bancare pentru IMM-uri; și/sau (ii) pentru a dezvolta și îmbunătăți produsele și serviciile financiare care sunt disponibile pentru IMM-uri. Proiectele de investiții care ar putea beneficia de sprijin trebuie să vizeze scopurile permise ⁽²⁵⁾.
- (27) Fondul pentru capacități și inovare ar urma să fie împărțit în patru grupuri, iar fondurile ar urma să fie puse la dispoziție astfel cum se prevede în tabelul 1:

Tabelul 1

Granturi disponibile pentru Fondul pentru capacități și inovare

Grupul	Scopul	Granturile disponibile
A. Grupul pentru capacități avansate de conturi curente de afaceri (BCA) ⁽¹⁾ (280 de milioane GBP)	Facilitarea dezvoltării unor oferte de produse de tip BCA mai avansate și a unor seturi de produse auxiliare de către bănci cu o capacitate de conturile curente de afaceri existentă și substanțială	1 × 120 de milioane GBP 1 × 100 de milioane GBP 1 × 60 de milioane GBP
B. Grupul pentru dezvoltare a capacităților de conturile curente de afaceri (80 de milioane GBP)	Facilitarea modernizării ofertelor de produse de tip BCA existente sau dezvoltarea unor propuneri noi	1 × 50 de milioane GBP 2 × 15 milioane GBP
C. Grupul pentru creditare și plăți inovatoare (40 de milioane GBP)	Facilitarea dezvoltării unor activități noi și existente de creditare și de plăți pentru IMM-uri, cu un accent deosebit pe facilitarea dezvoltării unor noi tehnologii pentru piețele relevante	4 × 10 milioane GBP
D. Fondul pentru inovare fin-tech pentru servicii financiar-bancare pe segmentul de corporate (25 de milioane GBP)	Facilitarea comercializării de tehnologie financiară relevantă pentru IMM-uri	5 × 5 milioane GBP

⁽¹⁾ Cont curent de afaceri (business current accounts – „BCA”): înseamnă un cont propus mai degrabă întreprinderilor decât persoanelor fizice, care oferă facilitatea de a deține depozite, de a primi și de a face plăți prin cec și/sau prin card de debit, de a utiliza bancomate și de a face plăți regulate prin debitare directă și/sau prin ordin de plată programat, dar nu include (i) un cont în care fondurile bănești sunt deținute în depozit într-o altă monedă decât moneda oficială a Regatului Unit; sau (ii) un cont în care fondurile de credit sunt deținute și deduse din creanțe ipotecare sau dintr-un împrumut (altul decât o facilitare de tip „descoperit de cont”).

Cele mai mari plăți din Fondul pentru capacități și inovare ar urma să fie orientate către entități cu o capacitate de conturi curente de afaceri existentă puternică. Cele mai mari trei granturi vor fi acordate entităților cu astfel de capacități, consolidând capacitatea acestora de a concura cu RBS în privința prestării de servicii bancare și a furnizării de produse financiare pentru IMM-uri. Criteriile de eligibilitate ale diferitelor grupuri sunt descrise mai detaliat în considerentele 28-31.

- (28) Criteriile de eligibilitate pentru grupul A: Acest grup ar urma să fie deschis pentru orice entitate care atrage depozite:
- (a) care are o ofertă de produse de tip BCA;

⁽²³⁾ Organismul va fi înființat pentru a facilita și a supraveghea realizarea pachetului alternativ. Acesta va fi guvernat de „Contractul-cadru și de ajutor de stat”, un contract ce va fi încheiat între HMT, organism și RBS cu privire la angajamente.

⁽²⁴⁾ Luând în considerare costul de investiție inițial, costurile anuale de funcționare aferente pachetului alternativ, precum și pierderile de venituri legate de clienții care se transferă la alte bănci ca urmare a măsurii B, compensate prin eliberarea de capital asociată acestor clienți.

⁽²⁵⁾ Descrise în considerentele 37 și 38 din prezenta decizie.

- (b) care este autorizată de Prudential Regulation Authority (Autoritatea de Reglementare Prudențială) din Regatul Unit pentru a accepta depozite;
 - (c) a cărei societate-mamă de cel mai înalt rang este sau ea însăși este, la data depunerii cererii, o entitate cu sediul în Regatul Unit, în Uniunea Europeană, în Spațiul Economic European sau în Elveția și este o entitate care atrage depozite sau un holding financiar;
 - (d) care deține active brute în Regatul Unit cu o valoare mai mică de 350 de miliarde GBP astfel cum reiese din ultima situație financiară consolidată publicată (sau din bilanțul intermediar);
 - (e) al cărei venit în Regatul Unit corespunde în principal prestării de servicii de atragere de depozite, de creditare sau de plată către persoane fizice și întreprinderi din Regatul Unit; și
 - (f) care și-a exprimat intenția de a își extinde oferta comercială pentru IMM-uri prin dezvoltarea de noi produse, prin extinderea pe noi piețe geografice din Regatul Unit sau în noi sectoare de activitate și/sau investind în nivelurile de servicii pentru clienți.
- (29) Criteriile de eligibilitate pentru grupul B: ar urma să se aplice aceleași criterii de eligibilitate ca cele prezentate la considerentul 28 cu privire la grupul A, cu excepția faptului că entitatea nu trebuie să aibă o ofertă de produse de tip BCA în prezent (deși aceasta trebuie, cel puțin, să își fi declarat în mod public intenția de a lansa o astfel de ofertă).
- (30) Criteriile de eligibilitate pentru grupul C: acest grup ar urma să fie deschis pentru entitățile din grupul A, pentru entitățile din grupul B și pentru orice altă entitate:
- (a) a cărei societate-mamă de cel mai înalt rang este sau ea însăși este, la data depunerii cererii, o entitate cu sediul în Regatul Unit, în Uniunea Europeană, în Spațiul Economic European sau în Elveția;
 - (b) care obține (sau, dacă respectiva entitate face parte dintr-un grup, acel grup obține) cea mai mare parte a veniturilor din prestarea de servicii financiare pentru persoane fizice și întreprinderi; și
 - (c) care oferă sau și-a exprimat intenția de a își extinde oferta comercială pentru a include servicii de creditare sau de plată pentru IMM-uri în Regatul Unit sau servicii de plăți internaționale pentru IMM-uri.
- (31) Criteriile de eligibilitate pentru grupul D: acest grup ar urma să fie deschis pentru orice entitate:
- (a) a cărei societate-mamă de cel mai înalt rang este sau ea însăși este, la data depunerii cererii, o entitate cu sediul în Regatul Unit, în Uniunea Europeană, în Spațiul Economic European sau în Elveția;
 - (b) care fie furnizează sau dezvoltă produse sau servicii financiare în mod preponderent către sau pentru IMM-uri din Regatul Unit, fie furnizează produse sau servicii pentru IMM-uri din Regatul Unit; și
 - (c) care a mobilizat capital în valoare de cel puțin 1 milion GBP în perioada de trei ani înainte de data prezentării argumentelor economice către organism.
- (32) Organismul ar urma să gestioneze și să controleze Fondul pentru capacități și inovare. Organismul este conceput pentru a fi independent atât de RBS, cât și de autoritățile din Regatul Unit, și va dispune de competențele necesare pentru a-și îndeplini sarcina de a administra sau de a asigura administrarea cererilor pentru Fondul pentru capacități și inovare, precum și monitorizarea utilizării fondurilor. Vor exista patru grupuri de garanții cu privire la utilizarea fondurilor de către entitățile destinate care ar urma să funcționeze pe tot ciclul de viață al fondului: (i) garanții înainte de plată, (ii) raportare și monitorizare continuă de către organism, (iii) dreptul de audit al organismului și (iv) dreptul organismului de a recupera fondurile (*claw back*).
- (33) Primul grup de garanții intervine înainte de plată. Solicitanții vor trebui să prezinte organismului un plan de afaceri care să prezinte, cu un nivel rezonabil de detaliere, modul în care solicitantul propune să utilizeze orice fonduri acordate. Ulterior, organismul trebuie să analizeze fiecare element al planului în funcție de o serie de factori prestabiliți și dacă planul corespunde scopurilor permise ⁽²⁶⁾.
- (34) Al doilea grup de garanții constă în raportarea și monitorizarea continuă de către organism: destinatarii vor raporta trimestrial organismului pentru o perioadă de 18 luni (organismul va întocmi propriul său raport anual privind modul în care a administrat fondul). Raportul va conține detalii privind modul în care au fost utilizate fondurile primite, inclusiv suma totală cheltuită în ultimele trei luni. În cazul entităților din grupul A, al entităților din grupul B și al entităților din grupul C, raportul va include:
- (a) o scurtă prezentare a evoluției activității pentru IMM-uri a entității în anul precedent;

⁽²⁶⁾ Descrise în considerentele 37 și 38 din prezenta decizie.

- (b) o imagine de ansamblu și o cuantificare a investițiilor făcute în activitatea relevantă în ultimele trei luni și modul în care aceste evoluții se raportează la argumentele economice ale acesteia;
 - (c) detalii privind volumele de activitate pentru IMM-uri a entității, inclusiv cifrele în materie de clienți și de conturi curente de afaceri, soldurile creditelor și ale depozitelor;
 - (d) confirmarea că tragerile din Fondul pentru capacitățile destinate IMM-urilor au fost utilizate în scopurile permise; și
 - (e) alte elemente convenite de organism împreună cu entitatea destinată.
- (35) Al treilea grup de garanții constă în dreptul de audit al organismului: organismul ar urma să aibă capacitatea contractuală de a desemna o „persoană calificată” ⁽²⁷⁾ care să investigheze și să auditeze utilizarea fondurilor de către destinatari în cazul în care organismul a avut motive să pună la îndoială faptul că destinatarul utilizează în mod adecvat și complet fondurile primite în cadrul măsurii A.
- (36) Al patrulea grup de garanții constă în dreptul organismului de a recupera fondurile: dacă organismul consideră (în urma unui audit sau din alte motive) că a avut loc o încălcare gravă a acordului încheiat între organism și destinatar, cel dintâi poate solicita recuperarea fondurilor plătite deja celui din urmă. Aceasta include orice neutilizare a sumei finanțate în scopurile permise sau orice utilizare a sumei finanțate în scopuri interzise ⁽²⁸⁾: în astfel de cazuri, organismul poate solicita destinatarului să remedieze încălcarea sau poate solicita rambursarea (integrală sau parțială a) sumei finanțate.
- (37) Dispozițiile privind stabilirea utilizării fondurilor din grupul A, grupul B și grupul C vor include dispoziții care să prevadă că:
- (a) entitatea va utiliza grantul în scopuri care au o legătură demonstrabilă cu (i) îmbunătățirea rezultatelor privind clienții pentru IMM-uri; și/sau (ii) extinderea capacității antreprenoriale a entității, a ofertei de produse și/sau a piețelor țintă pentru a își îmbunătăți oferta pentru IMM-uri („principiile generale”).
 - (b) grantul poate fi utilizat de către entitate pentru a își acoperi cheltuielile de capital sau cheltuielile de funcționare în legătură cu următoarele scopuri („scopurile permise”):
 - (1) dezvoltarea sistemelor și/sau a infrastructurii necesare pentru a își extinde fie, (i) în cazul unei entități din grupul A sau al unei entități din grupul B, activitatea de servicii bancare pentru IMM-uri, fie, (ii) în cazul unei entități din grupul C, activitatea de creditare pentru IMM-uri sau activitatea de plăți pentru IMM-uri [„activitatea(activitățile) relevantă(e)”];
 - (2) recrutarea și plata angajaților în vederea extinderii și/sau a desfășurării activității (activităților) sale relevante;
 - (3) comercializarea produselor legate de activitatea(activitățile) sa(sale) relevantă(e);
 - (4) achiziția sau închirierea de spații necesare pentru a își extinde activitatea(activitățile) relevantă(e); sau
 - (5) orice alt scop care respectă (în opinia organismului) principiile generale.
 - (c) Grantul nu poate fi utilizat de o entitate în niciunul dintre următoarele scopuri interzise:
 - (1) pentru a subvenționa reduceri temporare de prețuri pentru produsele și/sau serviciile bancare;
 - (2) pentru a rambursa orice datorie existentă;
 - (3) pentru a oferi finanțare în mod direct clienților;
 - (4) pentru a finanța cheltuielile de capital și/sau cheltuielile de funcționare pe care societatea le planificase înainte de data depunerii cererii și: (a) pe care societatea ar urma să le facă indiferent dacă primește sau nu orice sumă din Fondul pentru capacități și inovare; sau (b) care fuseseră incluse în planul de afaceri al societății înainte de data depunerii cererii;
 - (5) pentru a returna capital prin orice mijloace acționarilor existenți ai societății; sau
 - (6) într-un scop care nu respectă principiile generale și/sau argumentele economice ale acesteia.

⁽²⁷⁾ Similar desemnărilor reglementare conform secțiunii 166 din *Financial Services and Markets Act 2000* (Legea din 2000 privind serviciile financiare și piețele).

⁽²⁸⁾ Descrise în considerentele 37 și 38.

- (38) Dispozițiile privind stabilirea utilizării fondurilor din grupul D vor include dispoziții care să prevadă că:
- (a) entitatea va utiliza un grant pentru a dezvolta, îmbunătăți, exploata, extinde și/sau comercializa produsul sau serviciul său Fintech ⁽²⁹⁾ (sau pentru a sprijini dezvoltarea, îmbunătățirea, exploatarea, extinderea și/sau comercializarea acestuia), iar grantul poate fi utilizat de o entitate pentru a acoperi cheltuielile de capital și cheltuielile de funcționare ale acestuia în legătură cu următoarele scopuri („scopurile permise”):
 - (1) dezvoltarea sistemelor și/sau a infrastructurii necesare pentru a dezvolta, îmbunătăți, exploata, extinde și/sau comercializa produsul sau serviciul Fintech;
 - (2) recrutarea și plata angajaților în vederea dezvoltării, îmbunătățirii, exploatarea, extinderii și/sau a comercializării produsului sau a serviciului Fintech;
 - (3) comercializarea produsului sau a serviciului Fintech; sau
 - (4) orice alt scop care (în opinia organismului) promovează dezvoltarea, îmbunătățirea, exploatarea, extinderea și/sau comercializarea produsului sau a serviciului Fintech;
 - (b) grantul nu poate fi utilizat de o entitate în următoarele scopuri interzise:
 - (1) pentru a rambursa orice datorie existentă;
 - (2) pentru a oferi finanțare în mod direct clienților;
 - (3) pentru a returna capital prin orice mijloace acționarilor existenți ai societății; sau
 - (4) într-un scop care nu respectă planul de activitate al entității.
- (39) Finanțarea pentru entitățile din grupurile A, B și C ar urma să fie etapizată astfel încât orice entitate căreia nu i se aprobă cererea pentru grupul A să fie eligibilă pentru a solicita finanțare din grupul B și orice entitate căreia nu i se aprobă cererea pentru grupul B să fie eligibilă pentru a solicita finanțare din grupul C. Procesul de finanțare din grupul D se va desfășura concomitent cu procesul de finanțare pe etape pentru grupurile A, B și C.
- (40) Organismul va propune Fondul pentru capacități și inovare entităților din grupurile A și D în cel mai scurt timp posibil după înființarea acestuia și după semnarea Contractului-cadru și de ajutor de stat ⁽³⁰⁾. În cazul organismelor din grupurile B și C, fondul le va fi propus la 3 și (respectiv) 6 luni de la data la care Fondul pentru capacități și inovare a fost propus entităților din grupul A.
- (41) Perioada de depunere a cererilor pentru fondurile din grupul A se va încheia în termen de 2 luni de la data la care organismul va începe să propună fondul, în timp ce perioada de depunere a cererilor pentru fondurile din grupul B se va încheia în termen de 5 luni de la această dată, iar perioada pentru grupul C se va încheia în termen de 8 luni de la această dată. Perioada de depunere a cererilor pentru fondurile din grupul D se va derula concomitent cu perioadele de depunere a cererilor pentru fondurile din grupurile A – C și se va încheia în termen de 6 luni de la data la care organismul a propus fondul prima oară.
- (42) Se preconizează că fondul își va înceta existența după încheierea Schemei de stimulente pentru schimbarea furnizorului (deși termenul poate fi prelungit pe baza unor criterii prestabilite în funcție de cantitatea de fonduri nedistribuite rămase). Drepturile și obligațiile organismului în ceea ce privește raportarea ar urma să continue, însă, pentru o perioadă de trei luni de la încetarea ultimului acord încheiat între organism și orice destinatar care participă la Fondul pentru capacități și inovare.
- (43) Costul pentru RBS al măsurii A include costul de investiție inițial de 425 de milioane GBP plus cheltuielile de funcționare ale organismului ⁽³¹⁾, care ar urma să fie plătite de RBS.

3.3.2. SCHEMA DE STIMULENTE PENTRU SCHIMBAREA FURNIZORULUI („MĂSURA B”)

- (44) Entitățile eligibile să participe la Schema de stimulente pentru schimbarea furnizorului („entitățile eligibile”) sunt entitățile care atrag depozite și care îndeplinesc următoarele criterii:
- (a) au sau și-au declarat în mod public intenția de a lansa o ofertă de conturi curente de afaceri;
 - (b) îndeplinesc criteriile prevăzute la considerentul 28 literele (b)-(f) pentru o entitate din grupul A; și
 - (c) participă la *Current Account Switching Service* din Regatul Unit (Serviciul de schimbare a conturilor curente) („CASS”) ⁽³²⁾.

⁽²⁹⁾ Tehnologie financiară sau Fintech este o linie de activitate bazată pe utilizarea de software pentru a presta servicii financiare, cum ar fi servicii de la persoană la persoană, servicii externalizate spre public etc.

⁽³⁰⁾ A se vedea nota de subsol 23.

⁽³¹⁾ Finanțarea totală pentru înființarea și funcționarea organismului va fi de 20 de milioane GBP.

⁽³²⁾ Un serviciu gestionat de Bacs Payment Schemes Limited, care permite transferarea automată a tuturor acordurilor de plată la o nouă bancă și închiderea unui cont existent. A se vedea: <https://www.currentaccountswitch.co.uk>

- (45) Schema de stimulente pentru schimbarea furnizorului finanțată de RBS ar urma să ofere finanțare organismului pentru ca acesta să distribuie fonduri entităților eligibile pe măsură ce acestea din urmă reușesc să schimbe clienții. Scopul este să se permită entităților eligibile să ofere stimulente care să încurajeze clienții serviciilor bancare pentru IMM-uri furnizate de RBS să își transfere conturile curente de afaceri, conturile de depozit și împrumuturile la entitățile eligibile. Aceasta ar urma să ia forma unui angajament din partea RBS:
- (a) de a plăti entităților eligibile până la 225 de milioane GBP reprezentând înzestrări financiare (cu alte cuvinte, un stimulent monetar) în legătură cu orice clienți care sunt de acord să își transfere conturile curente de afaceri „înzestrări pentru conturi curente de afaceri”];
 - (b) de a plăti o sumă suplimentară de până la 50 de milioane GBP pentru înzestrări în legătură cu împrumuturi („înzestrări pentru împrumuturi”) pentru clienții care transferă un produs de creditare odată cu conturile lor curente de afaceri;
 - (c) de a aloca o sumă suplimentară de 75 de milioane GBP din costurile sale, care ar fi disponibilă de asemenea pentru a facilita schimbarea furnizorului (compensație pentru taxele de întrerupere în legătură cu transferul soldurilor creditelor sau alte costuri terțe, cum ar fi cheltuielile juridice).
- (46) Înzestrările pentru conturi curente de afaceri și înzestrările pentru împrumuturi vor permite entităților eligibile să finanțeze oferte de preț atractive sau alte stimulente pentru clienții RBS din perimetrul Williams & Glyn („W&G”) ⁽³³⁾ și să atragă acești clienți să schimbe entitatea.
- (47) Înzestrările pentru conturi curente de afaceri plătite entităților destinate ar urma să fie structurate semnificativ pe niveluri astfel încât acestea să dispună de resurse suficiente pentru a oferi stimulente convingătoare pentru ca clienții IMM mai mici și mai mari să se transfere la acestea. Sumele înzestrărilor pentru conturi curente de afaceri propuse a fi oferite la începutul schemei sunt prezentate în tabelul de mai jos.

Tabelul 2

Sume inițiale propuse ale înzestrărilor pentru conturi curente de afaceri din Schema de stimulente pentru schimbarea furnizorului

Categoria de cifră de afaceri a clientului IMM	Suma înzestrării pentru conturi curente de afaceri (GBP)
< 15 000 GBP	750
15 000 GBP – 100 000 GBP	1 000
100 001 GBP – 1 000 000 GBP	3 000
1 000 001 GBP – 1 500 000 GBP	6 250
1 500 001 GBP – 2 000 000 GBP	13 125
2 000 001 GBP – 2 500 000 GBP	16 875
2 500 001 – 7 500 000 GBP	25 000
> 7 500 000 GBP	50 000

- (48) Înzestrările pentru împrumuturi vor permite entităților eligibile să reducă ratele dobânzilor aplicate împrumuturilor pentru clienți, crescând competitivitatea ofertelor acestora și menținând, în același timp, rentabilitatea adecvată a capitalului. În cazul în care un client își transferă contul curent de afaceri primar și un produs de creditare de la RBS, organismul va plăti entității destinate o înzestrare suplimentară de 2,5 % din soldul transferat al creditului tras.
- (49) RBS ar urma să se adreseze clienților săi din perimetrul W&G (care cuprinde aproximativ 200 000 de clienți ai serviciilor bancare pentru IMM-uri) cărora li s-ar furniza informații privind beneficiile schimbării furnizorului și posibile entități concurente alternative pe care aceștia le-ar putea lua în considerare.

⁽³³⁾ Termenii „Rainbow” și „W&G” se referă la același perimetru de activitate prevăzut în anexa 2 la Lista termenilor anexată deciziei de restructurare modificată.

- (50) RBS ar urma să înceapă să comunice clienților Schema de stimulente pentru schimbarea furnizorului la aproximativ trei luni de la lansarea pachetului, iar înzestrările ar urma să fie disponibile încă din al doilea trimestru al anului 2018 (la aproximativ trei luni de la data la care RBS începe comunicarea către clienții săi). Procesul de distribuire a înzestrărilor pentru Schema de stimulente pentru schimbarea furnizorului ar urma să fie repetat trimestrial atât timp cât sunt disponibile înzestrările. Înzestrările ar urma să înceteze când a fost plătită suma maximă de 225 de milioane GBP cu privire la înzestrările pentru conturi curente de afaceri sau, dacă acest lucru nu a intervenit mai devreme, în termen de 18 luni de la comunicarea de către RBS a Schemei de stimulente pentru schimbarea furnizorului [sub rezerva unei prelungiri de până la 12 luni, a se vedea considerentul 51 litera (d)].
- (51) Organismul ar urma să fie responsabil pentru gestionarea și controlul Schemei de stimulente pentru schimbarea furnizorului, pe lângă Fondul pentru capacități și inovare, și ar urma să monitorizeze comportamentul RBS față de clienți și modul în care RBS interacționează cu clienții în mod constant. Acest lucru ar include autorizarea organismului, sub rezerva legilor aplicabile și a cerințelor în materie de protecție a datelor:
- (a) să aducă modificări valorii înzestrărilor plătite pentru a asigura faptul că acestea sunt cât mai eficiente posibil;
 - (b) să aprobe materialele de comunicare ce trebuie să fie comunicate de RBS clienților săi IMM în legătură cu Schema de stimulente pentru schimbarea furnizorului;
 - (c) să solicite RBS să mărească frecvența acestor comunicări;
 - (d) să prelungească perioada de disponibilitate a înzestrărilor cu până la 12 luni în cazul în care mai puțin de [...] de clienți eligibili ⁽³⁴⁾ au schimbat furnizorul (sau au început procesul de schimbare) în termen de [...] luni de la data începerii Schemei de stimulente pentru schimbarea furnizorului („termenul prelungit de stimulente pentru schimbarea furnizorului”); și
 - (e) să solicite RBS să extindă baza de clienți cărora aceasta le trimite comunicările respective, în afara perimetrului W&G dacă, într-un termen dat, nu se atinge un volum dat de clienți care au schimbat furnizorul. Dacă perimetrul este extins, schema va viza ofertele de schimbare pentru IMM-uri care reprezintă aproximativ [...] din cota de piață a conturilor curente de afaceri din Regatul Unit. Perimetrul va fi extins în cazul în care:
 - (1) [...] ⁽³⁵⁾;
 - (2) [...]
 - (3) [...]
- (52) Pentru a asigura faptul că RBS dispune de stimulentele adecvate pentru a pune în aplicare în mod eficient Schema de stimulente pentru schimbarea furnizorului, în cazul în care mai puțin de [...] de clienți au schimbat furnizorul și există o subutilizare a înzestrărilor până la sfârșitul perioadei de [...] luni (sau, în cazul în care organismul decide să prelungească perioada relevantă, data la care se încheie perioada prelungită), RBS ar urma să transfere organismului un multiplu suplimentar predefinit („multiplicatorul”) din această subutilizare, sub rezerva unui plafon de 50 de milioane GBP.
- (53) Multiplicatorul a fost stabilit la [...] din subutilizare. Această sancțiune este supusă următoarelor condiții:
- (a) întrucât succesul Schemei de stimulente pentru schimbarea furnizorului va depinde de capacitatea entităților eligibile de a face propuneri atractive clienților IMM ai RBS, organismul ar urma să aibă competența de a reduce multiplicatorul în măsura în care acesta este convins în mod rezonabil de faptul că orice subutilizare a fost rezultatul unor factori independenți de controlul RBS;
 - (b) cu acordul organismului, RBS ar putea avea dreptul să restructureze înzestrările după o anumită perioadă, pentru a îmbunătăți eficacitatea schemei și pentru a reduce probabilitatea de a i se aplica o sancțiune; și
 - (c) dacă (i) organismul a extins perimetrul până la data încetării stimulentei pentru schimbarea furnizorului; (ii) există mai puțin de [...] de clienți care au schimbat furnizorul; și (iii) organismul consideră că RBS nu a comunicat în mod activ stimulentele pentru schimbarea furnizorului către clienții dintr-un grup mai mare, organismul poate mări multiplicatorul la un procent pe care îl consideră adecvat, sub rezerva unui plafon de 50 de milioane GBP.
- (54) [...]
- (55) În cazul în care suma subutilizării și a multiplicatorului (împreună cu orice alte sume recuperate și orice alte sume nedistribuite din Fondul pentru capacități și inovare) este mai mică de 5 milioane GBP, organismul va distribui fondurile unor organizații caritabile.

⁽³⁴⁾ Clienți eligibili înseamnă clienții diviziei RBS cunoscută sub denumirea de W&G, care este un IMM.

⁽³⁵⁾ [...] Secret de afaceri.

- (56) RBS va accepta acorduri de nesolicitare în cadrul Schemei de stimulente pentru schimbarea furnizorului, care vor interzice RBS și membrilor grupului acesteia (i) să ia anumite măsuri care ar putea avea un efect negativ asupra Schemei de stimulente pentru schimbarea furnizorului; și (ii) să invite, să determine clienții eligibili (sau clienții care și-au transferat conturile la o entitate eligibilă pentru a participa la Schema de stimulente pentru schimbarea furnizorului) sau să îi încurajeze pe aceștia să rămână clienți ai grupului cu privire la orice cont curent de afaceri sau produs de creditare relevant sau să transfere orice cont curent de afaceri sau produs de creditare relevant de la entitățile eligibile pentru a participa la Schema de stimulente pentru schimbarea furnizorului la orice membru al grupului în anumite perioade prevăzute.
- (57) Pentru a sprijini succesul Schemei de stimulente pentru schimbarea furnizorului, RBS va oferi entităților care participă la Schema de stimulente pentru schimbarea furnizorului opțiunea de a încheia un contract de intermediere interbancară, care să permită clienților pe care aceștia îi atrag în cadrul Schemei de stimulente pentru schimbarea furnizorului să opteze să utilizeze în continuare serviciile de tratare a numerarului și a cecurilor în sucursalele RBS („schema de acces la sucursale”). Acest acces la sucursale va fi disponibil clienților eligibili pentru o perioadă de cel puțin trei ani de la lansarea Schemei de stimulente pentru schimbarea furnizorului, în condiții comerciale rezonabile și nediscriminatorii, pe cheltuiala entității în cauză.
- (58) Costul inițial de investiție al măsurii B este de 350 de milioane GBP plus costul punerii în aplicare pentru RBS și pierderea permanentă de venituri viitoare de către RBS ⁽³⁶⁾.

4. OBSERVAȚII PRIMITE DE LA PĂRȚILE INTERESATE ȘI DE LA AUTORITĂȚILE DIN REGATUL UNIT

4.1. OBSERVAȚII GENERALE PRIVIND PACHETUL ALTERNATIV

- (59) Decizia de inițiere a oferit părților interesate posibilitatea de a formula observații privind propunerea autorităților din Regatul Unit. În faza de consultare a fost primit un număr mare de observații. Observațiile primite au vizat pachetul alternativ inițial, descris în considerentele 28-68 din decizia de inițiere („pachetul alternativ inițial”). Reflectând observațiile primite de la părțile interesate și propriul lor studiu de piață ⁽³⁷⁾, autoritățile din Regatul Unit au actualizat pachetul alternativ, astfel cum se descrie în secțiunea 2.3.
- (60) Având în vedere numărul mare de observații ⁽³⁸⁾, principalele observații prezentate de mai multe părți interesate pentru a contribui la evaluarea echivalenței pachetului alternativ cu cesionarea activității Rainbow sunt prezentate în această secțiune.

4.1.1. OBSERVAȚII GENERALE PRIMITE DE LA PĂRȚILE INTERESATE CU PRIVIRE LA PACHETUL ALTERNATIV

- (61) Majoritatea observațiilor primite indică faptul că pachetul alternativ inițial are o serie de caracteristici care ar putea consolida concurența pe piețele pentru IMM-uri din Regatul Unit. Unele dintre acestea indică faptul că pachetul alternativ ar avea un impact mai rapid asupra concurenței cu risc mai mic de execuție și că acesta are capacitatea de a consolida mai multe entități concurente (ca și în cazul cesionării activității Rainbow).
- (62) Unele părți interesate sugerează, cu privire la pachetul alternativ inițial general, că:
- (a) dimensiunea totală a pachetului alternativ inițial este insuficientă pentru a determina schimbări structurale pe piața pentru IMM-uri din Regatul Unit, care are bariere ridicate la schimbarea furnizorului;
 - (b) un transfer de conturi curente de afaceri echivalente cu o cotă de piață de 2 % din piața pentru IMM-uri nu este echivalent cu cesionarea activității Rainbow (care reprezintă aproximativ 5 % din cota de piață pentru IMM-uri în ceea ce privește numărul de clienți IMM);
 - (c) transferul de conturi curente de afaceri nu se referă la un transfer de active; și
 - (d) organismul și deciziile acestuia vor avea un rol esențial pentru succesul (sau eșecul) măsurilor alternative. Va fi dificil să se asigure faptul că organismul dispune de gradul necesar de imparțialitate.

⁽³⁶⁾ Autoritățile din Regatul Unit au estimat un cost de punere în aplicare de 38 de milioane GBP, suportat de RBS, și un cost permanent suplimentar de profit redus de aproximativ [...] GBP pe an.

⁽³⁷⁾ A se vedea nota de subsol 11.

⁽³⁸⁾ Observațiile au fost primite de la Santander UK plc, CYBG plc, Metro Bank PLC, Aldermore Bank plc, Masthaven Bank Ltd, Paragon Bank plc, Secure Trust Bank plc, Shawbrook Bank Ltd, Virgin Money plc, OakNorth Bank Ltd, Cumberland Building Society, Tide și RBS.

4.1.2. OBSERVAȚII GENERALE PRIMITE DE LA AUTORITĂȚILE DIN REGATUL UNIT CU PRIVIRE LA PACHETUL ALTERNATIV ȘI LA OBSERVAȚIILE PRIMITE DE LA PĂRȚILE INTERESATE

- (63) Autoritățile din Regatul Unit consideră că pachetul alternativ este cel puțin echivalent cu o cesionare a activității Rainbow în ceea ce privește impactul acestuia asupra limitării potențialelor denaturări ale concurenței și că acesta poate fi pus în aplicare cu o mai mare certitudine și mai repede decât o cesionare.
- (64) Autoritățile din Regatul Unit consideră că pachetul alternativ în ansamblu are scopul de a consolida capacitățile pe piață pentru a determina niveluri continue mai ridicate de schimbare la nivelul întregii piețe a serviciilor bancare pentru IMM-uri și întreprinderi de dimensiuni medii. Fiind cel mai mare actor de pe piață, această sarcină îi va reveni în cea mai mare parte RBS. Deși este mai greu de cuantificat decât beneficiile Schemei de stimulente pentru schimbarea furnizorului, Fondul pentru capacități și inovare va consolida ofertele de servicii bancare pentru IMM-uri ale mai multor bănci, asigurând o gamă mai largă de opțiuni pe piață, creând o diversitate a modelelor de afaceri și stimulând schimbarea furnizorului. Acesta va accelera, de asemenea, dezvoltarea de noi activități și noi tehnologii, care ar urma să slăbească dependența IMM-urilor de bănci.
- (65) Autoritățile din Regatul Unit susțin că pachetul alternativ a fost conceput pentru a îndeplini aceleași obiective ca cesionarea inițială a activității Rainbow:
- (a) reducerea cotei de piață deținută de RBS: punerea în aplicare a Schemei de stimulente pentru schimbarea furnizorului și furnizarea de fonduri pentru dezvoltarea capacităților bancare pentru IMM-urilor vor consolida concurenții mai mici și le vor permite acestora să exercite o presiune concurențială mai mare asupra RBS;
 - (b) reducerea câștigurilor comerciale obținute ca urmare a primirii ajutorului: pachetul alternativ are un cost inițial semnificativ, cu impact continuu suplimentar prin reducerea cifrei de afaceri ca urmare a reducerii numărului de clienți IMM prin Schema de stimulente pentru schimbarea furnizorului;
 - (c) transferul clienților IMM: spre deosebire de o cesionare, care ar implica transferul forțat al clienților IMM care nu au optat să schimbe banca, Schema de stimulente pentru schimbarea furnizorului încurajează clienții să ia singuri decizia de schimbare. Este mult mai probabil ca clienții responsabilizați să interacționeze cu noua lor bancă și să se transfere din nou în viitor dacă pot obține o ofertă mai bună de la o altă bancă; și
 - (d) accesul la sucursale pentru a răspunde nevoilor clienților IMM: schema de acces la sucursale sprijină transferul clienților de la RBS la entitățile concurente în cadrul Schemei de stimulente pentru schimbarea furnizorului, întrucât acești clienți nu vor trebui să își modifice acordurile de tratare a numerarului de zi cu zi.
- (66) În ceea ce privește impactul pachetului alternativ asupra segmentului de întreprinderi de dimensiuni medii, autoritățile din Regatul Unit consideră, de asemenea, că:
- (a) RBS a pierdut [5-10] % din cota de piață din segmentul clienților persoane juridice începând cu al patrulea trimestru al anului 2010, de la o cotă de [30-35] % ajungând la o cotă de [20-25] %. RBS nu mai este cea mai mare bancă pentru furnizarea de servicii pentru clienții întreprinderi de dimensiuni medii din Regatul Unit. Această reducere a cotei de piață depășește, de asemenea, în mod considerabil, reducerea cotei de piață în urma cesionării activității Rainbow ⁽³⁹⁾.
 - (b) Fondul pentru capacități și inovare include o serie de granturi extrem de semnificative pentru a ajuta băncile cu franciză existentă pentru serviciile bancare pentru IMM-uri să își consolideze și să își extindă propunerile comerciale de servicii bancare pentru marile IMM-uri și pentru întreprinderile de dimensiuni medii. Autoritățile din Regatul Unit anticipează că multe dintre aceste evoluții vor consolida capacitatea anumitor bănci de a oferi servicii clienților întreprinderi de dimensiuni medii și că vor spori numărul total de bănci capabile să dezvolte și să ofere, în consecință, propuneri pentru întreprinderile de dimensiuni medii.
 - (c) Schema de stimulente pentru schimbarea furnizorului vizează să asigure un transfer al clienților IMM mari de la RBS către alte bănci. Pentru băncile destinate, numărul crescut de clienți IMM mari va stimula dezvoltarea de servicii pentru întreprinderi mai mari, inclusiv pentru întreprinderi de dimensiuni medii. În plus, se poate preconiza că, în timp, unii dintre clienții IMM mari vor deveni întreprinderi de dimensiuni medii, ceea ce va stimula mai mult dezvoltarea de oferte relevante.

⁽³⁹⁾ Charterhouse Research a furnizat RBS o măsurare a cotei de piață pentru întreprinderi cu o cifră de afaceri de peste 25 de milioane GBP.

- (d) CMA ⁽⁴⁰⁾ a constatat că IMM-urile cu cifră de afaceri de peste două milioane GBP își pot negocia, în general, condițiile în materie de prețuri și servicii cu băncile. Pentru ca acest lucru să reprezinte un mijloc eficient de a genera concurență, este esențial ca acești clienți să aibă furnizori alternativi viabili. Permițând altor bănci să își consolideze capacitățile pentru întreprinderi de dimensiuni medii, concurența va fi intensificată semnificativ.
- (e) Din cauza complexității tratării clienților întreprinderi de dimensiuni medii, propunerile pe care le-a primit RBS atunci când a încercat să vândă activitatea Rainbow ⁽⁴¹⁾ în trecut au avut în vedere [...].
- (67) Mai mult, autoritățile din Regatul Unit au în vedere avantaje suplimentare ale pachetului alternativ comparativ cu cesionarea activității Rainbow.
- (a) Acoperirea geografică: Pachetul alternativ ar urma să aibă efecte asupra concurenței pe întregul teritoriu al Regatului Unit, fără limite de ordin geografic.
- (b) Impact semnificativ asupra pieței: pachetul alternativ ar urma să ajute la realizarea unei schimbări sistemice și de lungă durată pe piață prin sprijinirea unui număr de entități concurente să concureze mai eficient cu băncile istorice. Mai exact:
- (i) fondul pentru capacități și inovare va ajuta entitățile să își dezvolte capacitatea de a presta servicii IMM-urilor și întreprinderilor de dimensiuni medii, sporind în același timp lichiditatea și capacitatea financiară a acestora. De asemenea, acesta va încuraja dezvoltarea de noi tehnologii, care vor fi utilizate de către entitățile concurente;
- (ii) Schema de stimulente pentru schimbarea furnizorului va ajuta entitățile eligibile pentru a participa la Schema de stimulente pentru schimbarea furnizorului să devină solide, sporind bazele lor de clienți;
- (iii) Schema de acces la sucursale va permite entităților eligibile să presteze fizic servicii clienților IMM nou-dobândiți în cadrul Schemei de stimulente pentru schimbarea furnizorului, de exemplu prestând servicii de tratare a numerarului și a cecurilor.
- (c) Soluționează probleme legate de piață identificate de Competition and Markets Authority (Autoritatea pentru Concurență și Piețe) („CMA”) din Regatul Unit: de asemenea, pachetul alternativ soluționează unele dintre problemele-cheie legate de piață, identificate de CMA în analiza pieței serviciilor bancare pentru IMM-uri din Regatul Unit efectuată recent de aceasta. Aceste probleme includ:
- (i) niveluri scăzute de implicare a clienților în ceea ce privește serviciile bancare, reacții slabe la variațiile prețurilor și ale calității și lipsa unor factori declanșatori pentru a determina schimbarea furnizorului;
- (ii) lipsa stimulentei pentru ca băncile să investească în atragerea clienților spre schimbare;
- (iii) costuri mari de atragere a clienților pentru entitățile concurente aferente noilor intrări și extinderii pe piață;
- (iv) lipsa inovării în materie de produse și de tehnologie în cadrul serviciilor bancare pentru IMM-uri;
- (v) preocupările entităților concurente cu privire la costul construirii și al funcționării unei rețele de sucursale.
- (d) Momentul și certitudinea realizării: pachetul alternativ poate fi pus în aplicare mai rapid și cu mai multă certitudine. Acesta ar evita riscurile și incertitudinile unei tranzacții de capital, cum s-a întâmplat cu ocazia încercărilor anterioare de a vinde activitatea Rainbow.
- (e) Eliminarea barierelor pentru autoritățile din Regatul Unit la ieșirea din RBS: autoritățile din Regatul Unit și-au exprimat public intenția de a proceda la vânzarea participației pe care acestea o dețin în cadrul RBS, aceasta revenind astfel în proprietate privată. Dificultățile predominante și întârzierile în ceea ce privește cesionarea activității Rainbow, care reprezintă doar unul dintre angajamentele de cesionare rămase de îndeplinit, au condus la incertitudini care au afectat atractivitatea RBS ca propunere de investiții. Pachetul alternativ ar urma să elimine aceste incertitudini.
- (68) Cu privire la observațiile primite de la părțile interesate, autoritățile din Regatul Unit menționează următoarele:
- (a) cota de piață a RBS a scăzut de la [25-30] % în al patrulea trimestru al anului 2010 la [20-25] % în al patrulea trimestru al anului 2016 ⁽⁴²⁾, reprezentând o scădere de [3-7] % pentru această perioadă. Prin urmare, scăderea de 5 % preconizată ca urmare a cesionării activității Rainbow este depășită atunci când pierderea cotei de piață preconizată doar ca urmare a Schemei de stimulente pentru schimbarea furnizorului este cumulată la pierderea cotei de piață organică a RBS înregistrată începând din 2010.

⁽⁴⁰⁾ Raportul principal de analiză a pieței de retail bancar al CMA, apendicele A8.1-16, figura 12.

⁽⁴¹⁾ se vedea și considerentul 25 din decizia de inițiere.

⁽⁴²⁾ Sursă: Ancheta privind serviciile bancare pentru întreprinderi pentru al patrulea trimestru al anului 2016, efectuată de Charterhouse Research pentru IMM-urile cu cifră de afaceri cuprinsă între 0 și 25 de milioane GBP. Date ponderate pe o perioadă de 12 luni. Date considerate, în funcție de regiune și de cifra de afaceri, ca fiind reprezentative pentru întreprinderile din Regatul Unit. Dimensiune totală estimată a pieței de [...].

- (b) Autoritățile din Regatul Unit au adus o serie de modificări pachetului propus, pentru a aborda punctele-cheie semnalate de părțile interesate. Autoritățile din Regatul Unit consideră că pachetul alternativ actualizat răspunde preocupărilor terțelor părți, că acesta va fi echivalent cu cesionarea activității Rainbow (în ceea ce privește impactul atât asupra RBS, cât și asupra pieței în ansamblu) și că va fi eficient pentru stimularea concurenței în sectorul serviciilor bancare pentru IMM-uri din Regatul Unit.
- (c) În ceea ce privește observația referitoare la nevoia de a asigura independența organismului, autoritățile din Regatul Unit remarcă faptul că organismul va fi obligat să respecte Contractul-cadru și de ajutor de stat ⁽⁴³⁾, care specifică atribuțiile și sarcinile organismului și care stabilește obligațiile și restricțiile organismului. În plus, o persoană fizică nu va putea să ocupe funcția de director al organismului dacă acea persoană fizică deține concomitent orice funcție (altă decât orice funcție neexecutivă, care nu este aceea de președinte sau altă funcție echivalentă) sau o funcție de conducere de nivel superior în cadrul oricărui organism din sectorul public sau dacă aceasta este director sau membru al conducerii de nivel superior al Grupului RBS sau este o parte afiliată (sau un asociat al unei părți afiliate) a RBS.

4.2. OBSERVAȚII PRIVIND FONDUL PENTRU CAPACITĂȚILE DESTINATE IMM-URILOR

4.2.1. OBSERVAȚII PRIMITE DE LA PĂRȚILE INTERESATE CU PRIVIRE LA FONDUL PENTRU CAPACITĂȚILE DESTINATE IMM-URILOR

- (69) O serie de observații primite de la părțile interesate au menționat faptul că dimensiunea Fondului pentru capacitățile destinate IMM-urilor ar trebui să fie mărită, întrucât acest lucru ar determina un impact mai mare asupra concurenței pe piața serviciilor bancare pentru IMM-uri.
- (70) Alte observații primite de la părțile interesate au menționat faptul că fragmentarea fondurilor între un număr mare de bănci, astfel încât niciuna să nu poată face investiții semnificative, nu va avea niciun efect considerabil asupra concurenței sau asupra concentrării. În loc să existe plăți egale în cadrul grupurilor respective, dimensiunea plăților ar trebui să varieze în funcție de nevoile efective și de planurile de investiții ale solicitantului.
- (71) De asemenea, unele părți au susținut că Fondul pentru capacitățile destinate IMM-urilor ar trebui să fie deschis mai mult pentru acele instituții care nu dețin o capacitate de conturi curente de afaceri existentă puternică și că instituțiile nebancare (de exemplu, societățile de construcții) ar trebui să poată beneficia de Fondul pentru capacități.

4.2.2. OBSERVAȚII PRIMITE DE LA AUTORITĂȚILE DIN REGATUL UNIT CU PRIVIRE LA FONDUL PENTRU CAPACITĂȚILE DESTINATE IMM-URILOR ȘI CU PRIVIRE LA OBSERVAȚIILE PRIMITE DE LA PĂRȚILE INTERESATE

- (72) Autoritățile din Regatul Unit consideră că se preconizează în mod rezonabil că Fondul pentru capacitățile destinate IMM-urilor, în special în combinație cu Schema de stimulente pentru schimbarea furnizorului, va spori cotele de piață ale entităților concurente și, prin urmare, va conduce la o scădere corespunzătoare a cotei de piață a RBS.
- (73) Autoritățile din Regatul Unit consideră că Fondul pentru capacități va spori cotele de piață ale entităților concurente, întrucât acesta va îmbunătăți semnificativ economia băncilor care intră pe piața serviciilor bancare pentru IMM-uri (și, dacă acestea doresc, pentru întreprinderi de dimensiuni medii) și/sau care dezvoltă în continuare capacitățile existente. Prin ilustrarea conceptului de bază, un grant în valoare de 3 milioane GBP din fond ar putea face rentabil un proiect de maxim 10 milioane GBP, prin creșterea rentabilității investiției cu privire la proiect de la o rentabilitate sub costul de investiție la un nivel viabil și durabil.
- (74) Ca reacție la observațiile primite de la părțile interesate, autoritățile din Regatul Unit au adus următoarele modificări pachetului alternativ:
- (a) va fi mărită dimensiunea Fondului pentru capacitățile destinate IMM-urilor la care au acces entitățile concurente. Cele mai mari plăți din Fondul pentru capacități și inovare vor fi orientate către entitățile concurente cu o capacitate de conturi curente de afaceri existentă puternică. Acest lucru este probabil să determine cel mai mare impact asupra concurenței de pe piața serviciilor bancare pentru IMM-uri și în cel mai scurt timp, întrucât aceste bănci au investit deja timp și bani în dezvoltarea produselor lor de tip BCA și a structurii de distribuție aferente.
- (b) Fondul pentru capacitățile destinate IMM-urilor va fi combinat cu Fondul pentru inovare. Se va elimina distincția din grupurile 1 și 2. Flexibilitatea va fi sporită pentru a îmbunătăți oportunitățile băncilor fără o capacitate de conturi curente de afaceri existentă puternică și ale instituțiilor nebancare de a accesa plăți considerabile din Fondul pentru capacități și inovare.

⁽⁴³⁾ A se vedea nota de subsol 23.

4.3. OBSERVAȚII PRIVIND SCHEMA DE STIMULENTE PENTRU SCHIMBAREA FURNIZORULUI

4.3.1. OBSERVAȚII PRIMITE DE LA PĂRȚILE INTERESATE CU PRIVIRE LA SCHEMA DE STIMULENTE PENTRU SCHIMBAREA FURNIZORULUI

- (75) Unele părți interesate au pus sub semnul întrebării numărul suficient de clienți care va fi stimulat suficient de dimensiunea propusă a înzestrărilor pentru a depăși eforturile necesare schimbării furnizorului. De-a lungul timpului, clienții s-au dovedit a fi inerti și ar trebui să existe un proces clar și continuu pentru ca aceștia să schimbe furnizorul. Pentru facilitarea schimbării furnizorului, RBS ar trebui, de asemenea, să facă schimb de informații privind clienții cu entitățile concurente (inclusiv istoricul creditării). Unele părți interesate au indicat, de asemenea, necesitatea de a pune la dispoziție istoricul privind clienții pentru evaluarea bonității.
- (76) O serie de observații au indicat faptul că dimensiunea înzestrărilor ar trebui mărită pentru a permite schimbarea furnizorului (și să depindă de complexitatea și de dimensiunea clientului), ceea ce ar impune mărirea semnificativă a dimensiunii totale a Schemei de stimulente pentru schimbarea furnizorului.
- (77) Unele observații au indicat faptul că durata Schemei de stimulente pentru schimbarea furnizorului ar trebui să fie suficientă pentru a asigura faptul că timpul nu constituie o constrângere semnificativă. În plus, a fost propusă o extindere automată a perimetrului de clienți (dacă nu se atinge nivelul dorit de schimbare a furnizorului).
- (78) Mai multe observații sugerează faptul că pachetul alternativ ar trebui să se axeze și pe transferul împrumuturilor alături de transferul conturilor curente de afaceri, întrucât, prin concentrarea pe conturile curente de afaceri, se ignoră nevoia de concurență sporită pe piața împrumuturilor pentru IMM-uri. Pachetul ar urma să se concentreze prea mult pe furnizorii de produse de tip BCA. Piața împrumuturilor pentru IMM-uri este considerată cu mult mai rentabilă decât conturile curente de afaceri, iar denaturarea concurenței trebuie să fie rectificată și pe piața împrumuturilor pentru IMM-uri. De asemenea, observațiile subliniază că, în prezent, entitățile concurente sunt dezavantajate, întrucât celor mai mari patru bănci li se permite să utilizeze un model avansat bazat pe ratingul intern și nu un model de capital standardizat: acest lucru permite celor patru bănci să ofere prețuri mai avantajoase pentru împrumuturi decât entitățile concurente.
- (79) Unele observații au sugerat faptul că RBS ar trebui să fie obligată să ceseze clienții (inclusiv vânzări forțate de conturi curente de afaceri și/sau de împrumuturi), în loc să ofere clienților posibilitatea de a schimba băncile. Alte observații sugerează că RBS ar trebui să se angajeze să transfere un număr minim de conturi curente de afaceri nete și să fie sancționată pentru neîndeplinirea angajamentului.
- (80) De asemenea, o serie de observații sugerează că Schema de stimulente pentru schimbarea furnizorului ar trebui să înceapă numai după ce acestea au reușit să pună în aplicare investițiile făcute posibile prin Fondul pentru capacitățile destinate IMMurilor.

4.3.2. OBSERVAȚII PRIMITE DE LA AUTORITĂȚILE DIN REGATUL UNIT CU PRIVIRE LA SCHEMA DE STIMULENTE PENTRU SCHIMBAREA FURNIZORULUI ȘI CU PRIVIRE LA OBSERVAȚIILE PRIMITE DE LA PĂRȚILE INTERESATE

- (81) Cu privire la Schema de stimulente pentru schimbarea furnizorului inclusă în pachetul alternativ inițial, autoritățile din Regatul Unit consideră că:
- (a) dimensiunea actuală a fondului are capacitatea de a determina o reducere de peste 2 % a cotei de piață deținută în prezent de RBS. Reducerea de două puncte procentuale vizată a fost structurată în mod specific pentru a stimula un număr mare de clienți IMM mari să schimbe furnizorul. Nimic nu poate opri clienții RBS să continue să se transfere la entități concurente (fără a se acorda înzestrări) și, prin urmare, să se reducă în continuare cota de piață a RBS. Într-adevăr, este mult mai probabil ca clienții să facă acest lucru după ce sunt expuși marketingului entităților concurente;
- (b) Schema de stimulente pentru schimbarea furnizorului cuprinde stimulente pentru schimbarea furnizorului care este probabil să fie, efectiv, mai mari decât cele existente în prezent pe piață. Mai mult, se preconizează că acestea vor fi plătite pe lângă stimulentele disponibile deja;
- (c) entitățile concurente vor concura puternic pentru clienți și vor crea oferte suficient de atractive pentru a stimula clienții să schimbe furnizorul. Există în mod clar cerere pe piață pentru acești clienți;
- (d) transferul la o entitate concurentă în Regatul Unit a fost facilitat pentru mulți clienți în urma introducerii CASS în 2013. Clienții cu conturi curente de afaceri folosesc deja CASS pentru a se transfera de la RBS la entități concurente;

- (e) RBS urmărește să diminueze/să contracareze împotrivirea clienților față de schimbarea furnizorului, angajându-se să adopte măsurile identificate de CMA ⁽⁴⁴⁾ ca fiind concurențiale, inclusiv prin informarea clienților eligibili cu privire la CASS și prin sprijinirea clienților în ceea ce privește cererile de date privind integrarea;
- (f) RBS ar urma să aibă obligația de a aborda un grup definit de clienți proprii (inclusiv prin furnizarea de materiale de marketing) în numele entităților concurente cu privire la beneficiile schimbării furnizorului; și
- (g) Schema de stimulente pentru schimbarea furnizorului are diverse mecanisme de siguranță integrate pentru a asigura realizarea unui număr suficient de transferuri. De exemplu: Organismul care supraveghează schema ar urma să aibă capacitatea (i) de a solicita RBS să mărească frecvența comunicărilor sau (ii) de a prelungi perioada de disponibilitate a înzestrărilor cu până la 12 luni sau (iii) de a restructura formula de înzestrare, după o anumită perioadă, pentru a îmbunătăți eficacitatea schemei și (iv), în cazul în care există o subutilizare a înzestrărilor, RBS ar urma să transfere multiplicatorul astfel cum se menționează în considerentele 52 și 53.
- (82) Ca reacție la observațiile primite de la părțile interesate, autoritățile din Regatul Unit declară că au convingerea că un număr suficient de clienți IMM ar urma să schimbe furnizorul, date fiind stimulentele financiare oferite, întrucât:
- (a) stimulentele au determinat, în trecut, transferul clienților, astfel cum se reflectă și în Raportul final de analiză a pieței de retail bancar al CMA și în cercetarea comandată de RBS și efectuată de Charterhouse ⁽⁴⁵⁾ „[...]” ⁽⁴⁶⁾;
- (b) este probabil ca procesul de schimbare a furnizorului să se desfășoare în bune condiții pentru clienți, majoritatea clienților profitând de Schema de stimulente pentru schimbarea furnizorului pentru a se transfera prin CASS. Cu toate acestea, schimbul de informații privind evidențele financiare ale clienților și de alte informații privind clienții va fi probabil restricționat de legislația privind protecția datelor cu caracter personal;
- (c) nu este mai puțin probabil ca clienții din perimetrul W&G să schimbe furnizorul. RBS declară că ratele de transfer și de plecare a clienților din perimetrul W&G corespund în mare parte clienților „de bază” ai RBS și că s-a preconizat că clienții din perimetrul W&G vor părăsi grupul RBS încă din 2010;
- (d) există mecanisme de protecție și de combatere a evitării pentru a asigura transferul clienților. Organismul are competența de a impune RBS o sancțiune financiară dacă înzestrările pentru conturi curente de afaceri nu au fost utilizate pe durata de funcționare a schemei (și anume, multiplicatorul). În plus, organismul va putea modifica suma înzestrărilor plătite pentru a asigura faptul că acestea sunt cât mai eficiente posibil, pentru a obliga RBS să mărească frecvența de comercializare a schemei. Mai mult, perimetrul și durata schemei vor fi mărite dacă nu se ating anumite niveluri de transfer.
- (83) În plus, ca reacție la observațiile primite de la părțile interesate, autoritățile din Regatul Unit consideră că:
- (a) clienții ar urma să își transfere și celelalte produse bancare (de exemplu, împrumuturile), pe lângă conturile lor curente de afaceri. CMA a constatat că „marea majoritate a IMM-urilor care solicită finanțare se adresează băncii unde își au conturile curente de afaceri ... peste 90 % dintre IMM-urile din Regatul Unit s-au adresat băncii lor principale pentru descoperiri de cont, împrumuturi și cărți de credit” ⁽⁴⁷⁾; și
- (b) responsabilizarea clienților în vederea luării propriilor decizii pentru schimbarea furnizorului este preferabilă cesionărilor forțate, întrucât este mult mai probabil ca clienții responsabilizați să interacționeze cu noua lor bancă și să se transfere din nou în viitor dacă pot obține o ofertă mai bună de la o altă bancă. Această abordare este susținută și în Raportul final de analiză a pieței de retail bancar al CMA, în care se arată că „cesionarea ar putea determina implicarea unor clienți suplimentari în mod tranzitoriu și temporar, în special în rândul clienților care s-au văzut transferați împotriva voinței lor la o «nouă» bancă, dar aceasta în mod clar nu este o metodă de dorit pentru a determina o implicare sporită și susținută a clienților” ⁽⁴⁸⁾. În schimb, CMA a constatat că este mult mai probabil ca măsurile corective nestructurale „orientate direct către cauzele de bază ale AEC – și anume, prin îmbunătățirea implicării clienților și prin facilitarea transferului – să fie eficiente pentru soluționarea problemelor în materie de concurență pe care le-am identificat ...” ⁽⁴⁹⁾. Schema

⁽⁴⁴⁾ Raportul final de analiză a pieței de retail bancar al CMA (9 august 2016): <https://www.gov.uk/cma-cases/review-of-banking-for-small-and-medium-sized-businesses-smes-in-the-uk>

⁽⁴⁵⁾ RBS a solicitat Charterhouse să realizeze o cercetare în rândul clienților IMM eligibili din perimetrul W&G pentru a explora atitudinea acestora față de schimbarea furnizorului și impactul stimulentei asupra probabilității ca aceștia să schimbe furnizorul. Cercetarea s-a axat pe clienții serviciilor bancare pentru întreprinderi, care reprezintă [...] din cei [...] de clienți din perimetrul W&G. Cercetarea a fost atât cantitativă (cu un eșantion reprezentativ de [...] de clienți intervievați), cât și calitativă ([...] de interviuri aprofundate).

⁽⁴⁶⁾ Răspunsul RBS la decizia de inițiere, punctul 4.12.

⁽⁴⁷⁾ Raportul final de analiză a pieței de retail bancar al CMA, punctul 8.169.

⁽⁴⁸⁾ Raportul final de analiză a pieței de retail bancar al CMA, punctul 17.19.

⁽⁴⁹⁾ Raportul final de analiză a pieței de retail bancar al CMA, punctul 17.14.

de stimulente pentru schimbarea furnizorului va sensibiliza clienții IMM-uri cu privire la un număr mare de mărci ale entității concurente prin marketing orientat, încurajând clientul să interacționeze cu opțiunile și mărcile entităților concurente înainte de a decide pe care le va alege.

- (84) Ca reacție la observațiile primite de la părțile interesate și la propriul lor studiu de piață, autoritățile din Regatul Unit au adus, de asemenea, următoarele modificări la Schema de stimulente pentru schimbarea furnizorului:
- (a) dimensiunea totală a schemei va crește de la 175 de milioane GBP la 350 de milioane GBP, din care 225 de milioane GBP vor fi disponibile pentru înzestrările pentru conturi curente de afaceri. 50 de milioane GBP vor fi disponibile pentru înzestrările legate de împrumuturi pentru a da curs observației privind faptul că schema ar trebui să se axeze și pe transferul împrumuturilor alături de transferul conturilor curente de afaceri. 75 de milioane GBP ar urma să rămână disponibile pentru a facilita schimbarea furnizorului (compensație pentru taxele de întrerupere în legătură cu transferul soldurilor creditelor sau alte costuri terțe, cum ar fi cheltuielile juridice);
 - (b) având în vedere creșterea dimensiunii, Schema de stimulente pentru schimbarea furnizorului va viza și un transfer cotei de piață de 3 % în loc de cota de piață inițială de 2 %; și
 - (c) RBS ar urma să înceapă comunicarea Schemei de stimulente pentru schimbarea furnizorului către clienți la aproximativ trei luni de la lansarea pachetului și după ce se acordă primele plăți din fondul pentru capacități.

4.4. OBSERVAȚII PRIVIND SCHEMA DE ACCES LA SUCURSALE

4.4.1. OBSERVAȚII PRIMITE DE LA PĂRȚILE INTERESATE CU PRIVIRE LA SCHEMA DE ACCES LA SUCURSALE

- (85) O serie de părți interesate au pus sub semnul întrebării beneficiile pe care ar urma să le aibă Schema de acces la sucursale asupra concurenței de pe piața serviciilor bancare pentru IMM-uri, faptul că administrarea și finanțarea schemei ar fi împovărătoare pentru clienți și pentru entitățile concurente implicate, și că ar putea reprezenta o distragere a atenției inutilă pentru organism.
- (86) Un număr mic de părți interesate a susținut Schema de acces la sucursale și a considerat că ar urma să profite de pe urma acesteia.

4.4.2. OBSERVAȚII PRIMITE DE LA AUTORITĂȚILE DIN REGATUL UNIT CU PRIVIRE LA SCHEMA DE ACCES LA SUCURSALE ȘI CU PRIVIRE LA OBSERVAȚIILE PRIMITE DE LA PĂRȚILE INTERESATE

- (87) Reflectând observațiile primite referitoare la faptul că este probabil ca Schema de acces la sucursale să prezinte interes limitat pentru entitățile concurente, deși ar putea fi importantă pentru unele dintre acestea, Schema de acces la sucursale va fi menținută, dar cu următoarele revizuiți:
- (a) Schema de acces la sucursale va fi deschisă numai pentru clienții care au schimbat furnizorul în cadrul Schemei de stimulente pentru schimbarea furnizorului (și în cazul în care banca relevantă care participă la Schema de stimulente pentru schimbarea furnizorului a încheiat un contract de intermediere interbancară cu RBS);
 - (b) băncile nu vor mai avea acces la sucursale în mod gratuit, ci accesul la sucursale va fi asigurat pentru clienții eligibili ai acestora în condiții comerciale rezonabile și nediscriminatorii. Băncile vor putea utiliza banii proveniți din Fondul pentru capacități și inovare și/sau înzestrările primite în cadrul Schemei de stimulente pentru schimbarea furnizorului pentru a acoperi acest cost. Banii economisiți au fost realocați pentru alte aspecte din pachetul alternativ.

4.5. OBSERVAȚII PRIVIND FONDUL PENTRU INOVARE

4.5.1. OBSERVAȚII PRIMITE DE LA PĂRȚILE INTERESATE CU PRIVIRE LA FONDUL PENTRU INOVARE

- (88) Unele părți interesate au criticat Fondul pentru inovare propus, considerând că acesta nu este necesar și că, fiind unul pe termen lung, acesta nu ar urma să aibă un impact semnificativ asupra concurenței și nu va avea niciun efect asupra poziției RBS pe piața pentru IMM-uri din Regatul Unit. Acestea au afirmat că ar fi mai bine ca finanțarea din Fondul pentru inovare să fie îndreptată către alte elemente din pachet.
- (89) Câteva observații cu privire la Fondul pentru inovare au fost pozitive iar acest lucru ar ajuta la accelerarea inovării în sectorul serviciilor bancare pentru IMM-uri. Altele au afirmat, de asemenea, că băncile și societățile de construcții ar trebui de asemenea să poată accesa beneficiile acestei finanțări.

4.5.2. OBSERVAȚII PRIMITE DE LA AUTORITĂȚILE DIN REGATUL UNIT CU PRIVIRE LA FONDUL PENTRU INOVARE ȘI CU PRIVIRE LA OBSERVAȚIILE PRIMITE DE LA PĂRȚILE INTERESATE

- (90) Ca reacție la observațiile primite, Fondul pentru inovare va fuziona cu Fondul pentru capacitățile destinate IMM-urilor pentru a crea un Fondul pentru capacități și inovare. Obiectivul acestuia este de a aborda preocupările privind existența a două fonduri distincte, permițând o mai mare flexibilitate cu privire la cine poate solicita fonduri și la modul de alocare a fondurilor, menținând în același timp beneficiile finanțării pentru inovările relevante pentru IMM-uri.

5. EVALUAREA MĂSURII/AJUTORULUI

5.1. EXISTENȚA AJUTORULUI DE STAT

- (91) În conformitate cu articolul 107 alineatul (1) din TFUE, se interzice orice ajutor acordat de un stat membru sau prin intermediul resurselor de stat, sub orice formă, care denaturează sau amenință să denatureze concurența prin favorizarea anumitor întreprinderi, în măsura în care acestea afectează schimburile comerciale dintre statele membre. Comisia observă faptul că autoritățile din Regatul Unit consideră că nu ar urma să se acorde ajutoare de stat suplimentare în cadrul pachetului alternativ actualizat.
- (92) Prin urmare, pentru ca o măsură să fie calificată drept ajutor în sensul acestei dispoziții, este necesar ca toate condițiile următoare să fie îndeplinite: (i) măsura trebuie să fie imputabilă statului și să fie finanțată din resurse de stat; (ii) măsura trebuie să confere un avantaj beneficiarului său; (iii) acest avantaj trebuie să fie selectiv; și (iv) măsura trebuie să denatureze sau să amenințe să denatureze concurența și să aibă potențialul de a afecta schimburile comerciale între statele membre.

5.1.1. AJUTOR POTENȚIAL PENTRU RBS

- (93) Pachetul alternativ actualizat descris în secțiunea 2.3 reprezintă un cost financiar pentru RBS. Pe baza datelor furnizate de autoritățile din Regatul Unit, pachetul alternativ ar urma să aibă un cost inițial estimat suportat de RBS de aproximativ 833 de milioane GBP ⁽⁵⁰⁾, cu un cost suplimentar continuu de pierderi de profit ⁽⁵¹⁾. Nu va exista nicio resursă de stat acordată RBS pentru finanțarea acelor măsuri. Costul pachetului alternativ actualizat va fi suportat în întregime de RBS.
- (94) Având în vedere că pachetul alternativ actualizat nu implică resurse de stat cu privire la RBS, nu este necesar să se evalueze celelalte condiții cumulative pentru calificarea unei măsuri drept ajutor de stat. Așadar, pachetul alternativ nu implică un ajutor nou pentru RBS.

5.1.2. AJUTOR POTENȚIAL PENTRU BENEFICIARI PACHETULUI ALTERNATIV

- (95) Comisia observă că nu există nicio legătură directă între ajutorul de stat acordat întreprinderii RBS în 2008 și în 2009 și pachetul alternativ actualizat descris în secțiunea 2.3. Într-adevăr, în procedura care a condus la decizia de restructurare, autoritățile din Regatul Unit s-au angajat să cesioneze activitatea Rainbow, iar aprobarea ajutorului s-a întemeiat pe acel angajament. Pachetul alternativ a fost propus la opt ani de la acordarea ultimului ajutor financiar către RBS. Prin urmare, se poate exclude faptul că pachetul alternativ este legat direct sau finanțat de ajutorul acordat RBS în 2008 și 2009.
- (96) Cu toate acestea, se impune observația că, astfel cum se indică în considerentul 15, statul deține încă 71,2 % din acțiunile RBS. Acest lucru sugerează faptul că sarcina financiară a pachetului alternativ este suportată indirect, dar în mare măsură, de stat, în calitate de acționar majoritar al RBS. În plus, autoritățile din Regatul Unit au fost implicate îndeaproape în elaborarea pachetului alternativ, ceea ce ar putea sugera că elaborarea pachetului este imputabilă statului. Mai mult, pachetul alternativ ar putea oferi un avantaj selectiv întreprinderilor care au dreptul de a beneficia de acesta. De asemenea, măsura este concepută astfel încât să își concentreze efectele asupra entităților concurente.
- (97) Cu toate acestea, chiar dacă pachetul alternativ ar fi considerat ajutor de stat în favoarea băncilor care ar beneficia de acesta, Comisia consideră că acesta este compatibil ca parte necesară a angajamentelor pe baza cărora măsurile de ajutor în favoarea RBS sunt considerate compatibile pe baza deciziei de restructurare, a deciziei de restructurare modificate și a prezentei decizii ⁽⁵²⁾.

5.1.3. CONCLUZIE CU PRIVIRE LA EXISTENȚA UNUI AJUTOR NOU

- (98) Având în vedere elementele discutate în secțiunea 5.1.1, Comisia concluzionează că pachetul alternativ actualizat nu se califică drept ajutor de stat nou acordat RBS.

⁽⁵⁰⁾ Include costul de investiție inițial de 425 de milioane GBP al Fondului pentru capacități și inovare (considerentul 43), finanțarea pentru înființarea și funcționarea organismului în valoare de 20 de milioane GBP (nota de subsol 31), costul de investiție inițial de 350 de milioane GBP al Schemei de stimulente pentru schimbarea furnizorului (considerentul 13) și cheltuielile de funcționare estimate pentru punerea în aplicare de către RBS în valoare de 38 de milioane GBP (nota de subsol 36).

⁽⁵¹⁾ Autoritățile din Regatul Unit estimează un cost continuu de profit redus de aproximativ [...] GBP pe an (nota de subsol 36).

⁽⁵²⁾ Astfel cum se analizează în secțiunea 5.2 din prezenta decizie.

- (99) Astfel cum se analizează în secțiunea 5.1.2, în măsura în care pachetul alternativ se califică drept ajutor de stat în favoarea băncilor care beneficiază de acesta, respectivul ajutor este considerat compatibil în temeiul articolului 107 alineatul (3) litera (b) din TFUE ca parte necesară a angajamentelor pe baza cărora măsurile inițiale de ajutor în favoarea RBS sunt considerate compatibile în cazul de față. Compatibilitatea ajutorului existent acordat RBS în vederea înlocuirii angajamentului de cesionare cu pachetul alternativ este analizată în secțiunea 5.2 din prezenta decizie.

5.2. COMPATIBILITATE

- (100) Deși pachetul alternativ actualizat nu pare să conțină ajutor de stat nou acordat RBS, ajutorul existent a fost autorizat, printre altele, pe baza angajamentului de a vinde activitatea Rainbow. Autoritățile din Regatul Unit solicită acum înlocuirea acestui angajament cu un angajament de a pune în aplicare pachetul alternativ actualizat. Prin urmare, Comisia trebuie să evalueze dacă înlocuirea propusă ar putea să modifice concluzia că ajutorul existent acordat RBS este compatibil cu piața internă.
- (101) O decizie de restructurare, cum ar fi decizia de restructurare modificată, poate fi modificată, în principiu, de Comisie, în cazul în care modificarea respectivă se întemeiază pe noi angajamente care pot fi considerate echivalente cu cele asumate inițial ⁽⁵³⁾. În această situație, măsurile de ajutor existente ar rămâne compatibile în temeiul articolului 107 alineatul (3) litera (b) din TFUE dacă echilibrul general al deciziei inițiale nu este afectat. Pentru a păstra echilibrul inițial, înlocuirea angajamentului de cesionare cu pachetul alternativ nu ar trebui să afecteze negativ viabilitatea beneficiarului ajutorului, întregul set de angajamente rămânând echivalent în ceea ce privește repartizarea sarcinilor și măsurile compensatorii, ținând cont de cerințele din Comunicarea privind restructurarea ⁽⁵⁴⁾.

5.2.1. VIABILITATE

- (102) Comisia trebuie să aprecieze dacă modificările aduse angajamentelor modificate pun sub semnul întrebării concluzia la care s-a ajuns în decizia de restructurare modificată cu privire la capacitatea RBS de a-și restabili viabilitatea fără a necesita alt ajutor de stat.
- (103) Potrivit estimării furnizate de autoritățile din Regatul Unit (a se vedea tabelul 3), costul pachetului alternativ nu este mai mare decât costurile de continuare a cesionării activității Rainbow. Prin urmare, Comisia consideră că tranziția la pachetul alternativ nu ar afecta în mod semnificativ viabilitatea RBS.
- (104) De asemenea, ar trebui remarcat faptul că activitatea Rainbow în sine nu este o entitate generatoare de pierderi ⁽⁵⁵⁾. Prin urmare, modificările aduse angajamentelor modificate pentru a permite RBS să păstreze activitatea Rainbow nu ar avea un impact negativ asupra rentabilității RBS.
- (105) Comisia concluzionează, cu titlu preliminar, că modificările propuse de autoritățile din Regatul Unit nu periclitează viabilitatea RBS.
- (106) RBS a înregistrat pierderi semnificative imputabile deținătorilor de acțiuni ordinare începând cu anul 2008 ⁽⁵⁶⁾, acestea fiind în principal rezultatul acumulării de elemente izolate mari, cum ar fi amenzi și soluționări pentru abateri anterioare și vânzarea inadecvată a anumitor produse, costuri de restructurare și pierderi mai mari decât cele preconizate pentru active conexe. Prin urmare, Comisia trebuie să aprecieze dacă mai este valabilă concluzia că RBS își va putea restabili rentabilitatea și viabilitatea fără alt ajutor de stat.
- (107) Comisia constată că rezultatele RBS pentru prima jumătate a anului 2017 indică îmbunătățirea rentabilității ⁽⁵⁷⁾. RBS a raportat deținătorilor de acțiuni ordinare un profit din exploatare de 939 de milioane GBP pentru prima jumătate a anului 2017.
- (108) Ratele fondurilor proprii de nivel 1 de bază s-au îmbunătățit față de 2013, iar profitul de bază din exploatare a continuat să fie pozitiv, astfel cum se descrie în considerentul 11 din decizia de inițiere.
- (109) Prin urmare, Comisia trebuie să aprecieze dacă modificările propuse nu pun sub semnul întrebării concluzia la care s-a ajuns în decizia de restructurare modificată cu privire la capacitatea RBS de a își restabili viabilitatea.

⁽⁵³⁾ Considerentul 65 din decizia de restructurare modificată.

⁽⁵⁴⁾ Comunicare a Comisiei privind restabilirea viabilității și evaluarea măsurilor de restructurare luate în sectorul financiar, în contextul crizei actuale, în conformitate cu normele privind ajutoarele de stat (JO C 195, 19.8.2009, p. 9).

⁽⁵⁵⁾ Profitul din exploatare al W&G a fost de 345 de milioane GBP în 2016, 431 de milioane GBP în 2015, 467 de milioane GBP în 2014 (sursa: analiză pe segmente, rapoarte anuale RBS).

⁽⁵⁶⁾ Considerentul 10 din decizia de inițiere.

⁽⁵⁷⁾ <http://investors.rbs.com/~media/Files/R/RBS-IR/results-center/rbs-group-announcement-04-08-2017.pdf>.

5.2.2. REPARTIZAREA SARCINILOR

- (110) Decizia de restructurare modificată indică faptul că cesionarea activității Rainbow a fost luată în considerare ca măsură de limitare a denaturărilor concurenței și că nu a fost considerată ca măsură de repartizare a sarcinilor sau ca măsură de limitare a costurilor de restructurare ⁽⁵⁸⁾. Prin urmare, pachetul alternativ actualizat propus nu afectează evaluarea repartizării sarcinilor realizată anterior de Comisie.
- (111) Așadar, modificările notificate nu afectează evaluarea repartizării sarcinilor efectuată în decizia de restructurare și în decizia de restructurare modificată.

5.2.3. MĂSURI DE LIMITARE A DENATURĂRILOR CONCURENȚEI

- (112) Conform deciziei de restructurare modificate, ⁽⁵⁹⁾ scopul principal al angajamentului de a cesiona activitatea Rainbow a fost acela de a limita denaturarea concurenței pe care ar fi putut să o determine ajutorul acordat RBS. Mai exact, angajamentul de cesionare a activității Rainbow a avut scopul de a evita ca suma foarte mare a ajutorului de stat acordat RBS în 2008 și în 2009 să conducă la o denaturare nejustificată a concurenței pe piața din Regatul Unit a serviciilor bancare pentru IMM-uri și întreprinderi de dimensiuni medii, unde RBS era lider de piață ⁽⁶⁰⁾. Pentru a evita consolidarea poziției RBS pe acea piață și, în consecință, reducerea concurenței pe piața respectivă, autoritățile din Regatul Unit s-au angajat că RBS va cesiona o entitate care deține o cotă de piață de 5 % pe piața pentru IMM-uri și întreprinderi de dimensiuni medii din Regatul Unit ⁽⁶¹⁾.
- (113) Scopul pachetului alternativ, astfel cum se descrie în secțiunea 3.3, este acela de a elimina denaturările concurenței similar angajamentului de cesionare a activității Rainbow pe care acesta îl înlocuiește.
- (114) Prin urmare, Comisia trebuie să aprecieze dacă pachetul alternativ actualizat este echivalent cu angajamentul de cesionare pe care acesta îl va înlocui.

5.2.3.1. *Elaborarea unor măsuri individuale*

- (115) Pachetul alternativ este format în mare parte din două măsuri individuale. Comisia intenționează să aprecieze echivalența, atât la nivel individual, cât și la nivelul pachetului.

Fondul pentru capacități și inovare

- (116) Comisia observă că este probabil ca furnizarea fondurilor din Fondul pentru capacități și inovare ⁽⁶²⁾ către entitățile concurente pentru mărirea capacității acestora de a oferi servicii bancare pentru IMM-uri să conducă la o creștere a concurenței pe piața serviciilor bancare pentru IMM-uri.
- (117) Pe baza observațiilor părților interesate primite de Comisie ca urmare a deciziei de inițiere, Comisia constată că distribuirea fondurilor în diverse plăți în valoare de până la 120 de milioane GBP permite consolidarea ofertelor de servicii bancare ale mai multor entități și asigurarea unei game mai largi de opțiuni pe piață.
- (118) Interesul prezentat de părțile interesate și feedbackul primit de la acestea cu privire la modul în care ar urma să utilizeze fondurile pe care le-ar putea primi din Fondul pentru capacități și inovare garantează faptul că Fondul pentru capacități va avea un impact pozitiv asupra concurenței pe piață.
- (119) Pe baza observațiilor primite de la părțile interesate, dimensiunea plăților corespunde în mare măsură dimensiunii pentru care unele dintre părțile interesate au arătat că ar avea nevoie de stimulente pentru a investi în capacitățile lor bancare pentru IMM-uri. Entitățile vor concura pentru plățile din fonduri, cea mai mare parte a fondurilor fiind direcționată către entitățile care pot prezenta organismului cele mai puternice argumente pro-concurențiale. Comisia consideră că dimensiunea plăților din Fondul pentru capacități și inovare este adecvată și concurența va determina un impact mai mare asupra pieței.

⁽⁵⁸⁾ Considerentul 78 din decizia de restructurare modificată.

⁽⁵⁹⁾ Considerentul 82 din decizia de restructurare modificată.

⁽⁶⁰⁾ Considerentul 238 din decizia de restructurare.

⁽⁶¹⁾ Considerentul 29 din decizia de restructurare modificată.

⁽⁶²⁾ Astfel cum se descrie în considerentele 26-43 din prezenta decizie.

- (120) Comisia constată că, dintr-un total de 425 de milioane GBP, resursele Fondului pentru capacități și inovare se concentrează în jurul a patru plăți mari, care reprezintă împreună 330 de milioane GBP. Într-adevăr, există un decalaj mare între cota de piață deținută de cele mai mari patru bănci pentru IMM-uri din Regatul Unit ⁽⁶³⁾ și entitățile concurente. Mai mult, în rândul entităților concurente, există o mare diferență între entitățile care au instituit operațiuni bancare pentru IMM-uri și cele care abia intră pe piață sau care oferă o gamă limitată de produse, orientate adesea către cele mai mici IMM-uri. Scopul cesionării activității Rainbow a fost acela de a crea o bancă pentru IMM-uri și întreprinderi de dimensiuni medii, care, chiar dacă ar fi fost mai mică decât principalele patru bănci pentru IMM-uri, ar fi fost totuși suficient de mare pentru a le face concurență. Orientarea majorității fondurilor către acele câteva entități concurente cu capacitate de conturi curente de afaceri existentă puternică poate determina cel mai mare impact asupra concurenței de pe piață și conduce cu mai multă certitudine la consolidarea semnificativă a poziției uneia sau mai multor entități. Prin urmare, acest lucru ar spori echivalența cu impactul pe care l-ar fi avut cesionarea activității Rainbow, în comparație cu un pachet alternativ care s-ar fi axat pe noii operatori pe piață sau pe bănci care oferă doar o gamă limitată de produse bancare pentru IMM-uri, axându-se adesea doar pe cele mai mici IMM-uri.
- (121) Potrivit observațiilor primite de la părțile interesate, este important ca entitățile concurente să își consolideze mai întâi capacități suplimentare pentru a sprijini efortul de a convinge clienții W&G să schimbe furnizorul cu stimulente pentru schimbarea furnizorului. Comisia consideră că garantarea unei perioade de trei luni după acordarea unei plăți din Fondul pentru capacități și inovare permite entităților concurente să planifice și să pună în aplicare investiții suplimentare, fără a întârzia în mod inutil punerea în aplicare a Schemei de stimulente pentru schimbarea furnizorului.

Stimulente pentru schimbarea furnizorului

- (122) Comisia observă că Schema de stimulente pentru schimbarea furnizorului ⁽⁶⁴⁾ va conduce la o creștere a concurenței pe piața serviciilor bancare pentru IMM-uri, prin transferul clienților de la RBS la entitățile concurente. Punerea în aplicare a Schemei de stimulente pentru schimbarea furnizorului vizează transferul clienților care reprezintă trei puncte procentuale din cota de piață a serviciilor bancare pentru IMM-uri din Regatul Unit deținută de RBS (calculată pe baza numărului de IMM-uri).
- (123) În ceea ce privește numărul de IMM-uri transferate, Schema de stimulente pentru schimbarea furnizorului ar putea determina o reducere a cotei de piață a RBS mai mare de trei puncte procentuale, însă în acest caz portofoliul de clienți care schimbă furnizorul ar cuprinde un procent mare de IMM-uri mai mici. Într-adevăr, întrucât valoarea finanțării disponibile pentru măsura B este plafonată, transferul mai multor clienți implică în mod obligatoriu faptul că înzestrările trebuie să fie, în medie, mai mici, ceea ce presupune faptul că clienții transferați ar urma să fie IMM-uri foarte mici, fapt ce nu reprezintă obiectivul cesionării activității Rainbow. În concluzie, pentru aprecierea echivalenței, ar trebui să se țină cont de faptul că Schema de stimulente pentru schimbarea furnizorului va permite limitarea transferului cotei de piață a RBS la trei puncte procentuale.
- (124) În ceea ce privește probabilitatea de a se atinge reducerea de trei puncte procentuale, Comisia observă că ofertele făcute de entitățile concurente vor trebui să fie suficient de atractive pentru a convinge numărul maxim de clienți să schimbe furnizorul. Având în vedere observațiile primite de la părțile interesate, dimensiunea înzestrărilor menționată în cercetarea comandată de RBS și efectuată de Charterhouse ⁽⁶⁵⁾, precum și creșterea finanțării disponibile pentru măsura B, Comisia consideră că aceasta este acum suficient de mare pentru a stimula transferul unui număr de clienți echivalent cu o cotă de piață de trei puncte procentuale.
- (125) Comisia consideră că prelungirea duratei, extinderea perimetrului și multiplicatorul descrise în considerentele 52 și 53 reprezintă garanții importante care aduc asigurări suplimentare pentru faptul că se poate realiza transferul unei cote de piață de trei puncte procentuale deținută de RBS.
- (126) De asemenea, Comisia consideră că, pentru IMM-uri, conturile curente de afaceri reprezintă un produs „de tranzit”, acestea luând în considerare în general furnizorul de conturi curente de afaceri atunci când caută alte servicii bancare, cum ar fi împrumuturile ⁽⁶⁶⁾. Prin urmare, Comisia consideră că stimulentele pentru transferul conturilor curente de afaceri stimulează clienții să transfere și produsele de împrumut.

⁽⁶³⁾ RBS, Lloyds Banking Group, HSBC și Barclays.

⁽⁶⁴⁾ Schema de stimulente pentru schimbarea furnizorului este descrisă în detaliu în considerentele 44-58 din prezenta decizie.

⁽⁶⁵⁾ Descrisă în considerentul 82 litera (a) și în nota de subsol 45.

⁽⁶⁶⁾ Astfel cum se descrie în considerentul 83 litera (a).

- (127) Comisia observă că înzestrările pentru împrumuturi descrise în considerentul 48 ar permite entităților concurente să stimuleze mai mult clienții IMM să transfere alte produse odată cu conturile lor curente de afaceri. Dimensiunea înzestrărilor pentru împrumuturi reduce, de asemenea, dezavantajul menționat de părțile interesate de a utiliza modelul de capital standardizat ⁽⁶⁷⁾. Comisia consideră că acest lucru aduce asigurări suplimentare pentru faptul că pachetul alternativ este echivalent cu cesionarea activității Rainbow în cadrul căreia acele împrumuturi ar fi fost transferate către un potențial cumpărător.
- (128) De asemenea, Comisia constată că suma de 75 de milioane GBP alocată pentru a facilita schimbarea furnizorului (compensație pentru taxe de întrerupere în legătură cu transferul soldurilor creditelor sau alte costuri terțe, cum ar fi cheltuielile de judecată) și Current Account Switching Service (Serviciul de schimbare a conturilor curente) vor reduce barierele pentru transferul clienților la entitățile concurente.
- (129) De asemenea, Comisia consideră că supravegherea asigurată de organism ⁽⁶⁸⁾ și competențele acestuia asigură faptul că Schema de stimulente pentru schimbarea furnizorului poate fi adaptată mai mult la semnalele pieței după lansarea schemei.
- (130) Comisia nu consideră problematic faptul că accesul la sucursalele RBS (astfel cum se descrie în considerentul 57) nu se mai propune a fi oferit în mod gratuit, astfel cum se prevedea în versiunea inițială a pachetului alternativ. Într-adevăr, entitățile concurente pentru IMM-uri existente au afirmat în observațiile lor că nu au nevoie de acest acces pentru a putea concura cu principalele patru bănci pentru IMM-uri. Utilizând fondurile care au fost alocate inițial pentru Schema de acces la sucursale (gratuit, inițial) pentru măsurile A și B, fondurile din pachetul alternativ sunt alocate mai eficient pentru a atinge echivalența cu efectul cesionării activității Rainbow.
- (131) Pe baza modificărilor care au fost aduse Schemei de stimulente pentru schimbarea furnizorului și pe baza garanțiilor care sunt incluse în schemă și a observațiilor primite de la părțile interesate, Comisia concluzionează că există o mare probabilitate ca Schema de stimulente pentru schimbarea furnizorului să asigure realizarea transferului unei cote de piață de trei puncte procentuale deținută de RBS.

5.2.3.2. Echivalența generală a pachetului cu angajamentul de cesionare a activității Rainbow

- (132) Astfel cum se menționează în decizia de inițiere ⁽⁶⁹⁾, există diverse moduri de apreciere a echivalenței pachetului alternativ. În ceea ce privește scenariul contrafactual, impactul pachetului alternativ poate fi comparat cu impactul preconizat pe care l-ar avea vânzarea activității Rainbow către o companie cumpărătoare dacă s-ar pune în aplicare în acest moment („cesionarea Rainbow” din tabelul 3) sau cu impactul preconizat al cesionării activității Rainbow conform deciziei de restructurare („Decizia privind obiectivul 2009” din tabelul 3). În ceea ce privește indicatorul utilizat, echivalența se poate măsura folosind diferiți indicatori, cum ar fi evoluția cotei de piață pentru IMM-uri a RBS, costurile financiare suportate de RBS, precum și dimensiunea activelor și a pasivelor transferate.
- (133) În tabelul 3 se compară trei scenarii împreună cu diverși indicatori.

Tabelul 3

Comparația a trei scenarii împreună cu diverși indicatori

	Decizia privind obiectivul 2009	Cesionarea Rainbow	Pachet alternativ actualizat
Motivație angajament	Limitarea denaturărilor concurenței pe piața pentru IMM-uri din Regatul Unit	Limitarea denaturărilor concurenței pe piața pentru IMM-uri din Regatul Unit	Limitarea denaturărilor concurenței pe piața pentru IMM-uri din Regatul Unit
Pierdere cotei de piață a RBS pe piața pentru IMM-uri din Regatul Unit ⁽¹⁾	5 %	[0-5] % [[5-10]]	3 % [[5-10]]
Pierdere totală de capital ⁽²⁾	[...] GBP	[...] GBP [[...] GBP]	[...] GBP [[...] GBP]

⁽⁶⁷⁾ Astfel cum se descrie în considerentul 78.

⁽⁶⁸⁾ Descrie în considerentul 51.

⁽⁶⁹⁾ Astfel cum se descrie în considerentele 122 și 123 din decizia de inițiere.

	Decizia privind obiectivul 2009	Cesionarea Rainbow	Pachet alternativ actualizat
Impactul ratei fondurilor proprii de nivel 1 de bază	Nu se aplică	[...] %	[...] %
Total transfer de active	20 de miliarde GBP	[15-25] miliarde GBP	[0-5] miliarde GBP

(¹) Cifrele între paranteze pătrate pentru cesionarea Rainbow și pachetul alternativ actualizat includ pierderile cotei de piață începând cu al patrulea trimestru al anului 2011.

(²) Cifrele între paranteze pătrate pentru cesionarea Rainbow și pachetul alternativ actualizat includ suma de [1-3] miliarde GBP reprezentând costuri suportate deja.

- (134) Motivația care a stat la baza cesionării activității Rainbow din decizia de restructurare și din decizia de restructurare modificată este aceea de a limita denaturările concurenței pe piața serviciilor bancare pentru IMM-uri și întreprinderi de dimensiuni medii din Regatul Unit. Autoritățile din Regatul Unit au elaborat un pachet alternativ în scopul îndeplinirii aceluiași obiectiv de bază.
- (135) Alternativele pot fi comparate utilizând impactul asupra cotei de piață deținută de RBS pe piața pentru IMM-uri din Regatul Unit. Conform deciziei de restructurare, cesionarea activității Rainbow se preconiza să conducă la pierderea unei cote de piață de 5 %, astfel cum se descrie în considerentul 112 din decizia de inițiere. Pachetul alternativ ar trebui să conducă, de asemenea, la o pierdere a cotei de piață. Aceasta ar urma să se ridice la până la 3 %, dacă se ia în considerare doar Schema de stimulente pentru schimbarea furnizorului. Comisia consideră că impactul Fondului pentru capacități și inovare va fi, de asemenea, suficient de semnificativ pentru a permite IMM-urilor să se transfere de la RBS și de la alte bănci. Totuși, acest lucru este greu de cuantificat.
- (136) Astfel cum indică autoritățile din Regatul Unit (⁷⁰), este rezonabil să se ia în considerare faptul că RBS a pierdut o cotă de piață pe piața serviciilor bancare pentru IMM-uri din Regatul Unit după decizia de restructurare. Autoritățile din Regatul Unit au făcut trimitere la un furnizor de date. Din nefericire, furnizorul de date a început să efectueze calcule ale cotei de piață numai din al patrulea trimestru al anului 2010. Prin urmare, nu există serii cronologice coerente care să acopere perioada din 2008 sau 2009 până în prezent. Conform datelor calculate de furnizor, cota de piață deținută de RBS a atins [25-30] % în al patrulea trimestru al anului 2010 (primul set de date) pe piața pentru IMM-uri cu o cifră de afaceri de până la 25 de milioane GBP. Conform acelor date, RBS a pierdut o cotă de piață de [3-7] % între al patrulea trimestru al anului 2010 și al patrulea trimestru al anului 2016 pe piața pentru IMM-uri cu o cifră de afaceri de până la 25 de milioane GBP (⁷¹). Comisia consideră că este mai prudent să se utilizeze pierderea cotei de piață din al patrulea trimestru al anului 2011 ([0-5] %) decât pierderea cotei de piață din al patrulea trimestru al anului 2010 ([3-7] %), deoarece primul set de date (al patrulea trimestru al anului 2010) prezintă o cotă de piață mai mare decât cea comunicată din alte surse la data deciziei de restructurare și, prin urmare, nu se poate exclude faptul că aceasta reprezintă o valoare maximă izolată care nu reflectă în mod corect punctul de plecare din 2008-2009. Prin urmare, Comisia consideră că cota de piață de pe segmentul de piață pentru IMM-uri din Regatul Unit, care a fost pierdută deja, poate fi cuantificată cu prudență la [0-5] %.
- (137) Scăderea de 5 % a cotei de piață deținută de RBS preconizată în decizia de restructurare este depășită la agregarea pierderii cotei de piață preconizată ca urmare a pachetului alternativ (până la 3 % numai ca urmare a măsurii B) cu pierderea cotei de piață observată de [0-5] %.
- (138) Pe baza analizei din considerentele 122-131, Comisia apreciază că există o mare probabilitate să se realizeze un transfer al cotei de piață de 3 % în rândul clienților IMM-uri ca urmare a pachetului alternativ.
- (139) În concluzie, Comisia consideră că pierderea cotei de piață pentru IMM-uri anticipată în 2009 la data deciziei de restructurare ar urma să fie realizată prin pachetul alternativ.
- (140) Comisia observă că măsura A vizează clienții IMM, dar nu exclude posibilitatea ca întreprinderile de dimensiuni medii să beneficieze de pachetul alternativ. Fondul pentru capacități și inovare va permite băncilor să își consolideze și să își extindă propunerile existente de servicii bancare pentru IMM-urile mai mari și, prin urmare și pentru întreprinderile de dimensiuni medii. De exemplu, una dintre bănci a indicat în observația sa ca urmare a deciziei de inițiere că ar investi până la 25 de milioane GBP într-un serviciu bancar electronic sofisticat pentru platforma pentru întreprinderi care să asigure capacități digitale sofisticate (inclusiv capacități de swap valutar și plăți internaționale) pentru întreprinderile mici și mijlocii și marile corporații. De asemenea, această bancă a anticipat că o sumă de până la 50 de milioane GBP din alte planuri de investiții ar ajuta-o să abordeze toate segmentele de piață.

(⁷⁰) A se vedea considerentul 68.

(⁷¹) Pe baza datelor provenite de la Charterhouse Research și furnizate de autoritățile din Regatul Unit (a se vedea nota de subsol 42).

- (141) De asemenea, Comisia consideră că Schema de stimulente pentru schimbarea furnizorului (cu înzestrări mari pentru IMM-urile mai mari și mai complexe) va stimula mai mult entitățile concurente să consolideze produsele și serviciile pentru acele IMM-uri mai mari. Prin urmare, acele entități concurente vor spori și capacitatea de a presta servicii pentru întreprinderile de dimensiuni medii.
- (142) De asemenea, Comisia observă că granturile și înzestrările din cadrul măsurilor A și B sunt concentrate la cele câteva entități concurente cu o capacitate de conturi curente de afaceri existentă puternică. Este probabil ca acele entități concurente să încerce să concureze pentru întreprinderile de dimensiuni medii.
- (143) Conform datelor calculate de furnizor, segmentul cotei de piață deținută de RBS a atins [30-35] % în al patrulea trimestru al anului 2010 (primul set de date) pe piața pentru întreprinderi cu o cifră de afaceri de peste 25 de milioane GBP ⁽⁷²⁾. Conform acelor date, RBS a pierdut o cotă de piață de [5-10] % între al patrulea trimestru al anului 2010 și al doilea trimestru al anului 2017 pe piața pentru IMM-uri cu o cifră de afaceri de până la 25 de milioane GBP ⁽⁷³⁾. În mod similar cu segmentul de piață pentru IMM-uri, Comisia consideră că este mai prudent să se utilizeze pierderea cotei de piață din al patrulea trimestru al anului 2011 decât pierderea cotei de piață începând cu al patrulea trimestru al anului 2010. Comisia constată că pierderea observată a cotei de piață deținută de RBS pentru întreprinderi din al patrulea trimestru al anului 2011 până în al patrulea trimestru al anului 2016 ([0-5] %) corespunde pierderii cotei de piață pentru IMM-uri ([0-5] %). Pierderea cotei de piață observată este chiar mai mare dacă se ia în considerare pierderea cotei de piață din al patrulea trimestru al anului 2011 până în al patrulea trimestru al anului 2017 ([510] %).
- (144) De asemenea, Comisia constată că întreprinderile de dimensiuni medii necesită adesea produse bancare mai complexe și mai variate. Doar un număr foarte limitat de entități concurente au arătat un interes real pentru acei clienți ⁽⁷⁴⁾, întrucât majoritatea entităților nu au capacitatea de a dezvolta acele produse într-un mod rentabil. De asemenea, Comisia consideră că este rezonabil să se țină seama de observațiile autorităților din Regatul Unit din considerentul 66 litera (e), care subliniază faptul că cesionarea activității Rainbow ar fi avut un impact mai mic și/sau mai nesigur asupra concurenței de pe segmentul de piață pentru întreprinderi de dimensiuni medii față de segmentul pentru IMM-uri.
- (145) Deși denaturarea concurenței este mai dificil de cuantificat din cauza impactului indirect al pachetului alternativ asupra segmentului pentru întreprinderi de dimensiuni medii, Comisia consideră că, împreună cu pierderea cotei de piață observată, pachetul alternativ poate determina un impact asupra concurenței pentru întreprinderile de dimensiuni medii cel puțin echivalent cu cel rezultat din cesionarea activității Rainbow. Prin urmare, Comisia concluzionează că denaturarea concurenței este abordată și pentru întreprinderile de dimensiuni medii prin măsurile A și B.
- (146) Atât în ceea ce privește întreprinderile de dimensiuni medii, cât și IMM-urile, pierderea totală de capital estimată rezultată din diversele scenarii poate fi utilizată și pentru a compara echivalența dintre cesionarea activității Rainbow și pachetul alternativ.
- (147) Decizia de restructurare nu cuprindea o estimare a costului de investiție al cesionării activității Rainbow. Cu toate acestea, este rezonabil să se utilizeze estimarea costului de investiție pe care l-ar genera vânzarea activității Rainbow dacă aceasta se realizează, care a fost cuantificat de autoritățile din Regatul Unit.
- (148) Costul pe care RBS l-a suportat începând din 2009 pentru respectarea angajamentelor de cesionare se ridică la [1-3] miliarde GBP ⁽⁷⁵⁾. Acesta acoperă mai multe tipuri de costuri, dintre care cele mai mari sunt costurile aferente tehnologiei pentru a crea o platformă TI separată pentru activitatea Rainbow.
- (149) Pierderea directă de capital ⁽⁷⁶⁾ ca urmare a pachetului alternativ este mai mică decât dacă se continuă cesionarea activității Rainbow. În plus, dacă se adună costurile suportate deja de RBS, pachetul alternativ este în mod clar mai costisitor decât ceea ce s-a prevăzut în mod implicit în decizia de restructurare ⁽⁷⁷⁾.

⁽⁷²⁾ Comisia constată că nu sunt disponibile date separate pentru segmentul de întreprinderi de dimensiuni medii și, prin urmare, cota de piață a clienților cu o cifră de afaceri de peste 25 de milioane GBP este utilizată ca indicator al cotei de piață.

⁽⁷³⁾ Pe baza datelor provenite de la Charterhouse Research și furnizate de autoritățile din Regatul Unit.

⁽⁷⁴⁾ În cadrul feedbackului primit în urma deciziei de inițiere.

⁽⁷⁵⁾ Suma de [1-3] miliarde GBP a fost reconciliată cu costurile efective contabilizate în cadrul programului W&G de către un consultant extern.

⁽⁷⁶⁾ Tabelul 3 indică pierderea de capital totală directă rezultată din diversele alternative. Pierderea de capital totală la adunarea costului de [1-3] GBP suportat deja de RBS este indicată între paranteze drepte.

⁽⁷⁷⁾ Decizia de restructurare nu cuprindea o estimare a costului de investiție al cesionării activității Rainbow. Cu toate acestea, este rezonabil să se estimeze utilizarea estimării costului de investiție pe care l-ar genera vânzarea activității Rainbow dacă aceasta se realizează, care a fost cuantificat de autoritățile din Regatul Unit. Costul pe care RBS l-a suportat începând din 2009 pentru respectarea angajamentelor de cesionare se ridică la [1-3] miliarde GBP. Inclusiv costul total de [1-3] miliarde GBP, pierderea de capital totală cuprinsă între [...] GBP și [...] GBP depășește semnificativ costul de investiție de [...] GBP pe care l-ar fi generat pierderea rezultată din cesionarea activității Rainbow.

- (150) În concluzie, folosind acest indicator, pachetul alternativ, astfel cum au afirmat autoritățile din Regatul Unit, nu reduce pierderea financiară suportată de RBS în comparație cu ce s-a prevăzut în decizia de restructurare; acesta este, de fapt, semnificativ mai costisitor.
- (151) Se poate utiliza, de asemenea, impactul ratei fondurilor proprii de nivel 1 de bază pentru a compara diversele scenarii. Diferența dintre indicatorul rată a fondurilor proprii de nivel 1 de bază și indicatorul pierdere de capital rezultă din faptul că primul ia în considerare reducerea RWA: dacă un scenariu generează o reducere mai mare a activelor ponderate în funcție de risc, acesta are – pentru o pierdere de capital dată – un efect negativ mai mic asupra ratei fondurilor proprii de nivel 1 de bază.
- (152) Cifrele privind fondurile proprii de nivel 1 de bază au fost furnizate de autoritățile din Regatul Unit. Tabelul 3 ilustrează faptul că impactul pe care îl are pachetul alternativ asupra fondurilor proprii de nivel 1 de bază este mai semnificativ. Aceasta pare să fie consecința faptului că implică o pierdere mai mică de active. Așadar, chiar dacă pierderea de capital este puțin mai mică, acesta are un efect negativ puțin mai mare asupra ratei fondurilor proprii de nivel 1 de bază.
- (153) Scenariile alternative pot fi comparate și în privința activelor totale. Impactul pachetului alternativ asupra activelor totale este semnificativ mai mic decât în cadrul angajamentului de cesionare a activității Rainbow.
- (154) Angajamentul de cesionare a activității Rainbow a vizat cesionarea unei entități viabile. Pentru a fi o entitate viabilă, activitatea Rainbow trebuia să dispună de suficiente active generatoare de venituri, iar clienții să suporte costurile pentru rețeaua mare de sucursale și pentru infrastructura acesteia. Prin urmare, pe lângă împrumuturile și depozitele pentru IMM-uri, care au reprezentat punctul central al măsurii care viza creșterea concurenței pe piața IMM-urilor, perimetrul activității Rainbow a inclus și o cantitate mare de împrumuturi și depozite pentru clienți persoane fizice.
- (155) Pachetul alternativ nu prevede transferul activelor și pasivelor persoanelor fizice și ale altor entități care nu sunt IMM-uri. Acesta se concentrează pe realizarea transferului unei părți a clienților IMM-uri, cu activele (împrumuturi) și pasivele (depozite) acestora. Prin urmare, pachetul alternativ este mult mai mic în ceea ce privește volumul de active transferate, dar încearcă să asigure un rezultat similar pe piața serviciilor bancare pentru IMM-uri din Regatul Unit.

5.2.3.3. Concluzie privind echivalența pachetului alternativ actualizat

- (156) De la data deciziei de restructurare (14 decembrie 2009), RBS a încercat cu adevărat să cesioneze activitatea Rainbow, așa cum arată procedurile succesive lansate, cantitatea semnificativă de resurse implicate și personalul dedicat cesionării activității Rainbow.
- (157) În acest sens, RBS a suportat costuri semnificative (în special, costurile estimate ale încercării de a cesiona activitatea Rainbow, astfel cum se descrie în considerentul 148).
- (158) De asemenea, Comisia constată că pachetul alternativ nu pare să reducă cerințele impuse RBS. În ceea ce privește costurile, pe lângă costul suportat deja de RBS în trecut, punerea în aplicare a pachetului alternativ ar impune o sarcină financiară suplimentară pentru RBS. Costurile cumulate suportate începând cu anul 2009 ar fi semnificativ mai mari decât cele preconizate implicit în decizia de restructurare.
- (159) Pachetul alternativ, în combinație cu cotele de piață pierdute, vor conduce la o scădere totală a cotei de piață deținute de RBS pe piața IMM-urilor care este cel puțin echivalentă cu cea preconizată în decizia de restructurare. Prin urmare, preocuparea că ajutorul foarte mare din 2008-2009 este utilizat de RBS pentru a își consolida sau mări cota de piață de pe piața deja concentrată a IMM-urilor ar fi înlăturată la fel cum ar fi fost înlăturată dacă ar fi fost pusă în aplicare cesionarea activității Rainbow, prevăzută în decizia de restructurare.
- (160) Prin urmare, Comisia consideră că, pentru a obține efectul dorit asupra concurenței, pachetul alternativ este echivalent cu cesionarea activității Rainbow.
- (161) De asemenea, Comisia constată că RBS a pus în aplicare toate angajamentele și angajamentele modificate (altele decât cesionarea activității Rainbow) din decizia de restructurare și din decizia de restructurare modificată. Prin urmare, înlocuirea notificată a unui singur angajament de cesionare are loc în contextul unei corecte puneri în aplicare a restului planului de restructurare.

6. CONCLUZIE

- (162) Pe baza evaluării de mai sus, îndoilele Comisiei cu privire la echivalența pachetului alternativ exprimată în decizia de inițiere au fost eliminate. Modificarea angajamentelor nu afectează concluzia la care s-a ajuns în decizia de restructurare și în decizia de restructurare modificată și, prin urmare, ajutorul de stat acordat întreprinderii RBS ar trebui să fie declarat compatibil cu piața internă în temeiul articolului 107 alineatul (3) litera (b) din TFUE.

- (163) În plus, Comisia concluzionează că ajutorul de stat potențial pentru beneficiari din pachetul alternativ ar trebui să fie declarat compatibil ca parte necesară a angajamentelor pe baza cărora măsurile de ajutor în favoarea RBS sunt declarate compatibile.

ADOPTĂ PREZENTA DECIZIE:

Articolul 1

Înlocuirea angajamentului de cesionare a activității Rainbow cu pachetul alternativ notificat de Regatul Unit cu privire la RBS este compatibilă cu piața internă în sensul articolului 107 alineatul (3) litera (b) din Tratat. În consecință, se autorizează înlocuirea angajamentului de cesionare a activității Rainbow cu pachetul alternativ.

Articolul 2

Ajutorul de stat potențial pentru beneficiarii pachetului alternativ este compatibil cu piața internă în sensul articolului 107 alineatul (3) litera (b) din Tratat.

Articolul 3

Prezenta decizie se adresează Regatului Unit al Marii Britanii și al Irlandei de Nord.

Adoptată la Bruxelles, 18 septembrie 2017.

Pentru Comisie
Margrethe VESTAGER
Membru al Comisiei

ISSN 1977-0782 (ediție electronică)
ISSN 1830-3625 (ediție tipărită)

Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene
2985 Luxembourg
LUXEMBURG

RO